

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД

Друштво за неживотно осигурување Скопје

Финансиски извештаи за годината која завршува

на 31 декември 2024 година

СОДРЖИНА	Страна
Извештај на независните ревизори	1
Финансиски извештаи	
Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)	2-5
Извештај за финансиската состојба (Биланс на состојба)	6-10
Извештај за промените во капиталот	11-12
Извештај за паричните текови	13-14
Белешки кон финансиските извештаи	15-76
Прилог 1 - Годишен извештај	
Потврда на актуарот	
Прилог 2 - Годишна сметка	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО АКЦИОНЕРИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА Кроација Осигурување АД Скопје

Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Кроација Осигурување АД Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”), кои се состојат од извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2024 година и извештај за сеопфатната добивка, извештај за промените во капиталот и извештај за паричните текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и стандардите за ревизија кои се во примена во Република Северна Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиски извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за собирање на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување на финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не и со цел на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

(продолжува)

Deloitte се однесува на едно или повеќе лица на Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), неговата глобална мрежа на друштва членки и нивните поврзани ентитети (заедно “Deloitte организација”). DTTL (уште познат под називот “Deloitte Global”) и сите негови друштва членки и поврзани лица претставуваат посебни и самостојни правни ентитети, кои едни кон други не можат да бидат обврзани ниту одговорни во однос на трети лица. DTTL и секое DTTL друштво член и поврзан ентитет е одговорно само за своите дела и пропусти, и не е одговорно за постапките на другите. DTTL не обезбедува услуги на клиентите. За да дознаете повеќе Ве молиме погледнете на <https://www2.deloitte.com/mk>.

© 2024. За повеќе информации, контактирајте го Deloitte Северна Македонија.

01D4DF2A1DA6D76D5ADD7A220FA6FB3C

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО АКЦИОНЕРИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА Кроација Осигурување АД Скопје (продолжение)

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Кроација Осигурување АД Скопје на ден 31 декември 2024 година како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување на годишен извештај и годишна сметка во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од раководството на Друштвото и кои Друштвото е во обврска да ги поднесе до Централниот регистар на Република Северна Македонија. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај со годишната сметка и финансиските извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани финансиски извештаи кој е во примена во Република Северна Македонија. Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во годишниот извештај се конзистентни со годишната сметка и приложените ревидирани финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2024 година.

Дилоит ДОО Скопје

Александар Аризанов
Овластен ревизор
Директор

Александар Аризанов
Овластен ревизор

Скопје, 28 март 2025 година

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ)
Година што завршува на 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223а+224+225)	200		1.183.757.422	992.572.755
І. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	7	1.080.617.901	950.661.831
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202	7.1	1.263.908.393	1.092.107.377
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204		-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ ретроцесија	206	7.2	159.394.279	61.224.307
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207	7.4	62.118.877	84.499.623
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209	7.3	38.222.664	4.278.384
ІІ. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	8	39.640.034	26.321.383
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211		228.720	291.680
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		-	-
2.1 Приходи од наемнини	213		-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		-	-
3. Приходи од камати	216	8.1	30.348.879	18.995.909
4. Позитивни курсни разлики	217		51.837	833.631
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218		2.021.299	3.664.971
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		2.045.621	106.195
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		46.225	106.195
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		1.999.396	-
6.3 Останати финансиски вложувања	222		-	-
7. Останати приходи од вложувања	223		4.943.678	2.428.997
ІІІ.ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223а		49.297.589	6.228.953
ІV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ. НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	9	6.154.082	4.674.134
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	10	8.047.816	4.686.454

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ) (продолжува)
Година што завршува на 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		1.130.837.346	962.065.979
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	11	592.459.993	505.534.146
1. Бруто исплатени штети	228	11	540.715.287	582.646.647
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229		5.822.256	5.499.628
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230		-	-
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231		32.868.477	139.307.498
5. Промени во бруто резервите за штети	232		131.383.139	(20.945.308)
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233		-	-
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234		40.947.700	(88.639.933)
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235	13	(4.674.639)	17.433.959
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236		-	-
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		-	-
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		-	-
2. Промени во еквизационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		-	-
2.1. Промени во бруто еквизационата резерва	240		-	-
2.2 Промени во бруто еквизационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		(4.674.639)	17.433.959
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		(4.674.639)	17.433.959
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244		-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245		-	-
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246		-	-
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот – дел за соосигурување и реосигурување	247		-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248	14	13.333.797	18.256.051
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249		-	447.006
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250		13.333.797	17.809.045

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ) (продолжува)
Година што завршува на 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3		4
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251	15	478.437.062	377.760.564
1. Трошоци за стекнување (253+254+255)	252	15.1	316.840.885	252.032.634
1.1 Провизија	253		242.910.592	202.437.088
1.2. Бруто плати на вработените во внатрешната продажна мрежа	253a		89.134.766	76.310.269
1.2 Останати трошоци за стекнување	254		1.659.331	1.274.521
1.3 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255		(16.863.804)	(27.989.244)
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	15.2	161.596.177	125.727.930
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257		3.829.909	2.588.532
2.2 Трошоци за вработените	258		66.959.618	54.373.505
2.2.1 Плати и надоместоци	258a		42.604.121	51.261.412
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		4.049.006	-
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в		17.450.048	-
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г		-	-
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		2.856.443	3.112.093
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259		1.934.531	1.098.985
2.4 Останати административни трошоци	260		88.872.119	67.666.908
2.4.1 Трошоци за услуги	260a		61.010.362	42.683.445
2.4.2 Материјални трошоци	260б		4.094.273	4.964.883
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в		23.767.484	20.018.580
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261	16	2.248.886	5.772.275
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262		-	-
2. Трошоци за камати	263		1.646.481	2.079.307
3. Негативни курсни разлики	264		556.180	3.663.845
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265		-	-
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		46.225	-
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		46.225	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268		-	-
5.3 Останати финансиски вложувања	269		-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270		-	29.123
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ. НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	17	40.781.468	35.423.556
1. Трошоци за превентива	272		-	-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273		40.781.468	35.423.556

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ) (продолжува)
 Година што завршува на 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274	26	6.733.252	1.044.476
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ. ВКУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	18	1.517.527	840.952
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		52.920.076	30.506.776
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		-	-
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	19	7.827.328	4.505.688
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279		-	-
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		45.092.748	26.001.088
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		-	-

Белешките од страна 15 до 76 се составен дел од овие финансиски извештаи.
 Финансиските извештаи се одобрени од извршните членови на Одборот на директори на 26.02.2025 година и потпишани од:

Александар Манев
 Главен Извршен Директор

Дејан Георгијев
 Директор на Сектор за финансии

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА)
На 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна Година
1	2	3	4	5
АКТИВА				
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	21	2.911.347	2.401.766
1. Гудвил	002		0	-
2. Останати нематеријални средства	003		2.911.347	2.401.766
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004		1.247.220.595	1.114.895.939
І. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАД. ОБЈЕКТИ И ОСТ. МАТ. СРЕДСТВА (006+009)	005	22	3.364.401	3.478.307
1. Земјиште и град. објекти кои служат за врш. на дејноста (007+008)	006		3.364.401	3.478.307
1.1 Земјиште	007			-
1.2 Градежни објекти	008		3.364.401	3.478.307
2. Земјиште, град. објекти и ост. средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		0	-
2.1 Земјиште	010		0	-
2.2 Градежни објекти	011		0	-
2.3 Останати материјални средства	012		0	-
ІІ. ФИН. ВЛОЖ. ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИД. ДРУШТВА И ЗАЕД. КОНТ. ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	23	17.739.932	17.496.456
1. Акции, удели и останати сопств. инструменти од вредност во друштва во група – подружници	014		0	-
2. Долж. хартии од вредност кои ги издале друштва во група – подруж. и заеми на друштва во група – подружници	015		0	-
3. Акции, удели и останати сопств. инструменти во придружени друштва	016		0	-
4. Долж. хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		0	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група – подружници	018		0	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		0	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020		17.739.932	17.496.456
ІІІ. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021		1.226.116.262	1.093.921.176
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022	24	381.686.620	379.829.466
1.1 Долж. хартии од вредност со рок на достасување до една година	023		140.166.932	107.225.168
1.2 Долж. хартии од вредност со рок на достасување над една година	024		241.519.688	272.604.298
2. Фин. вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	25	57.291.904	57.974.667
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		-	-

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА) (продолжува)
На 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиц - ија	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна Година	Претходна еловна Година
1	2	3	4	5
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		57.291.904	57.974.667
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028		0	-
2.4 Акции и удели во инвест. фондови	029		0	-
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030	26	124.937.738	192.917.043
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		0	-
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		0	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		0	-
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		124.937.738	192.917.043
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	27	662.200.000	463.200.000
4.1 Дадени депозити	036		662.200.000	463.200.000
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		0	-
4.3 Останати заеми	038		0	-
4.4 Останати пласмани	039		0	-
5. Деривативни финансиски инструменти	040		0	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕО. КАЈ ЦЕДЕНТИ. ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		0	-
В. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	7.3	175.173.248	96.002.884
1. Дел за соосигурување и рео. во бруто резервата за преносна премија	043		48.626.023	10.403.359
2. Дел за соосигурување и рео. во бруто математичката резерва	044			-
3. Дел за соосигурување и рео. во бруто резервите за штети	045		126.547.225	85.599.525
4. Дел за соосигурување и рео. во бруто резервите за бонуси и попусти	046		0	-
5. Дел за соосигурување и рео. во бруто еквализационата резерва	047		0	-
6. Дел за соосигурување и рео. во бруто останатите технички резерви	048		0	-
7. Дел за соосигурување и рео. во бруто тех. резерви за осигурување на живот каде ризикот од влож. е на товар на осигуреникот	049		0	-
Г. ФИН. ВЛОЖ. КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТ. РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		0	-
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051		9.002	9.002
1. Одложени даночни средства	052		0	-
2. Тековни даночни средства	053		9.002	9.002

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА) (продолжува)
На 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна Година	Претходна деловна Година
1	2	3	4	5
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054		267.453.825	260.191.682
И. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	28	200.163.304	207.575.951
1. Побарувања од осигуреници	056		110.760.743	108.401.500
2. Побарувања од посредници	057		89.402.561	99.174.451
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058		-	-
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059	29	7.095.946	5.073.104
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		7.095.946	5.073.104
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	30	60.194.575	47.542.627
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064		26.304.870	16.906.446
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065		19.807.866	14.057.087
3. Останати побарувања	066		14.081.839	16.579.094
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		-	-
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		42.358.091	27.400.778
И. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЛИШТЕ И ГРАД. ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	22	8.748.894	9.163.303
1. Опрема	070		8.588.858	9.163.303
2. Останати материјални средства	071		160.036	-
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	31	33.609.197	18.237.475
1. Парични средства во банка	073		32.938.159	17.522.164
2. Парични средства во благајна	074		90.720	225.197
3. Издвоени пар. средства за покривање на математичката резерва	075		-	-
4. Останати пар. средства и пар. еквиваленти	076		580.318	490.114
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077		-	-
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078		172.155.762	156.093.562
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		-	-
2. Одложени трошоци на стекнување	080	32	170.451.382	146.395.661
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081	33	1.704.380	9.697.901
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		-	-
С. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З)	083		1.907.281.870	1.656.995.613
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – АКТИВА	084		61.050.160	58.092.482

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА) (продолжува)
На 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна Година	Претходна деловна Година
1	2	3	4	5
ПАСИВА				
A. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085		393.813.296	348.849.931
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	34	586.957.551	586.957.551
1. Запишан капитал од обични акции	087	34	586.957.551	586.957.551
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088			-
3. Запишан а неуплатен капитал	089			-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091		37.026	166.409
1. Материјални средства	092			-
2. Финансиски вложувања	093		37.026	166.409
3. Останати ревалоризациони резерви	094			-
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095		1.631.191	1.631.191
1. Законски резерви	096		-	-
2. Статутарни резерви	097		-	-
3. Резерви за сопствени акции	098		-	-
4. Откупени сопствени акции	099		-	-
5 Останати резерви	100		1.631.191	1.631.191
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		1.631.191	1.631.191
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102		241.536.411	267.537.499
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		45.092.748	26.001.088
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		-	-
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105	35	64.569.150	64.569.150
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	37	1.300.969.771	1.112.142.393
I. Бруто резерви за преносни премии	107		586.541.362	523.932.269
II. Бруто математичка резерва	108			-
III. Бруто резерви за штети	109		697.112.221	565.729.081
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110		17.316.188	22.481.043
V. Бруто еквализациона резерва	111		-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112		-	-
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		-	-
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114		1.736.092	1.026.597
1. Резерви за вработени	115		1.736.092	1.026.597
2. Останати резерви	116			-
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117		5.045.034	1.472.616
1. Одложени даночни обврски	118		4.114	18.490
2. Тековни даночни обврски	119		5.040.920	1.454.126
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ. ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		-	-

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА) (продолжува)
На 31 декември 2024

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна Година	Претходна деловна Година
1	2	3	4	5
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121		72.889.417	70.141.992
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122	38	24.000	-
1. Обврски спрема осигуреници	123		24.000	-
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		-	-
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125		-	-
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126	39	39.155.204	12.513.403
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127		39.155.204	12.513.403
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128			-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		-	-
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130	40	33.710.213	57.628.589
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131		25.512.697	32.426.964
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132	36	-	72.800
3. Останати обврски	133		8.197.516	25.128.826
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134	41	68.259.110	58.792.935
S. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З+S	136		1.907.281.870	1.656.995.613
J. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – ПАСИВА	137		61.050.160	58.092.482

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ
Година што завршува на 31 декември 2024

Во денари													
Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитиран и акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +)/ загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
				Законски резерви	Статутар-ни резерви	Резерв и за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви					
		1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11	12=1+2+7-8+9+10+11
Состојба на 1 јануари претходната деловна година	I	432.720.551	0	1.631.191	0	0	0	1.631.191	0	184.899	-289.682.318	23.776.010	168.630.333
Промена во сметководствените политики	I1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Исправка на грешки во претходниот период	I2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Состојба на 1 јануари претходната деловна година – исправено	II	432.720.551	0	1.631.191	0	0	0	1.631.191	0	184.899	-289.682.318	23.776.010	168.630.333
Добивка или загуба за претходната деловна година	III	0	0	0	0	0	0	0	0	-18.490	0	26.001.088	25.982.598
Добивка или загуба за претходната деловна година	III1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26.001.088	26.001.088
Несопственички промени во капиталот	III2	0	0	0	0	0	0	0	0	-18.490	0	0	-18.490
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	III2.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	III2.2	0	0	0	0	0	0	0	0	-18.490	0	0	-18.490
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	III2.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Останати несопственички промени во капиталот	III2.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сопственички промени во капиталот	IV	154.237.000	0	0	0	0	0	0	0	0	23.776.010	-23.776.010	154.237.000
Зголемување, намалување на акционерскиот капитал	IV1	154.237.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	154.237.000
Останати уплати од страна на сопствениците	IV2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Исплата на дивиденда	IV3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Останата распределба на сопствениците	IV4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23.776.010	-23.776.010	0
Состојба на 31 декември претходната деловна година	V	586.957.551	0	1.631.191	0	0	0	1.631.191	0	166.409	-265.906.308	26.001.088	348.849.931

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ (продолжува)

Година што завршува на 31 декември 2024

Во денари				Резерви									
Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции						Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +)/ загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
				Законски резерви	Статутар-ни резерви	Резерви за сопствен и акции	Останати резерви	Вкупно резерви					
		1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11	12=1+2+7-8+9+10+11
Состојба на 1 јануари тековната деловна година	VI	586.957.551	0	1.631.191	0	0	0	1.631.191	0	166.409	-265.906.308	26.001.088	348.849.931
Промена во сметководствените политики	VI1							0					0
Исправка на грешки во претходниот период	VI2							0					0
Состојба на 1 јануари тековната деловна година – преправено	VII	586.957.551	0	1.631.191	0	0	0	1.631.191	0	166.409	-265.906.308	26.001.088	348.849.931
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII	0	0	0	0	0	0	0	0	-129.383	0	45.092.748	44.963.365
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII1							0				45.092.748	45.092.748
Несопственички промени во капиталот	VIII2	0	0	0	0	0	0	0	0	-129.383	0	0	-129.383
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	VIII2.1							0					0
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII2.2							0		-129.383			-129.383
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII2.3							0					0
Останати несопственички промени во капиталот	VIII2.4							0					0
Сопственички промени во капиталот	IX	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26.001.088	-26.001.088	0
Зголемување/намалување на акционерскиот капитал	IX1							0					0
Останати уплати од страна на сопствениците	IX2							0					0
Исплата на дивиденда	IX3							0					0
Останата распределба на сопствениците	IX4							0			26.001.088	-26.001.088	0
Состојба на 31 декември тековната деловна година	X	586.957.551	0	1.631.191	0	0	0	1.631.191	0	37.026	-239.905.220	45.092.748	393.813.296

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

Година што завршува на 31 декември 2024

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ во денари	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
А. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ	А		
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (301+302+303+304+305)	300	1.302.140.015	1.211.097.609
1. Премија за осигурување и соосигурување и примени аванси	301	1.271.294.380	1.076.390.473
2. Премија за реосигурување и ретроцесија	302	-	-
3. Приливи од учество во надомест на штети	303	30.845.635	134.707.136
4. Примени камати од работи на осигурување	304	-	-
5. Останати приливи од деловни активности	305	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (307+308+309+310+311+312+313+314)	306	1.173.326.502	1.147.885.372
1. Исплатени штети. договорени суми на осигурување. учество во надомест на штети од соосигурување и дадени аванси	307	540.566.481	590.421.476
2. Исплатени штети и учество во надомест на штети од реосигурување и ретроцесија	308	-	-
3. Премија за соосигурување. реосигурување и ретроцесија	309	89.073.333	38.721.744
4. Надоместоци и други лични расходи	310	171.253.704	132.948.000
5. Останати трошоци за спроведување на осигурување	311	329.234.154	355.891.303
6. Платени камати	312	1.649.282	2.079.307
7. Данок на добивка и останати јавни давачки	313	12.987.003	8.575.193
8. Останати одливи од редовни активности	314	28.562.545	19.248.349
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (300-306)	315	128.813.513	63.212.238
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (306-300)	316	-	-
Б. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЊА			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (318+319+320+321+322+323+324+325)	317	1.014.448.583	(181.379.519)
1. Приливи по основ на нематеријални средства	318	-	-
2. Приливи по основ на материјални средства	319	-	-
3. Приливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	320	-	-
4. Приливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници. придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	321	-	-
5. Приливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	322	569.944.738	(195.100.003)
6. Приливи по основ на останати финансиски пласмани	323	419.989.870	106.195
7. Приливи од дивиденди и останати учества во добивка	324	-	-
8. Приливи од камати	325	24.513.975	13.614.289

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ (продолжува)
 Година што завршува на 31 декември 2024

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ во денари	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (327+328+329+330+331+332+333+334)	326	1.127.890.373	30.867.487
1. Одливи по основ на нематеријални средства	327	1.232.736	2.261.254
2. Одливи по основ на материјални средства	328	2.412.885	6.047.097
3. Одливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	329	165.554	952.941
4. Одливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	330	-	-
5. Одливи по основ на вложувања кои се чуваат до доспевање	331	172.139.351	-
6. Одливи по основ на останати финансиски пласмани	332	950.290.566	21.606.194
7. Одливи од дивиденди и останати учества во добивка	333	-	-
8. Одливи од камати	334	1.649.282	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (317- 326)	335	-	-
IV . НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (326-317)	336	113.441.790	212.247.005
В. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (338+339+340)	337	-	154.237.000
1. Приливи по основ на зголемување на акционерскиот капитал	338	-	154.237.000
2. Приливи по основ на примени краткорочни и долгорочни кредити и заеми	339	-	-
3. Приливи по основ на останати долгорочни и краткорочни обврски	340	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (342+343+344)	341	-	-
1. Одливи по основ на отплата на краткорочни и долгорочни кредити и заеми	342	-	-
2. Одливи по основ на откуп на сопствени акции	343	-	-
3. Одливи по основ на исплата на дивиденда	344	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (337-341)	345	-	154.237.000
IV . НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (341-337)	346	-	-
Г. ВКУПНО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (300+317+337)	347	2.316.588.598	1.183.955.090
Д. ВКУПНО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (306+326+341)	348	2.301.216.876	1.178.752.858
Ѓ. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (347-348)	349	15.371.722	5.202.232
Е. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (348-347)	350	-	-
Ж. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД	351	18.237.475	13.035.243
З. ЕФЕКТ ОД ПРОМЕНА НА КУРСОТ НА СТРАНСКИ ВАЛУТИ ВРЗ ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	352	-	-
С. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД (349-350+351+352)	353	33.609.197	18.237.475

1. ОСНОВНИ ИНФОРМАЦИИ

Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување - Скопје (во понатамошниот текст "Друштвото") запишано е во Централниот регистар на Република Северна Македонија под матичен број ЕМБС 6479570 на ден 6 Мај 2009 година.

Друштвото е регистрирано како акционерско друштво за вршење на неживотно осигурување како основна дејност. Во рамките на својата основна дејност Друштвото ги врши следните осигурувања:

- осигурување од последици на несрекен случај - незгода;
- доброволно приватно здравствено осигурување;
- осигурување на моторни возила (каска);
- осигурување на шински возила (каска);
- осигурување на воздухоплови (каска);
- осигурување на пловни објекти (каска);
- осигурување на стока во превоз (карга);
- осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
- други осигурувања на имот;
- осигурување од одговорност од употреба на моторни возила;
- осигурување од одговорност од употреба на воздухоплови;
- осигурување од одговорност од употреба на пловни објекти;
- општо осигурување од одговорност;
- осигурување на кредити;
- осигурување од финансиски загуби;
- осигурување на правна заштита;
- осигурување на туристичка помош.

Како основач и единствен сопственик се јавува Кроација Осигурување д.д. Загреб. ул.Јагичева бр.33 Загреб, Хрватска.

Акционерскиот капитал се состои од издадени и целосно уплатени 95.300 обични акции со номинална вредност од 100 ЕУР или вкупен износ од 9.530.000 ЕУР. Крајно матично друштво е Адрис Група дд Ровињ, Хрватска.

Седиштето на Друштвото е регистрирано во Скопје, на ул. Железничка бр.41 а својата дејност ја обавува преку Дирекција и 20 експозитури (подружници). Во ноември 2023 година Друштвото ја промени адресата на своето седиште, односно продолжи да ги врши своите активности на нова, модерна локација.

Друштвото има вкупно 165 вработени на 31 декември 2024 година (2023: 142 вработени).

Членови на Одбор на Директори

Одборот на Директори во 2023 година работеше во состав:

Г-дин Роберт Вучковиќ - Претседател на Одборот на Директори
Г-дин Марио Батарило - Неизвршен член на Одборот на Директори
Г-ѓа Габриела Кулебанова - Независен неизвршен член на Одборот на Директори
Г-дин Александар Манев - Извршен член на Одборот на Директори

2. ОСНОВА ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва (Службен весник на Република Македонија број 28/2004 со измените 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/2010, 48/2010, 24/2011, 162/2012, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013, 38/2014, 41/2014, 138/2014, 88/2015, 192/2015, 6/2016, 30/2016, 61/2016, 64/2018, 120/2018, 290/2020, 215/2021 и 99/22), Сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија објавени во “Правилникот за водење сметководство” во Службен весник број 159/2009, 164/2010 и 107/2011 применлив од 1 јануари 2012 година, “Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси” објавен во Службен весник број 169/2010, 141/2013, 61/2016 и 107/2020, „Правилникот за контен план за друштвата за осигурување и реосигурување“ објавен во Службен весник број 148/2010, 41/2011, 170/2019 и 303/2021, и се презентирани во согласност со “Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или и реосигурување” објавен во Службен весник број 5/2011, 41/2011, 64/2011, 187/2013, 61/2016, 170/2019 и 118/2022).

2.2 Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, со исклучок на вложувањата кои се чуваат до доспевање кои се мерат според методот на амортизирана набавна вредност и вложувањата расположливи за продажба и вложувањата за тргување кои се мерат според методот на објективна вредност врз основа на претпоставката на принципот на континуитет.

2.3 Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои не можат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата, односно нивната ненаплатливост, објективната вредност на вложувањата и сл.

Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки. Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била заснована проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и/или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

Расудувањата направени од страна на Раководството кои имаат значително влијание врз финансиските извештаи и проценките со значителен ризик од материјални корекции во следната година се објаснети во Белешка 4.

2. ОСНОВА ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ (продолжува)

2.3 Сметководствени проценки

Тековната воена операција во Украина и поврзаните санкции насочени против Руската Федерација, како и конфликтот на Блискиот Исток може да имаат влијание врз европските економии и на глобално ниво. Ентитетот нема значајна директна изложеност на Украина, Русија или земјите од Блискиот Исток. Сепак, влијанието врз општата економска ситуација може да бара ревизии на одредени претпоставки и проценки. Во оваа фаза, раководството не може со сигурност да го процени влијанието бидејќи настаните се одвиваат секој ден.

Долгорочното влијание може да влијае и на обемот на тргување, паричните текови и профитабилноста. Како и да е, на датумот на овие финансиски извештаи, Друштвото продолжува да ги исполнува своите обврски како што доспеваат и затоа продолжува да ја применува основата на континуитет на подготовка.

Обезвреднување и мерење на објективна вредност на финансиските средства

Нема значајни промени на финансикиот пазар во текот на 2024 година кои би предизвикале промени во мерењето на финансиските средства како и преоценка на соодветноста на објективната вредност и проценка на евентуално обезвреднување на вложувањата кои се класифицираат како расположливи за продажба. Што се однесува до побарувањата нема значаен пораст на доспеани побарувања, а соодветноста на критериумите користени за оценка на обезвреднувањето на побарувањата беше направено во согласност со подзаконската регулатива усвоена од страна на АСО.

2.4 Претпоставка на континуитет

За годината што завршува на 31 декември 2024 година, Друштвото реализира добивка од МКД 45,092 илјади (2023: добивка од МКД 26,001 илјади).

Деловната политика на Друштвото за 2024 година повлекува дополнително рационализација и консолидација на деловното работење, дополнително намалување на трошоците и зголемување на продажните капацитети. Организационската структура на Друштвото е стабилна и здрава и Друштвото е подготвено да се соочи со сите предизвици. Соодветно на тоа, придружните финансиски извештаи за 2024 година се подготвени врз основа на континуирана активност, со претпоставка дека Друштвото ќе продолжи да работи во догледна иднина.

2.5 Функционална и известувачка валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари ("МКД" или "денари"), која е функционална и известувачка валута на Друштвото. Освен каде што е наведено, финансиските информации се прикажани во македонски денари.

2.6 Трансакции во странска валута

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на известувањето.

Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута, и кои се мерат по објективна вредност, се превреднуваат во денари според курсот важечки на денот на определувањето на објективната вредност. Курсните разлики кои произлегуваат од превреднувањето на износите во странска валута се признаени во извештајот за сеопфатната добивка, освен курсните разлики кои произлегуваат од превреднување на сопственичките хартии од вредност, кои се признаваат директно во капиталот.

2. ОСНОВА ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ (продолжува)

2.6 Трансакции во странска валута (продолжува)

Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута кои се мерат по историска вредност се превреднуваат според курсот важечки на денот на трансакцијата. Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2024 и 2023 година беа 61.4950.

2.7 Објавени стандарди и толкувања во тековниот период, а кои сè уште не се во примена

Објавени стандарди и толкувања во тековниот период, а кои сè уште не се во примена
Во Службен весник, бр. 75/24, од 3 април 2024 година е објавен Нов Правилник за начинот на водење сметководство. Новиот Правилник влезе во сила наредниот ден од денот на објавувањето, а ќе започне да се применува од 1 јануари 2025 година, освен за МСФИ 17 – Договори за осигурување, кој ќе се применува од 01.01.2028 година. Со денот на отпочнувањето на примената на овој Правилник, на 1 Јануари 2025 година престанува да важи актуелниот Правилник за водење сметководство („Службен весник“, бр. 159/09, 164/10 и 107/11).

Дополнително во Службен весник, бр. 274/24, од 30 декември 2024 година е објавено Дополнување на Правилник за начинот на водење сметководство според кое се одложува примената Меѓународниот стандард за финансиско известување 9 - Финансиски инструменти (ИФРС9), кој ќе отпочне да се применува од 01.01.2028 година. Дополнувањето на Правилникот влезе во сила наредниот ден од денот на објавувањето, а ќе започне да се применува од 1 јануари 2025 година.

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики и проценки користени при составувањето на овие финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се користат конзистентно во текот на разгледуваниот период.

3.1 Класификација на договорите за осигурување и реосигурување

Договори за осигурување се договори со кои Друштвото прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот), согласувајќи се да го обештети осигуреникот доколку определен неизвесен иден настан (осигурен настан) неповолно влијае на осигуреникот. Ризикот од осигурување се разликува од финансискиот ризик. Финансискиот ризик е ризик од можни идни промени на една или повеќе од следните променливи компоненти: каматни стапки, цените на хартиите од вредност, цените на добрата, курсевите на странските валути, индексот на цените или стапките, кредитниот рејтинг или кредитниот индекс или друга променлива компонента која се обезбедува во случај на промена на нефинансиска променлива компонента која што не се однесува на договорната страна. Осигурителните договори можат да носат и финансиски ризик. Ризикот од осигурување е значителен ако и само ако осигурениот настан може да предизвика Друштвото да плати значителни дополнителни користи. Доколку еден договор се класифицира како договор за осигурување тој останува класифициран како договор за осигурување се додека сите права и обврски од истиот не згаснат или истечат.

3.2 Договори за осигурување

(а) Признавање и мерење

Приходи

Приходите се мерат според објективната вредност на надоместокот кој што е примен или се побарува. Приходите се признаваат ако истовремено се зголемат средствата или се намалат обврските.

Приходот се признава само кога е веројатно дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив за Друштвото. Кога ќе се јави неизвесност во врска со наплатливоста на износот кој веќе е вклучен во приходот, ненаплатливиот износ или износот чиешто надоместување не е повеќе веројатно се признава како расход, а не како корекција на износот на приходот којшто бил првично признаен.

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.2 Договори за осигурување (продолжува)

(а) Признавање и мерење (продолжува)

Бруто полисирана премија

Бруто полисираните премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци или обврски по основ на премии.

Заработениот дел од премиите се признава како приход. Премиите се заработени од датумот на настанувањето на ризикот за времетраење на период на обештетување, врз основа на моделот на преземени ризици.

Резерва за преносна премија

Резервата за преносна премија се состои од делот од бруто полисирани премии кој се проценува дека ќе се заработи во следната година пресметан за секој поделен договор за осигурување користејќи го дневниот про-рата метод и доколку е потребно коригиран за да ја одрази промената во настанувањето на ризикот за периодот покриен со договорот.

Штети

Трошоците по основ на штети по договори за осигурување ги вклучуваат:

- трошоците за настанати, пријавени и исплатени штети;
- трошоците за настанати, пријавени, но неисплатени штети;
- трошоците за настанати, но непријавени штети.

Трошоците за настанати, пријавени, но неисплатени штети и трошоците за настанати, но непријавени штети, ја преставуваат разликата во соодветните резерви по основ на договори за осигурување.

Настанатите штети ги опфаќаат трошоците за подмирување на платени и неподмирени штети кои што произлегуваат од настани кои се случиле во тековната финансиска година заедно со корекциите на резервата за штети од претходната година.

Неподмирени штети ги опфаќаат резервите на Друштвото за проценетите конечни трошоци за подмирување на сите настанати, но неподмирени штети на датумот на билансот на состојба без оглед дали штетите се пријавени или не.

Неподмирените штети се проценуваат преку прегледување на поделни штети и определување на посебна резерва за настанатите, но непријавени штети, ефектот на интерните и екстерните предвидливи настани, како што е промената на процедурите за разрешување на штетите, инфлацијата, судските трендови, промени во законската регулатива, како и минати искуства и трендови. Резервите за неподмирени штети не се дисконтираат. Корекциите на резервите за штети направени во претходните години се рефлектираат во финансиските извештаи за периодот во кој корекциите се направени и доколку се материјални, посебно се обелоденети. Применетите методи и направените проценки се проверуваат редовно.

Резервациите за штети се формираат по начелата на актуарската пракса со употреба на соодветни статистички методи. Меѓународната пракса кај имотните осигурувања не бара дополнителни тестирања на соодветноста на резервациите за штети, затоа што самиот метод на нивно формирање ја обезбедува доволната висина.

ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.2 Договори за осигурување (продолжува)

(б) Средства за реосигурување

Друштвото цедира реосигурување при своето редовно работење заради намалување на потенцијалните нето загуби преку дисперзирање на ризиците. Средствата, обврските, приходите и расходите кои произлегуваат од договорите за реосигурување се презентираат одвоено од со нив поврзаните средства, обврски, приходи и расходи од договорите за осигурување, поради тоа што договорите за реосигурување не го ослободуваат Друштвото од неговите директни обврски кон осигурениците.

Само правата од договорите кои предизвикуваат значителен пренос на ризикот од осигурување се сметаат за средства од реосигурување. Правата од договорите со кои не се врши пренос на значителен дел на ризикот од осигурување се сметаат за финансиски инструменти.

Бруто полисирана премија предадена во реосигурување

Премиите за реосигурување се признаваат како расход конзистентно со основата за признавање на премиите од со нив поврзаните договори за осигурување. За основниот осигурителен бизнис премиите од реосигурување се признаваат како расход во текот на периодот покриен со реосигурувањето, во согласност со очекуваното однесување на реосигурениот ризик.

Нето износот платен на реосигурител на почетокот на договорот може да биде помал од средствата од реосигурување признаени од Друштвото врз основа на правата од договорот за реосигурување. Разликата помеѓу премијата за реосигурителот и признаеното средство од реосигурување се вклучува во билансот на успех во периодот кога премијата од реосигурување достасува.

Износот на признаеното средство од реосигурување се мери конзистентно со мерењето на резервата за со нив поврзаните договори за осигурување.

(в) Одложени трошоци за стекнување

Трошоците за стекнување се дефинираат како трошоци за стекнување на нови договори за осигурување или обнова на постоечки договори за осигурување и вклучуваат:

- Трошоци за провизија на застапници во осигурувањето и осигурителни брокери и трошоци за одобрени бонуси за склучени договори за осигурување
- Еден дел од вкупните надоместоци исплатени кон вработените во продажната мрежа, кој дел е во непосредна врска со потрошеното време на вработените за извршување на следниве активности кои довеле до склучување на договори за осигурување
- Останати трошоци кои се непосредно поврзани со вршењето на работи на осигурување, а кои Друштвото би ги признало во случај да не би биле склучени договори за осигурување.

Трошоците за стекнување не претставуваат веднаш расход во финансиските извештаи туку се амортизираат низ животниот век на полисата за осигурување. Трошоците за стекнување се одложуваат на принцип конзистентен со начинот на кој Друштвото ги признава приходите од полисираната премија, односно на pro rata temporis методот.

ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.2 Договори за осигурување (продолжува)

(г) Побарувања и обврски од осигурување

Износите кои се должат на, и побаруваат од страна на осигурениците, агентите и други побарувања претставуваат финансиски инструменти и се вклучуваат во побарувања и обврски од осигурување, а не во резервите по договорите за осигурување.

3.3 Приходи од вложувања

Приходите од вложувања ги вклучуваат приходите по основ на камати и доспеани дисконти од пласирани средства во финансиски инструменти, како и приходот остварен при продажба на вложувањата и истите се искажуваат како приходи во согласност со прописите или според договорот склучен помеѓу страните, користејќи ја методата на ефективна каматна стапка.

Методата на ефективна каматна стапка е метода на мерење на финансиските средства според амортизирана набавна вредност и алокација на приходите од камата во периодот на очекуваното достасување на финансиските инструменти.

3.4 Приходи од надомести и провизии

Надоместоците и провизиите ги опфаќаат провизиите примени по основ на пасивно реосигурување, како и по основ на проценети и исплатени услужни штети.

3.5 Расходи

Во политиката за признавање расходи, Друштвото се придржува до следните критериуми:

- расходите имаат за последица намалување на средствата или зголемување на обврските, што е возможно да се измери со сигурност;
- расходите имаат директна поврзаност со настанатите трошоци и посебните позиции на приходите;
- кога се очекува остварување на приходите во повеќе идни пресметковни периоди, тогаш признавањето на расходите се извршува со постапката на разумна алокација на пресметковни периоди;
- расходот веднаш се признава во пресметковниот период кога издатокот не остварува идни економски користи, а нема услови да се признае како позиција на активата во билансот;
- расходот веднаш се признава во пресметковниот период и тогаш кога настанала обврска, а нема услови да се признае како позиција на активата.

Сите трошоци и расходи кои се однесуваат на пресметковниот период мораат да бидат опфатени во финансиските извештаи.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.6 Данок од добивка (тековен и одложен)

Даночниот расход на периодот се состои од тековен и одложен данок. Данокот се признава во добивката и загубата, освен до степен до кој се однесува на ставки признаени во останатата сеопфатна добивка или директно во капиталот. Во овој случај, данокот исто така се признава во останатата сеопфатна добивка или директно во капиталот, соодветно.

Тековен данок на добивка

Тековниот данок на добивка се пресметува на основа на даночните закони усвоени или значително усвоени на денот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, во земјите во кои Друштвото оперира и генерира добивка која е предмет на оданочување. Повремено, Раководството ги оценува позициите во даночните пријави во однос на ситуациите каде апликативната даночна регулатива бара соодветни интерпретации. Раководството исто така пресметува резерви, кога е неопходно, врз основа на износите кои се очекува да бидат исплатени на даночните власти. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на утврдената добивка за периодот, коригирана за одредени даночно непризнаени расходи, согласно законските одредби.

Одложен данок на добивка

Одложениот данок на добивка се определува со примена на даночни стапки (и закони) кои се усвоени или значајно усвоени на денот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба и кои се очекува да се применуваат кога поврзаните одложени даночни средства се реализирани или одложените даночни обврски се подмирени.

Одложените даночни средства се признаваат само до степен до кој е веројатно дека идните оданочиви добивки ќе бидат на располагање и ќе можат да се искористат за порамнување со привремените разлики меѓу одложените даночни средства и обврски.

Одложените даночни средства и обврски се нетираат само кога постои законско право за порамнување на тековните даночни средства наспроти тековните даночни обврски и кога одложените даночни средства и обврски се однесуваат на данокот на добивка наплатен од страна на истиот даночен орган, било да се од истото лице кое подлежи на оданочување или различни лица кои подлежат на оданочување, кои имаат намера да ги подмират износите на нетирана основа.

Друштвото нема признаено одложени даночни средства и обврски на 31 декември 2024 и 31 декември 2023 година, бидејќи не постојат привремени разлики на овие датуми.

3.7 Заработувачка/(загуба) по акција

Друштвото прикажува основна заработувачка/загуба по акција од обичните акции. Пресметката на основната заработувачка/загуба по акција е направена со поделба на нето добивката/загубата за годината која им припаѓа на имателите на обични акции со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.8 Парични средства

Паричните средства и парични еквиваленти се високо ликвидни средства. Паричните еквиваленти се дефинираат како краткорочни, високо ликвидни вложувања, кои можат брзо да се конвертираат во парични средства и кои се предмет на безначаен ризик во промената на нивната вредност.

Паричните средства се водат во билансот на состојба според номинална вредност. За целите на финансиските извештаи, паричните средства се состојат од готовина во благајни, парични средства на денарски и девизни сметки во банки со оригинален рок на достасаност од три или помалку месеци од датумот на стекнување.

3.9 Побарувања од осигурување

Побарувањата по основ на премии за осигурување се состојат од фактурирани, а ненаплатени премии за осигурување согласно тарифата на Друштвото, намалени за пресметаната исправка на вредноста (резервација) за сомнителните и ненаплатливи побарувања, според регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

3.10 Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од осигурување

Со состојба на 31.12.2024 година, вредноста на побарувањата се намалува за исправката за сомнителни и спорни побарувања, односно за вредносното усогласување на побарувањата според рочната структура и тоа како што следи:

Старост на побарувања (доспеани)	% на исправка од номиналниот износ
Доспеани до 30 дена	0%
Доспеани од 31 до 60 дена	10%
Доспеани од 61 до 120 дена	31%
Доспеани од 121 до 270 дена	51%
Доспеани од 271 до 365 дена	71%
Доспеани над 365 дена	100%

Во текот на октомври 2013 Агенцијата за супервизија на осигурување направи измена во Правилникот за методот на вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси согласно кои:

- 1) Сите побарувања по основ на премија за осигурување кај кои договорениот рок на доспевање утврден во договорот (полисата) за осигурување односно анексот кон договорот е утврден после датумот на истек на скаденцата по договорот за осигурување Друштвото врши исправка на вредност во износ од 100% од износот на овие побарувања, почнувајќи од првиот ден на истек на скаденцата по договорот за осигурување, без оглед на периодот на доцнење во исполнување на обврската од страна на должникот и

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.11. Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од осигурување (продолжува)

2) Сите побарувања по основ на регрес кај кои договорениот рок на доспевање утврден во спогодбата за наплата на регресниот долг склучена со регресниот должник е утврден после 365 дена од датумот на склучување на спогодбата, Друштвото врши исправка на вредност во износ од 100% од износот на овие побарувања, почнувајќи од 366-от ден од денот на склучување на спогодбата, без оглед на периодот на доцнење во исполнување на обврската од страна на регресниот должник.

За горенаведените побарувања до истекот на скаденцата по договорот за осигурување односно до 365-от ден од денот на склучување на спогодбата за наплата на регресниот долг, Друштвото ги применува процентите на исправка на вредност дадени во табелата погоре.

3.12 Материјални средства

Материјалните средства се евидентираат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и било какво оштетување на вредноста. Материјалните трошоци и трошоците за тековно и инвестиционо одржување се евидентираат на товар на расходите во моментот на нивното настанување. Издатоците кои се однесуваат на реконструкции и подобрувања, кои го менуваат капацитетот или корисниот век на употреба на средствата, се додаваат на набавната вредност на тие средства.

Амортизацијата на материјалните средства се пресметува по пропорционална метода со примена на утврдени стапки со помош на кои набавната вредност на средствата треба да се отпише во текот на нивниот проценет корисен век на употреба. Средствата земени под наем се амортизираат по пократкиот период од периодот на траење на наемот и проценетиот корисен век на средствата, освен доколку е веројатно дека Друштвото ќе се стекне со сопственост на крај на периодот на наем. Применетите годишни стапки на амортизација односно предвидените корисни векови на употреба на средствата за 2024 и 2023 година се следните:

	2024	2024	2023	2023
Мебел и опрема	20 %	5 години	20 %	5 години
Компјутерска опрема	25 %	4 години	25 %	4 години
Останата опрема	20 %	5 години	20 %	5 години
Градежни објекти	2.5%	40 години	2.5%	40 години
Вложувања во туѓи објекти	20%	5 години	20%	5 години

Методите на амортизација, корисниот век на траење и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.13 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување доколку постојат. Амортизацијата на нематеријалните средства се пресметува по пропорционална метода и претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. Стапката на амортизација во 2024 година изнесува 20% годишно (2023: 20%).

Последователните издатоци се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите останати издатоци се признаваат во добивките и загубите како трошоци како што настануваат.

3.14 Оштетување на средствата

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат се предмет на годишна анализа за можноста за нивно оштетување.

Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста за нивно оштетување секогаш кога постојат услови кои укажуваат дека нивната сегашна сметководствена вредност е повисока од нивната надоместлива вредност што покажува дека истите се оштетени. Загубата поради оштетување се евидентира за износот за кој сегашната вредност ја надминува надоместливата вредност. Надоместливата вредност претставува повисоката вредност од нето продажната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и употребната вредност на средството.

3.15 Вложувања во финансиски инструменти

а) Вложувања во заеднички контролирани ентитети

На 31 декември 2024 година вложувањата во заеднички контролирани ентитети во износ од МКД 17.739.932 (2023: МКД 17.496.456) се однесуваат на основачки удел во Националното биро за осигурување во согласност со барањата на Законот за супервизија на осигурувањето на Република Македонија. Националното биро за осигурување (во натамошниот текст: Биро) се основа со цел да овозможи примена на меѓународните договори за осигурување на сопствениците, односно корисниците на моторни возила од одговорност за штети причинети со употреба на моторно возило на трети лица, да ги претставува друштвата за осигурување од Република Македонија во меѓународните организации и институции за осигурување како и за вршење на други работи предвидени со Договорот за основање на Националното биро за осигурување, како правен следбеник на Националното биро за зелена карта.

Националното биро за осигурување е непрофитна организација основана од страна на сите домашни осигурителни компании чија цел е да го заштити интересот на нејзините членови при меѓународно осигурување на моторни возила и да ги претставува членовите пред меѓународните осигурителни компании. Вложувањата во заеднички контролирани ентитети претставуваат вложени каматоносни депозити кои се чуваат на посебни сметки во банки. Националното биро за осигурување е обврзано да не ги вложува овие средства и да го врати депозитот на секој член при престанување на неговото работење со осигурување на моторни возила.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

б) *Останати финансиски вложувања*

Недеривативни финансиски средства

Друштвото располага со финансиски средства кои ги класифицира како вложувања кои се чуваат до доспевање, вложувања расположливи за продажба, вложувања во средства за тргување и кредити и побарувања.

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност низ билансот на успех, почетно се признаваат според нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, вклучувајќи ги и трошоците за набавка. Трансакционите трошоци вклучуваат брокерска провизија, берзанска такса и такса на ЦДХВ. Набавката на финансиските средства се евидентира на денот на тргувањето.

Вложувањата кои се чуваат до доспевање се мерат по нивната амортизирана набавна вредност со примена на ефективна каматна стапка. Добивка или загуба се признава во билансот на успех кога финансиското средство се депризнава или е оштетено, како и преку процесот на амортизација. Со состојба на 31 декември 2024 и 2023 година Друштвото ги класифицира дел од државните обврзници како вложувања кои се чуваат до доспевање.

Вложувањата во средства расположливи за продажба и вложувањата за тргување се мерат по објективна вредност, вредност на датумот на вреднување и известување, која е нивната последна цена за вложувањата за кои што постои активен пазар. За сопственичките инструменти за кои нема активен пазар и нивната објективна вредност не може веродостојно да се утврди се користат техники на вреднување како на пример амортизирана набавна вредност користејќи ја методата на ефективна каматна стапка, според регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

б) *Останати финансиски вложувања (продолжува)*

За финансиските средства расположливи за продажба ефектите од вреднување по објективната вредност се евидентираат како зголемување или намалување во ревалоризационата резерва во капиталот и курсните разлики на немонетарните финансиски средства (на пр. вложувања во акции), која е деноминирана во странска валута. За монетарни финансиски ставки од категоријата расположливи за продажба курсните разлики се евидентираат во билансот на успех. Во времето на продажбата на средствата расположливи за продажба, кумулативната добивка или загуба се пренесува од ревалоризационите резерви во билансот на успех. Со состојба на 31 декември 2024 и 2023 година Друштвото ги класифицира дел од државните обврзници како вложувања во средства расположливи за продажба.

За финансиските средства за тргување, ефектите од вреднување кои произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех, директно се признаваат во билансот на успех како и курсни разлики за хартии од вредност кои се деноминирани во странски валути. Со состојба на 31 декември 2024 и 2023 година Друштвото ги класифицира уделите во инвестициски фондови како вложувања за тргување.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

б) Останати финансиски вложувања (продолжува)

Кредити и побарувања се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата коишто не котираат на официјалните пазари, освен оние коишто Друштвото има намера да ги продаде во краток рок, оние коишто при почетното признавање Друштвото ги класифицирало како средства по објективна вредност преку добивки и загуби или расположливи за продажба или оние за кои Друштвото нема да биде во можност да го поврати почетното вложување што не е резултат на кредитното вложување. Со состојба на 31 декември 2024 и 2023 година Друштвото ги класифицира парите и паричните еквиваленти, побарувањата од осигуреници и останатите побарувања од непосредни работи, орочените депозити во домашни банки, средствата од реосигурување и вложувањата во заеднички контролирани ентитети како кредити и побарувања.

Друштвото ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг.

Доколку на пренесените финансиски средства Друштвото оствари камата и истата ја задржи, каматата се признава како посебно средство или обврска.

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во добивките и загубите само доколку тоа е дозволено со стандардите, или за одредени добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите за тргување.

3.16 Обврски спрема добавувачи

Обврските спрема добавувачи се финансиски обврски кои се искажуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции.

Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на приходите.

Друштвото ги депризнава останатите финансиски обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.17 Капитал

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на издадените и уплатени акции.

Резервите на сигурност претставуваат неноминирани капитал кој се формира со распределба од остварената добивка. Зголемувањето на резервите на сигурност се врши со распределба на најмалку една третина од остварената добивка по годишната сметка, ако таа не се користи за покривање на загубата од претходните години.

Средствата на резервите на сигурност Друштвото ги користи за покривање на загуби од работењето и други ризици.

Друштвото за осигурување што формирало резерви на сигурност најмалку во висина на 50% од остварената просечна премија во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка, не е должно понатаму да издвојува од добивката во резервите на сигурност.

3.18 Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Друштвото сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска, сегашната вредност на минималните плаќања за наемот.

Наемите каде што значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во билансот на успех на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во билансот на состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности.

Друштвото користи деловни простории под оперативен наем за кои се плаќаат месечни наемнини.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.19 Користи на вработените

Користи на вработените се сите форми на надоместок кој го дава Друштвото во размена за извршената услуга од страна на вработените.

(1) *Краткорочни користи за вработените*

Краткорочни користи за вработените се користи кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле услугата.

Тука спаѓаат платите и придонесите за социјално осигурување, краткорочно платени отсуства, учества во добивките и други немонетарни користи. Сите краткорочни користи за вработетните се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користите.

(2) *Користи по престанок на вработувањето, јубилејни награди и неискористен годишен одмор*

Друштвото врши уплата на придонесите за пензинско и инвалидско осигурување на вработените во согласност со домашната законска регулатива. Придонесите засновани на платите на вработените, се уплатуваат во Националниот фонд. Друштвото нема никакви дополнителни обврски поврзани со плаќањето на овие придонеси. Друштвото е обврзано да им исплати на вработените кои заминуваат во пензија минимална отпремнина која одговара на две месечни просечни плати исплатени во државата во моментот на пензионирање, јубилејна награда во висина на основицата – за најмалку 10 години непрекината работа и обврска за неискористен годишен одмор според колективниот договор на соодветниот сектор. Друштвото од 2024 има направено резервирање за ова право на вработените во износ од 1.736.092 денари (2023: 1.026.597 денари).

3.20 Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде примено истото.

Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската вредност на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.21 Обврски по основ на договори за осигурување

Во рамките на обврските по основ на договорите за осигурување се вклучени следниве категории на обврски/резерви на Друштвото:

- Резерви за преносни премии
- Резерви за бонуси и попусти
- Резерви за штети
- Други технички резерви.

а) Резерви за преносни премии

Резервите за преносни премии се определуваат во висина на оној дел од премијата кој се пренесува за следниот пресметковен период во износ помеѓу изминатиот период на осигурување и преостанатиот период до истек на договорот за осигурување.

Промената во резервирањата на преносната премија се евидентира во добивката или загубата за годината со цел да се признае приходот во период кој соодветствува на периодот на ризик.

Пресметката на преносната премија се врши за секој поединечен договор.

б) Резерви за бонуси и попусти

Резервите за бонуси и попусти се издвојуваат во висина еднаква која осигурениците имаат право да ја примат врз основа на: 1) право на учество во добивката и останати права кои произлегуваат од договорот за осигурување (бонуси); 2) право на делумно намалување на премијата (попусти); 3) право на поврат на дел од премијата кој се однесува на преостанатиот период на осигурување поради предвремено престанување на осигурувањето (отказ).

в) Резерви за штети

Резервите за штети се издвојуваат во износ на проценетите обврски кои Друштвото треба да ги плати, врз основа на договорот за осигурување во кои осигурителниот настан се појавил до крај на пресметковниот период, без разлика дали настанот е пријавен, вклучувајќи ги и трошоците кои произлегуваат од ненавременно извршување на обврските на Друштвото во однос на комплетирање на барањата за штети. Резервите за штети покрај проценетите обврски за пријавени и понатаму неликвидирани штети, вклучуваат и процена на обврските за веќе настанати непријавени штети.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (Продолжува)

3.21 Обврски по основ на договори за осигурување (продолжува)

- Резерви за настанати, пријавени и неисплатени штети

Признавање

Настанатите пријавени и неисплатени штети се признаваат во моментот кога од осигурената страна ќе се прими пријавата за штета. Признавањето на овие резерви не зависи од комплетноста на поднесената документација за пријава на штета.

Почетно мерење

Друштвото ги пресметува резервите за настанати, пријавени и неисплатени штети имајќи ги предвид сите фактори кои влијаат на очекуваните трошоци кои произлегуваат од преземените обврски. При тоа, Друштвото треба да ги земе во предвид:

- Изготвените технички извештаи кои се однесуваат на настанати материјални загуби или медицински извештаи за повреди или болести;
- Судски одлуки, било да се конечни или не;
- Штети за кои се водат судски постапки според очекуваниот исход;
- Затезна камата од судски спорови;
- Останати трошоци кои произлегуваат од обработка и исплата на штети.

Последователно мерење

Настанатите, пријавени и неисплатени штети до крајот на периодот на известување се утврдуваат преку разгледување на индивидуалните штети врз основа на резервација на проценетиот конечен трошок за подмирување на штетата.

На крајот на секој период на известување Друштвото врши анализа на претпоставките кои се користени за почетно мерење на настанатите, пријавени и неисплатени штети. Доколку има промена во проценетата вредност на идните одливи кои ќе настанат како резултат на исплата на штетата, разликата се признава веднаш, и тоа низ добивката и загубата за периодот.

Значајни доцнења можат да настанат при објавувањето и подмирувањето на одредени општи штети од осигурување, и поради тоа крајниот трошок за нив не може со сигурност да се утврди на крајот на периодот на известување. Сите разлики помеѓу пресметаните и последователно платените износи се прикажуваат во добивката или загубата во периодот на плаќање.

- Резерви за настанати и непријавени штети

Мерење

Резервите за настанатите, но непријавени штети се пресметуваат на секој период на известување користејќи актуарски методи од страна на овластен актуар.

3.22 Тест на адекватност на обврските

Друштвото на крајот на секој период на известување оценува дали вкупните признаени обврски по осигурување се соодветни, користејќи тековни проценки за идните парични текови кои произлегуваат од договорите за осигурување. Доколку оценката прикаже дека сметководствената вредност на обврските за осигурување се неадекватни во однос на проценетите идни парични текови, вкупниот недостаток се евидентира во добивката или загубата за периодот.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.23 Неизвесни средства и обврски

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиските извештаи, туку само се обелоденуваат.

Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни средства се признаваат само кога е веројатен приливот на економски користи.

3.24 Настани по датум на биланс на состојба

Настаните по датумот на билансот на состојба се оние настани, поволни и неповолни, кои се случуваат помеѓу крајот на периодот на известување и датумот кога финансиските извештаи се одобрени за издавање. Има два вида на настани, односно настани кои обезбедуваат доказ за условите кои постоеле на крајот на периодот на известување, односно настани по крајот на периодот на известување за кои се врши исправка, и настани кои укажуваат на услови кои се појавиле после крајот од периодот на известување, односно настани по крајот на периодот на известување за кои не се врши исправка. Настаните по датумот на билансот на состојба кои не се врши исправка, или корекција можат да бидат значајни и поради тоа истите може да влијаат на економските одлуки кои што корисниците ги носат врз основа на финансиските извештаи. Според тоа, информациите за секоја значајна категорија на настани по датумот на билансот на состојба се обелоденуваат во белешките, односно природата на настанот, проценка на неговото финансиско влијание или изјава дека таквата проценка не е можна.

3.25 Трансакции со поврзани страни

Трансакциите со поврзани страни, отворените ставки и нивните меѓусебни односи можат да влијаат врз оценка на работењето на Друштвото од страна на корисниците на финансиските извештаи, вклучувајќи оценка на ризик во работењето на субјектот. Со цел да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да формираат свое гледиште за ефектите на односите помеѓу поврзаните страни, се врши обелоденување на односите помеѓу поврзаните страни. Доколку има трансакции помеѓу поврзани страни, се обелоденуваат природата на односите со поврзаните страни, информации во врска со видовите на трансакциите и отворените салда, со цел разбирање на потенцијалните ефекти врз финансиските извештаи.

4. КЛУЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАСУДУВАЊА ВО ПРИМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ДРУШТВОТО

Друштвото прави проценки и претпоставки кои влијаат на износите на средствата и обврските во наредната финансиска година. Проценките и со нив поврзаните претпоставки постојано се предмет на преоценување и се темелат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идните настани за кои се верува дека се извесни во соодветните околности.

Во однос на севкупните активности на осигурување, Друштвото е должно да издвојува адекватни технички резерви наменети за трајно обезбедување на извршувањето на обврските по договорите за осигурување и на евентуалните загуби поради ризици кои произлегуваат од работите на осигурување кои ги извршува.

Резерви за преносни премии

Резервите за преносни премии се издвојуваат за секој договор за осигурување поединечно, во висина на оној дел од бруто полисираната премија што се пренесеува во идниот пресметковен период во сооднос меѓу истечениот осигурителен период и преостанатиот период до истекот на договорот за осигурување.

Резерва за неистечени ризици

Друштвото пресметува дополнителна резерва за неистечени ризици, бруто и нето, најмалку еднаш годишно со состојба на 31 декември од тековната година; и вака пресметаниот износ се додава на процената на резервата за преносни премии направена на последниот датум од секој пресметковен период во текот на една календарска година.

Друштвото ја проценува дополнителната резерва за неистечени ризици, така што најпрво врши процена на: а) вкупните очекувани идни штети; б) вкупниот износ на трошоци кои се вкalkулирани во цената на осигурување но не се настанати до пресметковниот датум.

Резерви за бонуси и попусти

Резерви за бонуси и попусти се издвојуваат во висина еднаква на сумите кои осигурениците имаат право да ги примат врз основа на: 1) право на учество во добивката, како и други права кои произлегуваат од договорите за осигурување (бонуси), 2) право на делумно намалување на премии (попусти), и 3) право на враќање на дел од премијата.

Резерви за настанати и пријавени штети

Друштвото врши процена на очекуваниот износ на надоместок на секоја штета поединечно врз основа на прибраната документација. Доколку нема соодветна документација, се користи мислење на соодветен експерт (проценител, лекар, актуар, адвокат и сл.).

Резервите за директни и индиректни трошоци се составен дел од резервите.

4. КЛУЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАСУДУВАЊА ВО ПРИМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ДРУШТВОТО (продолжува)

Резерви за настанати но непријавени штети

Резервите за настанати но непријавени штети Друштвото првенствено ги проценува со помош на актуарски признати методи, статистички методи (за кои е неопходно да се направи развој на штетите во форма на триаголник); преку проекција на вкупните штети или преку проекција само на резервите за настанати но непријавени штети. При користење на гореспоменатите методи, Друштвото задолжително ги зема предвид соодветноста и доволноста на податоците.

Друштвото се јавува како тужена страна во поголем број на предмети од страна на физички и правни лица во вкупен износ од 132.114.772 денари (2023: 84.621.361 денари) по основ на надомест на штета. Според проценката на Друштвото најголем дел од овие предмети имаат основа и се очекува да се исплати одредена сума, при што Друштвото има направено резервација врз основа на проценка и правно мислење на адвокатите и искуството кое го има Друштвото со слични предмети.

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ

Друштвото влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење, а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите и вложувањата. Главните ризици на кои Друштвото е изложено и политиките за управување со нив се следните:

5.1 Управување со ризик од осигурување

Цели на управување со ризикот од осигурување

Управувањето на Друштвото со ризикот од осигурување и финансискиот ризик се критични за работењето на Друштвото. За општите договори за осигурување целта е да се одберат средства чиј рок и износ при достасување ќе биде усогласен со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по тие договори.

Главната осигурителна активност на Друштвото претпоставува ризик од загуба од лица или организации кои што се директно изложени на ризикот. Овие ризици може да се однесуваат на имот, обврска, здравје, незгода или останати ризици што може да произлезат од осигурани настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и тежината на штетите што произлегуваат од тие договори. Друштвото исто така е изложено и на пазарен ризик преку осигурителните и инвестиционите активности.

Друштвото управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити за осигурување, процедури за одобрување на трансакции со нови производи или со кои се надминуваат поставените лимити, ценовни тарифи, централизирано управување со реосигурувањето и следење на вонредни настани.

Стратегија за запишување на полиси за осигурување

Стратегијата на Друштвото за запишување на полиси за осигурување е да се постигне дисперзија со што би се обезбедило избалансирано портфолио и кое се базира на големо портфолио со слични ризици во текот на повеќе години, со што се намалува променливоста на резултатот.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1 Управување со ризик од осигурување (продолжува)

Стратегија за реосигурување

Друштвото реосигурува дел од ризиците за осигурување за да ја контролира својата изложеност кон загуби и за да ги заштити изворите на капитал. Друштвото склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста, и тоа од типовите вишок на штети, квотно реосигурување и вишок на ризик. Исто така Друштвото купува и факултативно реосигурување во одредени специфични случаи.

Усогласеност на средствата и обврските

Законот за супервизија на осигурувањето пропишува одредени ограничувања во однос на политиката за усогласување на средствата и обврските на Друштвото. Друштвото активно управува со своите финансиски средства имајќи ги предвид ограничувањата одредени со Законот. Главна цел е да се усогласат паричните текови на средствата и обврските.

Табелата подолу ги прикажува вложувањата на средства кои ги покриваат техничките резерви на Друштвото на ден 31 декември 2024 и 31 декември 2023 во согласност со регулативата:

	2024	2023
Вложувања на средства		
а) Парични средства во благајна и средства на банкарските сметки	33.609.197	7.161.990
б) Депозити во банки кои имаат дозвола издадена од НБРСМ	662.200.000	453.200.000
в) Обврзници и други должнички хартии за кои гарантира РСМ	424.698.337	423.906.487
г) Обврзници и други долж. хартии со кои не се тргува на рег. пазар на хартии од вред. во РСМ, ако нивен издавач е правно лице со седиште во РСМ	2.000.000	2.000.000
д) Удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во РСМ	124.937.738	192.917.043
Вкупно дозволени вложувања на средства кои ги покриваат техничките резерви	1.247.445.272	1.079.185.520
Технички резерви		
а) Резерви за преносни премии	537.915.339	513.528.910
б) Резерви за бонуси и попусти	17.316.188	22.481.043
в) Резерви за штети	570.564.996	480.129.557
Вкупно нето технички резерви	1.125.796.523	1.016.139.510
Средства кои ги надминуваат (недостасуваат) техничките резерви - разлика	121.648.749	63.046.010

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, паричните средства во благајна и средствата на банкарски сметки не смеат да надминат 3%, депозити во банки кои имаат издадена дозвола од НБРСМ не смеат да надминат 60% од вкупните средства кои ги покриваат резервите по договорите за осигурување. Исто така, обврзниците или другите хартии од вредност издадени и гарантирани од Република Македонија не смеат да надминат 80%, како и инвестициските фондови да не надминат 20% од вкупните средства кои ги покриваат резервите по договорите за осигурување.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1 Управување со ризик од осигурување (продолжува)

Вложување на средствата кои ги покриваат техничките резерви - Неживотно осигурување

На 31 декември 2024 година паричните средства во благајна и средства на банкарски сметки изнесуваат 2.69% (2023: 0.66%), депозити во банки изнесуваат 53.08% (2023: 41.99%), државните записи и државните обврзници изнесуваат 34.05% (2023: 39.28%), вложувањата во обврзници и други должнички хартии со кои не се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РСМ, ако нивен издавач е правно лице со седиште во РСМ изнесуваат 0.16% (2023: 0.19%), додека инвестициските фондови учествуваат со 10.02% (2023: 17.88%) во вкупните вложувања на средства.

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување

Ризикот од концентрација на осигурување може да произлезе од еден договор за осигурување или повеќе помали кои се поврзани, кои доколку настанат штетни настани може да предизвикаат значителни обврски за Друштвото. Според тоа Друштвото води посебна грижа во управување на ризикот од концентрација со тоа што прави диверзификација на портфолиото во поглед на концентрација на типови и видови на осигурителни штетни настани, географска и секторска концентрација.

Важен аспект на концентрација на ризикот од осигурување е дека може да настане со кумулирање на ризиците од повеќе поодделни класи на осигурување.

Концентрација може да настане и кај многу сериозни, ретки настани, како што се природни катастрофи, како и кај настани кои се поврзани со одредени групи или територии.

Концентрацијата на ризикот на осигурување пред и после реосигурувањето во однос на класата на прифатен осигурителен ризик е прикажана во таблицата:

Класа	31 декември 2024		
	Бруто настанати штети	Дел за реосигурување	Нето настанати штети
Незгода	81.854.814	-	81.854.814
Здравствено	158.438.772	-	158.438.772
Каско	57.523.992	-	57.523.992
Карго	-	(1.509.459)	(1.509.459)
Пожар	35.188.058	(39.209.118)	(4.021.060)
Имот	9.206.157	21.615.577	30.821.734
АО	186.273.318	(54.839.860)	131.433.458
Одговорност	126.597	126.683	253.280
Кредити	56.074	-	56.074
Патничко	12.047.505	-	12.047.505
Вкупно	540.715.287	(73.816.177)	466.899.110

УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1 Управување со ризик од осигурување (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување (продолжува)

Класа	31 декември 2023		
	Бруто настанати штети	Дел за реосигурување	Нето настанати штети
Незгода	52.379.510	-	52.379.510
Здравствено	133.355.676	-	133.355.676
Каско	54.501.285	-	54.501.285
Карго	129.221	(114.429)	14.792
Пожар	66.498.528	(51.140.741)	15.357.787
Имот	2.919.588	(262.088)	2.657.500
АО	235.514.706	323.797	235.838.503
Одговорност	(260.653)	525.896	265.243
Кредити	34.905	-	34.905
Патничко	11.128.945	-	11.128.945
Вкупно	556.201.711	(50.667.565)	505.534.146

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување (продолжува)

(а) Географска и секторска концентрација

Најголемиот дел на ризиците на кои е изложено Друштвото се лоцирани во Република Македонија, меѓутоа постои диверзифицираност во поглед на градовите низ Македонија и типовите на осигурителни настани. Друштвото внимателно ги следи ризиците кои произлегуваат од географската концентрираност и навремено реагира со соодветна стратегија на склучување или не склучување на договори за осигурување, онаму каде што е помал ризикот, односно поголем, респективно.

Раководството верува дека Друштвото не е изложено на значителна концентрација кон ниедна група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект.

(б) Концентрација од многу сериозни, ретки настани

Според нивната природа и настанување овие настани ретко се случуваат. Тие претставуваат сериозен ризик за Друштвото бидејќи случувањето на ваков настан, би имал значително влијание врз паричните одливи на Друштвото.

Друштвото води посебна стратегија за осигурување и реосигурување од овие ризици, според која за склучување на договор за осигурување и реосигурување, меѓу другите процедури, потребно е посебно одобрување од Раководството.

Друштвото редовно ја следи програмата за реосигурување, како и трошоците и користите од истата.

(в) Осигурување на лица од послесици на несреќен случај (незгода)

Карактеристики

Во рамките на овој вид на осигурување се регулираат односите помеѓу осигурувачот и осигуреникот во случај на смрт од последици на несреќен случај, траен инвалидитет (инвалидитет) од последици од несреќен случај, повремена неспособност за работа (дневен надомест) и влошено здравје кое бара лекарска помош (трошоци за лекување).

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување (продолжува)

Управување со ризикот

Основните ризици во оваа класа на осигурување се поврзани со дејноста на потенцијалните осигуреници, возраста, полот. Најголемиот ризик произлегува од самата природа на оваа класа на осигурување која што е непредвидлива и се случува неочекувано.

Настанот што предизвикува штета најчесто се случува ненадејно при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата може да биде пријавена со одложен рок, а нејзиното решавање ќе биде завршено по завршување на лекувањето и комплетирање на документацијата. Соодветно, осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода) се класифицира како долгорочно поради одложување на временските рокови.

(г) Одговорност кон трети лица

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност кон трети лица. Согласно овие договори надомест се исплатува за настанување на осигуран настан. Истиот може да биде од материјална или нематеријална природа. Периодот на решавање на материјалните штети е пократок во однос на периодот на решавање на нематеријалните штети поради самата природа на овој тип на штети.

Најголем дел од договорите за осигурување кај кои што е настаната материјална штета од одговорност кон трети лица не се предмет на значајна комплексност така што крајниот исход е помалку неизвесен. Кај нематеријалните штети, времетраењето на процесот на исплата на штетата од датумот на пријавување на штета до датумот на решавање на истата зависи од повеќе фактори како што се природата на покритието и условите на полисата.

Управување со ризикот

Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност кон трети лица се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Главен ризик кај нематеријалните штети кои произлегуваат од договорите за осигурување од одговорност е трендот на судовите да одредуваат високо ниво на надомест што значајно варира помеѓу предмети и различни судови.

(д) Имот

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на имот што се наоѓа на територијата на РСМ. Договорите за осигурување на имот до одредени лимити го заштитуваат осигуреникот од загуба или штета на неговиот имот. Настанот што предизвикува штета на градежни објекти или друг имот најчесто се случува ненадејно при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде брзо пријавена и може да биде решена без одложување. Соодветно, имотното осигурување се класификува како

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување (продолжува)

(д) Имот (продолжува)

Карактеристики (продолжува)

Краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Управување со ризикот

Главните ризици поврзани со овие договори е ризикот од осигурување, ризикот од дејствувањата на конкуренцијата и искуството со штети. Ризикот од ова осигурување е Друштвото да го потцени ризикот кој го осигурува. Ризикот од секоја пооделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот. За осигурувањето на имот на физички лица се очекува голем број од имотите да бидат изложени на слични ризици, меѓутоа ова не важи за деловните објекти. Голем број од деловните објекти претставуваат специфична комбинација на локација, вид на работење и воспоставени сигурносни мерки. Пресметката на премијата е пропорционална со ризикот овие полиси да бидат субјективни и со тоа и поризични. Друштвото го реосигурува ризикот од штета над утврдениот износ на самопридржај на Друштвото.

(ѓ) Каско осигурување на моторни возила

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на возила на територијата на РСМ. Брзото плаќање го заштитува осигуреникот од загубата на вредноста на физичка штета на возилото и на имотот во моментот на случување на штетниот настан.

Управување со ризикот

Овие штети се помалку комплексни и потебен е пократок период истите да бидат разрешени, така што носат умерен ризик. Друштвото редовно ги следи трендовите и соодветно реагира на промените на надоместот за овој вид на штети, судските парници и зачестеноста на пријавување на штети. Зачестеноста на овие штети зависи од неповолните временски услови, цената на горивото и економските услови кои влијаат на сообраќајните активности.

(е) Општа одговорност

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност на територијата на РСМ. Осигурувањето од одговорност ја покрива законската одговорност на осигуреникот за причинета штета со смрт, повреда на телото или здравјето како и оштетување или уништување на предмети на трето лице, предизвикани од ненадеен и неочекуван штетен настан.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување (продолжува)

(е) Општа одговорност (продолжува)

Управување со ризикот

Ризикот од секоја поделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот и видот на дејност на субјектот. Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност се прави преку избор на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

(ж) Туристичка помош

Карактеристики

Друштвото врз основа на договорот за осигурување, а во зависност од видот на осигурителното покритие, обезбедува услуги наведени во полисата, кои произлегуваат од осигурените случаи што ќе настанат во странство и се поврзани со патувањето во странство.

Управување со ризикот

Зачестеноста на овие штети директно е поврзана со патувањата на осигурените лица, а бројот на пријавени штети е поголем во летните месеци. Настанот што предизвикува штета како причина за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде пријавена и може да биде решена без одложување. Соодветно, патничкото осигурување се класифицира како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

5.2 Ценовен ризик

5.2.1 Девизен ризик

Девизниот ризик претстваува ризик од промена на девизните курсеви во однос на домашната валута (МКД), кои може да влијаат врз приходите на Друштвото или врз вредноста на финансиските инструменти.

Друштвото обавува меѓународни трансакции поврзани со реосигурување, поради што Друштвото е изложено на ризик поврзан со секојдневни промени на курсевите на странските валути.

За да ја намали изложеноста на девизен ризик, Друштвото спроведува политика со која слободните парични средства од капиталот и техничките резерви ги пласира во државни обврзници и записи деноминирани во ЕУР и врши орочување во форма на девизни депозити и денарски депозити со девизна клаузула.

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од вложувања на средства и набавки на услуги, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути.

Друштвото претежно е изложено на ЕУР и има позитивна нето девизна позиција.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.2 Ценовен ризик (продолжува)

5.2.1 Девизен ризик (продолжува)

Изложеноста на девизни валути според типот на финансиските средства и обврски на 31 декември 2024 година по валути е следната:

	ЕУР	ЦХФ	МКД	Вкупно
Парични средства	350.789	24.946	33.233.462	33.609.197
Депозити во банки	-	-	662.200.000	662.200.000
Депозит во ГФ на НБО	-	-	17.739.932	17.739.932
Вложувања	145.780.907	-	293.197.617	438.978.524
Удели во инвест. фондови	-	-	124.937.738	124.937.738
Побарувања за премии	-	-	200.163.304	200.163.304
	7.095.946	-	-	7.095.946
Побарувања по основ реосигурување				
Останати побарувања	11.256.744		48.937.831	60.194.575
Вкупно средства	164.484.386	24.946	1.380.409.884	1.544.919.216
Обврски за штети	-	-	-	-
Реосигурување	39.155.204	-	-	39.155.204
Останати обврски	49.538.714	-	48.740.649	98.279.363
Вкупно обврски	88.693.918	-	48.740.649	137.434.567
Разлика-неусогласена валутна структура	75.790.468	24.946	1.331.669.235	1.407.484.649

Изложеноста на девизни валути според типот на финансиските средства и обврски на 31 декември 2023 година по валути е следната:

	ЕУР	ЦХФ	МКД	Вкупно
Парични средства	302.269	25.078	17.910.128	18.237.475
Депозити во банки	-	-	463.200.000	463.200.000
Депозит во ГФ на НБО	-	-	17.496.456	17.496.456
Вложувања	165.262.781	-	272.541.352	437.804.133
Удели во инвест. фондови	-	-	192.917.043	192.917.043
Побарувања за премии	-	-	207.575.951	207.575.951
Побарувања по основ реосигурување	5.073.104	-	-	5.073.104
Останати побарувања	1.789.364	-	45.753.263	47.542.627
Вкупно средства	172.427.518	25.078	1.217.394.193	1.389.846.789
Обврски за штети	-	-	-	-
Реосигурување	12.513.403	-	-	12.513.403
Останати обврски	49.893.368	-	72.304.371	122.197.739
Вкупно обврски	62.406.771	-	72.304.371	134.711.142
Разлика-неусогласена валутна структура	110.020.747	25.078	1.145.089.822	1.255.135.647

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.2 Ценовен ризик (продолжува)

5.2.1 Девизен ризик (продолжува)

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 1% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемување за 1%		Намалување за 1%	
	2024	2023	2024	2023
ЕУР	757.905	1.100.207	(757.905)	(1.100.207)
Нето Ефект	757.905	1.100.207	(757.905)	(1.100.207)

5.2.2 Пазарен ризик

Ризикот од цената на капиталот е веројатноста дека цената на капиталот ќе флукутира и ќе влијае на фер вредноста на вложувањата во акции и останатите инструменти чија вредност произлегува од конкретни вложувања или од индексот на цените на капиталот. Друштвото има ангажирано значаен износ на средства во финансиски инструменти - вложувања кои се чуваат до доспевање. Истите се амортизираат во однапред определени временски интервали (фиксно доспевање) со фиксни или определиви плаќања. Пазарниот ризик постои доколку Друштвото нема можност да го чува вложувањето во финансиски инструменти со фиксно доспевање и одлучи истите да ги продаде пред рокот на доспевање, во тој случај вредноста на финансиските средства ќе флукутира како резултат на промените на пазарните цени.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.3 Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога неговите купувачи нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање. Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик. Политиките и процедурите за управување со кредитниот ризик се:

а) побарувањата од купувачи се состојат од голем број на салда;

б) кај вложувањата на слободните парични средства применет е принципот на дисперзија на ризик со орочување во повеќе првокласни банки, исто така и вложувања во државни хартии од вредност.

Кредитниот ризик се однесува на ризикот дека договорната страна нема да ги исполни своите договорни обврски што ќе резултира со финансиски загуби за Друштвото. Друштвото не е изложено на значајна концентрација на кредитен ризик. Побарувањата за премии за осигурување се состојат од голем број на комитенти. Во таа насока управувањето со кредитниот ризик вклучува разумна дисперзија и намалување на концентрацијата на побарувањата во портфолиото на клиенти.

Максимална изложеност на кредитен ризик без да се земе предвид колатералот или друго кредитно обезбедување

	2024	2023
Финансиски средства		
Вложувања во заед. контрол. ентитети	17.739.932	17.496.456
Финан. влож. кои се чуваат до доспевање	381.686.620	379.829.466
Финан. влож. расположливи за продажба	57.291.904	57.974.667
Инвестициски фондови	124.937.738	192.917.043
Депозити, заеми и останати пласмани	662.200.000	463.200.000
Побарувања за премии	200.163.304	207.575.951
Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	7.095.946	5.073.104
Други побарувања	60.194.575	47.542.627
Пари и парични еквиваленти	33.609.197	18.237.475
Вкупно	1.544.919.216	1.389.846.789

Табелата погоре го покажува најлошото можно сценарио за изложеност на кредитен ризик на Друштвото на 31 декември 2024 и 31 декември 2023 година, без да се земе предвид колатералот или друго кредитно обезбедување. За билансните позиции, изложеноста е изразена на нето основа како што е прикажано во билансот на состојба.

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.3 Кредитен ризик (продолжува)

Како што е прикажано во табелата за максимална изложеност на кредитен ризик, 24.7% (2023: 27.3%) се однесуваат на финансиски вложувања кои се чуваат до доспевање, 42.8% (2023: 33.3%) се однесуваат на орочени депозити, додека 12.9% (2023: 14.9%) се однесуваат на побарувања по основ на премија.

Во вложувањата во хартии од вредност Друштвото поседува должнички хартии од вредност, т.е. државни обврзници и записи издадени од Република Македонија. Во 2023 Fitch - Агенцијата за кредитен рејтинг и го додели ББ+ кредитниот рејтинг на Република Македонија.

Орочените депозити на Друштвото се инвестирани во големи, средни и мали банки во земјата. Класификацијата на банките е согласно локалната законска регулатива пропишана од НБРСМ. На 31 декември 2024 година орочени депозити инвестирани во големи банки изнесуваат 533.200 МКД илјади (2023: 274.200 МКД илјади), депозити во средни банки се инвестирани во износ од 80.000 МКД илјади (2023: 155.000 МКД илјади), додека во мали банки во износ од 49.000 МКД (2023: 74.000). Паричните средства и паричните еквиваленти, останатите побарувања и побарувања од работи на реосигурување не се ниту достасани ниту оштетени. Побарувања од работи на реосигурување се кон матичната компанија, понатаму реосигурани во првокласни компании за реосигурување.

Раководството е убедено во можноста за контрола и одржување минимална изложеност на кредитен ризик кој што произлегува по основ на побарувања од премии и вложувања во финансиски инструменти.

Што се однесува до побарувањата, нема значаен пораст на доспеани побарувања, а соодветноста на критериумите користени за оценка на обезвреднувањето на побарувањата беше направено во согласност со подзаконската регулатива усвоена од страна на АСО.

Структурата на побарувањата по основ на премија на 31 декември 2024 е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	160.700.704	-	160.700.704
Доспеани, но неоштетени побарувања	18.098.418	-	18.098.418
Доспеани и оштетени побарувања	80.433.492	(59.069.310)	21.364.182
	259.232.614	(59.069.310)	200.163.304

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.3 Кредитен ризик (продолжува)

Структурата на побарувањата по основ на премија на 31 декември 2023 е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	159.074.543	-	159.074.543
Доспеани, но неоштетени побарувања	26.668.337	-	26.668.337
Доспеани и оштетени побарувања	80.875.899	59.042.828	21.833.071
	266.618.779	59.042.828	207.575.951

Останатите финансиски средства прикажани во табелата за максимална изложеност на кредитен ризик се недоспеани или доспеани но неоштетени.

2024	Вложувања во заед. контрол. ентитети	Финан. влож. кои се чуваат до доспевање	Финан. влож. расположливи за продажба	Инвестициски фондови	Депозити, заеми и останати пласмани
Недоспеани	17.739.932	381.686.620	57.291.904	124.937.738	662.200.000
Од 0-30 дена	-	-	-	-	-
Од 31-60 дена	-	-	-	-	-
Од 61-120 дена	-	-	-	-	-
Од 121-270 дена	-	-	-	-	-
Од 271-365 дена	-	-	-	-	-
Над 365 дена	-	-	-	-	-
Вкупно	17.739.932	381.686.620	57.291.904	124.937.738	662.200.000

2023	Вложувања во заед. контрол. ентитети	Финан. влож. кои се чуваат до доспевање	Финан. влож. расположливи за продажба	Инвестициски фондови	Депозити, заеми и останати пласмани
Недоспеани	17.496.456	379.829.466	57.974.667	192.917.043	463.200.000
Од 0-30 дена	-	-	-	-	-
Од 31-60 дена	-	-	-	-	-
Од 61-120 дена	-	-	-	-	-
Од 121-270 дена	-	-	-	-	-
Од 271-365 дена	-	-	-	-	-
Над 365 дена	-	-	-	-	-
Вкупно	17.496.456	379.829.466	57.974.667	192.917.043	463.200.000

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.4 Каматен ризик

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога има пласирано депозити во банки договорени по варијабилни каматни стапки. Со оглед дека Друштвото има депонирани средства во банки може да се каже дека постои изложеност спрема ваков вид на ризик и истиот е даден во табелите подолу.

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога има пласирано средства кај банки договорени по варијабилни каматни стапки.

Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на крајот од годините е како што следи:

	31 Декември 2024	31 Декември 2023
Финансиски средства		
<i>Некаматносни</i>		
- Парични средства	90.720	225.197
- Побарувања за премии	200.163.304	207.575.951
- Останати побарувања	67.290.521	47.542.627
	267.544.545	255.343.775
<i>Каматносни со променлива камата</i>		
- Парични средства	33.518.477	18.012.278
- Депозити во ГФ на НБО	17.739.932	17.496.456
- Инвестициски фондови	124.937.738	192.917.043
	176.196.147	228.425.777
<i>Каматносни со фиксна камата</i>		
- Вложувања во државни обврзници	438.978.524	437.804.133
- Депозити во банки	662.200.000	463.200.000
	1.101.178.524	901.004.133
	1.544.919.216	1.384.773.685
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни</i>		
- Обврски за штети	-	-
- Обврски кон реосигурители	39.155.204	12.513.403
- Останати тековни обврски	33.710.213	57.628.589
	72.865.417	70.141.992
<i>Каматносни со фиксна камата</i>		
- Финансиски лизинг	-	-
- Субординиран заем	64.569.150	64.569.150
- Заем	-	-
	64.569.150	64.569.150
	137.434.567	134.711.142

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.4 Каматен ризик (продолжува)

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 2% процентни поени на каматните стапки на депонираните средства. Анализата е направена на салдата на депозити во банки и депозити во Гарантниот фонд на Националното биро за осигурување, на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 2%		Намалувања за 2%	
	2024	2023	2024	2023
Финансиски средства со променлива камата	3.523.923	4.632.000	(3.523.923)	(4.632.000)

5.5 Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Најголемото ризик од ликвидност со кој се соочува Друштвото се дневните барања за расположливите парични средства во однос на појавата на штети од договорите за осигурување. Друштвото управува со ликвидноста преку политиката за ризик на ликвидност која се спроведува со: планирање на тековните и можните одливи на парични средства и соодветни приливи на истите; редовна контрола на ликвидноста и усвојување на соодветни мерки за спречување или отстранување на причините за неликвидност.

Друштвото е должно да ја одржува својата ликвидност согласно Законот за супервизија на осигурувањето, врз основ на кој ликвидните средства на осигурителното друштво кое се занимава со неживотно осигурување и/или пак реосигурување треба во секој момент да бидат барем еднакви на доспеаните обврски и обврските кои наскоро ќе доспеат.

Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребната готовина за сервисирање на своите обврски и Друштвото нема вакви проблеми во своето работење.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.5. Ликвидносен ризик (продолжува)

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2024 година според нивната договорна преостаната рочност:

	До 1 год.	1-3 год.	3-5 год.	Над 5 год.	Вкупно
Парични средства	33.609.197				33.609.197
Депозити во банки	457.200.000	205.000.000			662.200.000
Депозит во ГФ на НБО				17.739.932	17.739.932
Вложувања во ХВ	140.166.932	14.695.625	46.740.214	237.375.753	438.978.524
Инвестициски фондови	124.937.738				124.937.738
Побарувања за премии	200.163.304				200.163.304
Останати побарувања	67.290.521				67.290.521
	1.023.367.692	219.695.625	46.740.214	255.115.685	1.544.919.216
Технички резерви	1.119.844.921	5.951.602	-	-	1.125.796.523
Резервирања	454.048	298.284	139.069	844.691	1.736.092
Обврски за штети	24.000	-	-	-	24.000
Реосигурување	39.155.204				39.155.204
Финансиски обврски	15.373.150	49.196.000	-	-	64.569.150
Останати обврски	1.119.844.921	5.951.602	-	-	1.125.796.523
	1.174.851.323	55.455.886	139.069	844.691	1.231.280.969
Нето ликвидносен гап	(151.483.631)	164.249.739	46.601.145	254.270.994	313.638.247

Раководството на редовна основа ја мониторира ликвидноста преку дневни, месечни и квартални извештаи. Ликвидносните гапови се појавуваат поради ограничените можности за вложување на Друштвото и преферирање на долгорочни инвестиции со повисоки приноси.

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2023 година според нивната договорна преостаната рочност:

	До 1 год.	1-3 год.	3-5 год.	Над 5 год.	Вкупно
Парични средства	18.237.475	-	-	-	18.237.475
Депозити во банки	367.280.000	95.920.000	-	-	463.200.000
Депозит во ГФ на НБО	-	-	-	17.496.456	17.496.456
Вложувања во ХВ	124.309.865	64.904.000	28.438.053	220.152.215	437.804.133
Инвестициски фондови	192.917.043	-	-	-	192.917.043
Побарувања за премии	207.575.951	-	-	-	207.575.951
Останати побарувања	47.542.627	-	-	-	47.542.627
	957.862.961	160.824.000	28.438.053	237.648.671	1.384.773.685
Технички резерви	1.112.142.394	-	-	-	1.112.142.394
Резервирања	132.566	391.098	197.917	305.016	1.026.597
Обврски за штети	-	-	-	-	-
Реосигурување	12.513.403	-	-	-	12.513.403
Финансиски обврски	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-
	1.124.788.363	391.098	197.917	305.016	1.125.682.394
Нето ликвидносен гап	(166.925.402)	160.432.902	28.240.136	237.343.655	259.091.291

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.6 Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото се предмет на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и како резултат на овие контроли може да се појави дополнителна даночна обврска заради сопствена интерпретација на законската регулатива од страна на даночните авторитети. Според проценките на Раководството на Друштвото на датумот на овие извештаи, не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијални материјално значајни обврски по овој основ.

5.7 Управување со ризикот од капитал

Агенцијата за супервизија на осигурување како главен регулатор ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина. Друштвото е должно да одржува стапка на адекватност на капиталот во однос на обемот на работа и класите на осигурување во рамките на неживотно осигурување и/или реосигурување, во било кое време најмалку во висина на нивото на маргината на солвентност.

Капиталот на Друштвото согласно законските барања е составен од основен и дополнителен капитал и е пресметан на следниот начин:

При пресметка на основниот капитал на Друштвото се земаат во предвид следните ставки:

- уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- резерви на Друштвото (законски и статутарни) кои не произлегуваат од договорите за осигурување;
- пренесена нераспределена добивка;
- нераспределена добивка од тековната година (по одбивање на даноците и придонесите, како и дивиденда предвидена за исплата), доколку е потврдена од овластен ревизор.

При пресметка на основниот капитал на Друштвото следните ставки се сметаат за одбитни:

- сопствени акции кои ги поседува Друштвото;
- долгорочни нематеријални средства;
- пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година.

При пресметка на дополнителниот капитал на Друштвото, кој не смее да биде повисок од 50% од основниот капитал се земаат во предвид следните ставки:

- уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- премии од емитирани кумулативни приоритетни акции;
- субординирани должнички инструменти;
- хартии од вредност со неопределен рок на доспевање.

Одржувањето на адекватноста на капиталот и користењето на сопствените средства редовно се следат од страна на Раководството на Друштвото.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.7 Управување со ризикот од капитал (продолжува)

Табелата подолу ја прикажува пресметката на вкупниот капитал и односот со маргината на солвентност и гарантниот фонд на Друштвото на 31 декември 2024 и 31 декември 2023 во согласност со регулативата. Друштвото е во согласност со пропишаните барања.

	2024	2023
Основен капитал		
Уплатен акционерски капитал	586.957.551	586.957.551
Законски и статутарни резерви	1.631.191	1.631.191
Пренесена нераспоредена добивка	1.631.191	1.631.191
Долгорочни нематеријални средства (-)	(2.911.347)	(2.401.776)
Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година (-)	(241.536.411)	(267.537.499)
Вкупно основен капитал	345.772.175	320.280.658
Дополнителен капитал		
Субординирани должнички инструменти	29.517.600	42.431.430
Хартии од вредност со неопределен рок на доспевање	32.912	147.919
Вкупно дополнителен капитал	29.550.512	42.579.349
Вкупно капитал	375.322.687	362.860.007
Маргина на солвентност	200.476.191	142.316.894
Гарантен фонд (3.000.000 ЕУР)	184.485.000	184.485.000
Вишок на капитал над маргина на солвентност	174.846.496	220.543.113
Вишок на капитал над гарантен фонд	190.837.687	178.375.007

Потребното ниво на маргина на солвентност е пресметано според двата метода согласно Законот за супервизија на осигурувањето, при што според методот на стапка на премија изнесува 200.476.191 денари (2023: 142.316.894 денари), додека според методот на стапка на штети изнесува 153.241.940 денари (2023: 101.618.238 денари). Се користи повисокиот пресметан износ од двата методи.

Капиталот на друштвото за осигурување кое врши работи на неживотно осигурување и/или реосигурување во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на друштвото за осигурување, кое се пресметува со примена на методот стапка на премија или методот стапка на штети, во зависност од тоа кој ќе даде повисок резултат.

Гарантниот фонд изнесува 1/3 од маргината на солвентност, но не понизок од износот според кој Друштвото има добиено дозвола за работа, а тој изнесува 3.000.000 ЕУР.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.8 Ризик на финансирање

Друштвото врши финансирање на своето работење со сопствени средства. Во текот на 2022 година Друштвото склучи договор за заем со Кроација осигурување дд Загреб на износ од 1.500.000 еур со рок на доспевање до 30.12.2022 година и каматна стапка од 2.68%. На 28.12.2022 потпишан е Анекс кон Договорот за заем со кој се продолжува рокот на враќање на заемот до 28.02.2023 година. Во февруари 2023 година заемот е целосно вратен. Друштвото континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа. Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, вложувањата расположливи за продажба, обврските кон добавувачи како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

5.9 Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризик од загуби поради неадекватни или погрешни внатрешни деловни процеси, односно настани предизвикани од грешки на вработените, грешки во системот, настанување на неповолни надворешни настани; исто така го вклучува и правниот ризик.

Системот на управување со оперативен ризик е воспоставен низ неколку аспекти и нивоа како што следи:

- Управувањето со ИТ ризиците е надлежност на Одделението за информатичка поддршка на деловните процеси, а регулирано е со следните интерни акти на Друштвото: Стратегија на развој на ИТ системот, Регистар, методологија на проценка на ИТ ризиците, Политика на безбедност на ИТ системот, Процедура за управување со правата на пристап.
- Работење на второстепената комисија за процесите за обработка на штети кои дополнително претставуваат еден од изворите на оперативните ризици, како и управување со корпоративната сигурност.
- Службата за внатрешна ревизија во согласност со годишниот план за работа, ги ревидира деловните процеси и издава препораки за унапредување на истите, со цел на подобрување на системот на интерни контроли.
- Усогласување со законската регулатива е дел од оперативните ризици со кои се соочува Друштвото. Секое одговорно лице на сектор или одделение има обврска да ја следи законската регулатива од својата област и во случај на измена на законската регулатива истата да ја примени. Функцијата на усогласување со прописите на Друштвото е координирана од страна на работникот распореден на работно место специјалист за корпоративно управување и усогласеност со прописи
- Одборот за ризици како советодавно тело, дава мислење дали предложените активности соодветно го покриваат ризикот и дали постои значаен ризик на кој Друштвото е изложен.
- Одборот на директори ќе биде известен за сите значајни ризици од законска неусогласеност на кое е изложено Друштвото.
- Останатите оперативни ризици, односно оперативни ризици во останатите деловни процеси и организациски единици се третирали преку контролните механизми (интерни контроли) во оделните процеси, а се регулирани со правилници и останати интерни акти кои ги пропишуваат и регулираат предметните процеси и активности.

Друштвото има вложувања во инвестициски фондови (WVP, Генерали инвестмент и Вега фондови), кои ги користи како брз пристап до ликвидни извори. Друштвото управува со оперативниот ризик преку разгледување на редовните месечни извештаи за вложувањата кои ги добиваат од Фондовите, како и годишни анализи на ревидираните финансиски извештаи.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.10 Утврдување на објективна вредност

Финансиски инструменти кои се евидентирани по објективната вредност

Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, вложувањата расположливи за продажба, вложувања за тргување, обврските кон добавувачи како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири по договорни услови. Утврдувањето на објективната вредност се базира на пазарните вредности на средствата и обврските кои во билансот на состојба не се презентирани по објективна вредност.

Друштвото ги класификува финансиските средства и обврски согласно хиерархијата за техники на вреднување и информациите дали потребните инпути за вреднување се јавно достапни или не, согласно која постојат три нивоа на хиерархија на објективна вредност и тоа:

Ниво 1 - објективната вредност е утврдена со директна примена/повикување на котирана пазарна цена на финансиските инструменти на активен пазар.

Ниво 2 - објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) од активни пазари (влезните информации може директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активните пазари, како на пр.: котираните цени на активен пазар за слични финансиски инструменти, или сите значајни влезни информации во моделот за одредување на објективната вредност може да се потврдат и да се следат на активниот пазар).

Доколку за вредноста на вложувањата не постојат пазарни информации, вреднувањето се врши преку дисконтирање на идните парични приливи и одливи со примена на методот на ефективна каматна стапка. Евентуалните разлики на ваквото вреднување и сметководствената вредност на вложувањата се евидентира во ревалоризационите резерви на Друштвото. На датумот на билансот на состојба Друштвото ги класификува уделите во инвестициски фондови во оваа категорија, во износ од 124.937.738 денари (2023: 192.917.043 денари). Нивната објективна вредност се одредува според вредноста на нето имотот по удел на фондовите датумот на известување.

Ниво 3 - објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) коишто не можат директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активни пазари, односно врз основа на техники за вреднување во кои најголемо учество имаат информациите за ризиците на финансиските инструменти коишто не можат да се следат и да се потврдат на активни пазари.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.10 Утврдување на објективна вредност (продолжува)

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската позиција се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи:

2024 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-
Финансиски вложувања за тргување	-	124.937.738	-	124.937.738
Вкупно	-	124.937.738	-	124.937.738
2023 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	2.514.667	-	2.514.667
Финансиски вложувања за тргување	-	192.917.043	-	192.917.043
Вкупно	-	195.431.710	-	195.431.710

Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Билансот на состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	2024		2023
	Вкупна евидентирана вредност	Вкупна објективна вредност	Вкупна евидентирана вредност
Средства			Вкупна објективна вредност
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	381.686.620	381.686.620	379.829.466
Финансиски вложувања расположливи за продажба	57.291.904	57.291.904	57.974.667
Орочени депозити	662.200.000	662.200.000	463.200.000
Побарувања од осигуреници и останати побарувања	200.163.304	200.163.304	207.572.930
Парични средства и парични еквиваленти	33.609.197	33.609.197	18.237.475
Вкупно	1.334.951.025	1.334.951.025	1.126.814.538

УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.10 Утврдување на објективна вредност (продолжува)

Претпоставки користени при одредувањето на објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиските средства и обврски, како и со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации, како и во согласност со „Одлуката за одредување на начинот на вреднување на должничките хартии од вредност издадени од Република Македонија кои немаат котирана пазарна цена на активен пазар“ издадена од АСО, за целите на обелоденувањата поврзани со објективната вредност на финансиските средства и обврски, Друштвото ја користеше техниката на анализа на дисконтираните готовински текови. При ваквата техника на вреднување се користат каматните стапки за финансиски инструменти со слични карактеристики, со цел да се добијат релевантни проценки на цените од тековните пазарни трансакции. Земајќи ја предвид краткорочноста на побарувањата не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност.

6 СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Со оглед на својата големина и активности, Друштвото во текот на своето работење не е организирано во посебни сегменти, ниту како деловни (бизнис) сегменти, ниту како географски сегменти. Поради ова, не се врши сегментно презентирање на работењето на Друштвото.

7 ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА)

	2024	2023
Бруто запишани (полисирани) премии	1.263.908.393	1.092.107.377
Промени во резерви за преносни премии	(62.118.877)	(84.499.623)
	1.201.789.516	1.007.607.754
Бруто премија предадена во реосигурување	(159.394.279)	(61.224.307)
Промени во премија предадена во реосигурување	38.222.664	4.278.384
	(121.171.615)	(56.945.923)
Вкупно заработена премија, нето	1.080.617.901	950.661.831

7.1 ПОЛИСИРАНИ ПРЕМИИ ПО ВИДОВИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Класа		
Имот	77.386.587	41.345.501
Каско	108.364.024	92.262.696
Незгода	149.331.012	126.152.282
Здравствено осигурување	222.231.966	187.990.102
АО и зелена карта	563.145.761	530.064.146
Транспорт	5.756.998	5.247.973
Патничко осигурување	26.763.036	23.478.336
Пожар	70.157.728	69.346.472
Општа одговорност	13.851.426	12.932.784
Кредити	2.675.447	2.357.991
Каско воздухоплови	20.592.000	-
Останати	3.652.408	929.094
Вкупно	1.263.908.393	1.092.107.377

7.2 ПРЕМИЈА ПРЕДАДЕНА ВО РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Премија за реосигурување		
Незгода	939.319	644.812
Зелена карта/ АО/Каско	31.587.877	27.871.594
Транспорт/CMR	5.181.297	4.723.175
Пожар-Имот	95.474.776	23.715.498
Општа одговорност	2.941.087	4.123.314
Каско воздухоплови	20.592.000	-
Останати	2.677.923	145.914
Вкупно	159.394.279	61.224.307
Промена во преносна премија од реосигурување (белешка 7.3)	(38.222.664)	(4.278.384)
Вкупно	121.171.615	56.945.923

7.3. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ

	2024	2023
Бруто резерви за преносна премија		
Состојба на 01.01	10.403.359	6.124.975
Движење во тековна година (белешка 7.2)	38.222.664	4.278.384
Состојба на 31.12	48.626.023	10.403.359
Бруто резерви за штети		
Состојба на 01.01	85.599.525	174.239.458
Движење во тековна година (белешка 11)	40.947.700	(88.639.933)
Состојба на 31.12	126.547.225	85.599.525
Вкупно	175.173.248	96.002.884

7.4. ПРОМЕНА ВО БРУТО РЕЗЕРВА ЗА ПРЕНОСНА ПРЕМИЈА

	2024	2023
Класа		
Автоодговорност	8.560.995	43.663.940
Каско	5.053.137	8.207.224
Незгода	9.079.886	2.711.917
Туристичка помош	2.265.474	(78.803)
Пожар	1.826.956	3.878.286
Општа одговорност	1.301.274	1.166.947
Други имоти	5.857.991	8.350.968
Финансиски загуби	110.503	234.544
Правна помош	504	(226)
Здравствено осигурување	9.167.831	12.776.898
Карго	220.211	2.297.237
Пловни објекти	4.574	-
Воздухоплови	16.586.433	-
Останато	2.128.050	72.688
Кредити	(44.942)	1.218.003
Вкупно	62.118.877	84.499.623

8 ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	2024	2023
Приходи од камати	30.348.879	18.995.909
Позитивни курсни разлики	280.557	1.125.311
Амортизација на дисконтот на обврзници	4.943.678	2.428.997
Нереализирани добивки од сведување на објективна вредност на удели во инвестициски фондови	2.021.299	3.664.971
Реализирани добивки од продажба на удели во инвестициски фондови	2.045.621	106.195
Вкупно	39.640.034	26.321.383

8.1. ПРИХОДИ ОД КАМАТИ

	2024	2023
Приходи од камати на орочени средства	17.685.387	9.492.388
Приходи од камати од вложувања	12.101.768	9.011.294
Приходи од камати од ГФ	540.391	372.226
Останато	21.333	120.001
Вкупно	30.348.879	18.995.909

9 ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Приходи од регреси	6.154.082	4.674.134
Вкупно	6.154.082	4.674.134

10 ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	2024	2023
Приходи по основ на наплатени судски трошоци, надоместоци и камати	3.232.979	2.565.409
Приходи од продажба на материјални средства кои служат на дејноста	375.019	118.000
Останати приходи	4.439.818	2.003.045
Вкупно	8.047.816	4.686.454

11 НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ)

	2024	2023
<i>Бруто исплатени штети:</i>		
Незгода	80.819.425	48.454.506
Здравствено осигурување	158.438.772	137.257.581
Каско	57.419.539	58.521.235
Имотни осигурувања	9.181.757	7.597.162
Пожар	35.096.581	140.967.315
Автоодговорност	183.917.051	179.972.120
Патничко осигурување	12.039.679	5.871.491
Транспорт	-	183.244
Општа одговорност	126.597	330.606
Кредити	56.074	19.561
Извидување и проценка на штети	3.619.812	3.471.826
Бруто исплатени штети	540.715.287	582.646.647
Бруто реализирани регреси	(5.822.256)	(5.499.628)
Бруто исплатени штети (дел од реосигурување)	(32.868.477)	(139.307.498)
Вкупно	502.024.554	437.839.521

12 ПРОМЕНИ ВО БРУТО РЕЗЕРВИ ЗА ШТЕТИ

	2024	2023
Настанати и пријавени штетни (РБНС)	35.522.252	(51.210.146)
Настанати и непријавени штети (ИБНР)	91.494.781	29.092.092
Резерви за директни и индиректни трошоци	4.366.106	1.172.746
Вкупно	131.383.139	(20.945.308)

ПРОМЕНИ ВО БРУТО РЕЗЕРВИ ЗА ШТЕТИ-ДЕЛ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Промена во РБНС дел за реосигурување	(8.961.853)	99.966.154
Промена во ИБНР дел за реосигурување	(31.985.847)	(11.326.221)
Вкупно (белешка 7.3)	(40.947.700)	88.639.933

13 ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

	2024	2023
Резерви за бонуси и попусти	(5.164.855)	14.128.804
Резерва за неистечени ризици	490.216	3.305.155
Вкупно	(4.674.639)	17.433.959

Резерви за бонуси и попусти

Согласно член 5 став (1) точка 3 од Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, Друштвото пресметува и издвојува ваква резерва за склучени договори за осигурување на менаџери од последици од несреќен случај, согласно новосклучените вакви договори. Резервите се пресметуваат и издвојуваат само на бруто основа. Резервата за бонуси се пресметува по про рата темпорис метода само на висината на делот кој треба да биде исплатен како штета и во однос на изминатиот период.

Резерва за неистечени ризици

Ваква резерва Друштвото пресметува на крајот на секоја календарска година согласно Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, и истата не се менува до крајот на следната година кога ќе се направи нова пресметка. На крајот на минатата година пресметката покажа дека има потреба за издвоена дополнителна резерва за неистечени ризици во класите на осигурување од незгода и доброволно здравствено осигурување како резултат на притисокот од нов бизнис. Користен е LAT метод за пресметка на истата на бруто основа.

14 ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Трошоци за одобрени попусти кои не зависат од резултатот	13.333.797	17.809.045
Трошоци за одобрени попусти за добра деловна соработка	-	-
Трошоци за одобрени попусти за регреси кои не зависат од резултатот	-	447.006
	13.333.797	18.256.051

15 НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕ

15.1 ТРОШОЦИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ

	2024	2023
Бруто плати на вработени во внатрешна продажна мрежа	89.134.766	76.310.269
Провизија	242.910.592	202.437.088
Останати трошоци за стекнување	1.659.331	1.274.521
Промена во одложени трошоци за стекнување	(16.863.804)	(27.989.244)
	316.840.885	252.032.634

15.2 АДМИНИСТРАТИВНИ ТРОШОЦИ

	2024	2023
Трошоци за вработени	66.959.618	51.261.412
Закупнина	18.862.328	13.140.634
Договори на дело (надворешни соработници)	1.934.531	1.098.985
Амортизација на материјални и нематеријални средства (белешка 19 и 20)	3.829.909	2.588.532
Трошоци за телекомуникации	4.669.486	3.149.575
Трошоци за осигурување	9.498.638	8.163.258
Трошоци за одржување	584.353	412.188
Комунални услуги	1.018.573	2.548.119.
Трошоци за службени патувања и останати надомести	1.950.564	1.531.847
Банкарски услуги и членарина на здруженија	3.603.815	2.935.808
Трошоци за користење на информатичка инфраструктура	6.788.052	4.692.282
Трошоци за даноци и придонеси-такси	2.209.782	3.392.692
Трошоци за пропаганда и реклама	4.210.938	5.096.402
Трошоци за канцелариски материјали	1.822.853	761.589
Надомести за членови на Одбор на Директори	657.967	616.964
Трошоци за резервирања за пензиски планови, нето	710.863	23.461
Останати оперативни расходи	32.283.907	24.314.182
Вкупно	161.596.177	125.727.930

Во табелата подолу е прикажано движењето на резервата за пензиски планови

	2024	2023
Почетна состојба 01.01	1.026.597	1.003.136
Дополнителна резерва за пензиски планови	709.495	143.851
Ослободување на резерва за пензиски планови	-	(120.390)
Крајна состојба 31.12	1.736.092	1.026.597

16 ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	2024	2023
Трошоци за камати за субординирани кредити	1.646.481	1.652.827
Трошоци за камати за заеми	-	400.898
Останати трошоци по камати	-	25.582
Негативни курсни разлики	556.180	2.231.340
Нереализирани загуби, сведување на објективна вредност на инвестициски фондови	-	29.123
Останати трошоци од вложувања	46.225	1.432.505
Вкупно	2.248.886	5.772.275

17 ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Трошоци за учество во штети во ГФ на НБО	7.858.798	9.601.260
Трошоци за противпожарен придонес и безбедност	13.758.840	12.381.531
Трошоци за финансирање на НБО и АСО	11.301.705	8.622.803
Други	7.862.125	4.817.962
Вкупно	40.781.468	35.423.556

18 ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКЛУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА

	2024	2023
Загуби поради обезвреднување на регреси, заеми и останати побарувања, нето (белешка 28)	127.832	(854.457)
Трошоци за казни и судски трошоци	3.580	78.950
Останати трошоци	1.386.115	1.616.459
Вкупно	1.517.527	840.952

19 ДАНОК ОД ДОБИВКА

	2024	2023
Финансиски резултат во биланс на успех	52.920.076	30.506.776
Непризнаени расходи:	25.353.200	14.550.105
Даночна основа	78.273.276	45.056.881
Данок од добивка во биланс на успех	7.827.328	4.505.688
Ефективна даночна стапка	14,8%	14,8%

20 ЗАРАБОТУВАЧКА (ЗАГУБА) ПО АКЦИЈА

	2024	2023
Нето добивка (загуба) која им припаѓа на имателите на обични акции	45.092.748	26.001.088
	Акции 2024	Акции 2023
Издадени обични акции на 1 јануари	95.300	70.300
Издадени обични акции во годината	-	25.000
Пондериран просечен број на обичните акции на 31 декември	95.300	95.300
Основна заработувачка (загуба) по акција (МКД)	473	273

21 НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	2024	2023
Почетна состојба	16.630.950	14.531.616
Набавки	1.232.736	2.099.334
Вкупно набавна вредност	17.863.686	16.630.950
Почетна состојба	14.229.184	13.757.656
Амортизација за годината	723.155	471.528
Вкупно акумулирана амортизација	14.952.339	14.229.184
Нето сегашна вредност на 31 Декември	2.911.347	2.401.766

Нематеријалните средства се состојат од набавен апликативен софтвер за осигурително работење и надградба на истиот

Залог врз нематеријални средства

На 31 декември 2024 и 2023 година, Друштвото нема дадено нематеријални средства под залог и истите во целост се користат за вршење на дејност на Друштвото.

22 МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Градежни објекти	Опрема и мебел	Влож. во туѓ имот	Вкупно
Состојба на 31 декември 2022	5.037.027	32.049.214	6.998.398	44.084.639
Набавки	-	6.367.047	-	6.367.047
Продажби	-	(2.457.295)	(6.998.398)	(9.455.693)
Состојба на 31 декември 2023	5.037.027	35.958.966	-	40.995.993
Набавки	-	2.412.885	165.554	2.578.439
Продажби	-	(691.174)	-	(691.174)
Состојба на 31 декември 2024	5.037.027	37.680.677	165.554	42.883.258

Акумулирана амортизација

Состојба на 31 декември 2022	1.444.815	27.629.612	6.603.057	35.677.484
Амортизација за 2023 година	113.905	1.623.346	379.753	2.117.004
Продажби	-	(2.457.295)	(6.982.810)	(9.440.105)
Состојба на 31 декември 2023	1.558.720	26.795.663	-	28.354.383
Амортизација за 2024 година	113.906	2.987.330	5.518	3.106.754
Продажби	-	(691.174)	-	(691.174)
Состојба на 31 декември 2024	1.672.626	29.091.819	5.518	30.769.963
Сегашна вредност на 31.12.2023	3.478.307	9.163.303	-	12.641.610
Сегашна вредност на 31.12.2024	3.364.401	8.588.858	160.036	12.113.295

Друштвото располага со два сопствени деловни простори во Скопје, додека за останатиот деловен простор земен под оперативен наем плаќа месечна закупнина.

Залог врз опрема

На 31 декември 2024 и 2023 година Друштвото нема дадена опрема и градежни објекти под залог и истите во целост се користат за вршење на дејност на Друштвото.

23 ВЛОЖУВАЊА ВО ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ

	2024	2023
Учество во Гарантен Фонд	17.679.932,00	17.436.456
Основна главнина во НБО	60.000,00	60.000
Вкупно вложувања во заеднички контролирани ентитети	17.739.932	17.496.456

24 ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КОИ СЕ ЧУВААТ ДО ДОСТАСУВАЊЕ

	2024	2023
Вложувања во државни обврзници-номинална вредност	308.073.074	275.643.637
Вложувања во државни записи-номинална вредност	77.250.000	110.000.000
Дисконт на обврзници	(3.636.454)	(5.814.171)
Вкупно вложувања кои се чуваат до доспевање	381.686.620	379.829.466

Заклучно со 31 декември 2024 година, Друштвото има вложувања во државни обврзници во износ од 381.686.620 илјади денари (2023: 379.829.466 илјади денари) купени на македонската берза кои имаат рокови на доспевање од 1 до 15 години (2023: 3-10 години) и каматни стапки од 1.2% до 6.15% годишно (2023: 2%).

25 ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

Заклучно со 31 декември 2024 година, Друштвото има вложувања во државни обврзници во износ од 57.291.904 денари (2023: 57.974.667 денари) купени на македонската берза кои имаат рокови на доспевање од 3 до 16 години (2023: од 7 до 30 години) и каматна стапка од 2.9% до 4% годишно (2023: 2.9% годишно).

26 ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ЗА ТРГУВАЊЕ

	2024	2023
Удели во инвестициони фондови на 01 јануари	192.917.043	160.645.877
Промена на објективната вредност преку билансот на успех	4.226.645	3.771.166
Продажба на влогови	(406.773.462)	(129.000.000)
Купување на влогови	334.567.512	157.500.000
Вкупно вложувања за тргување	124.937.738	192.917.043

Со состојба на 31 декември 2024 година, Друштвото има вложувања во Генерали инвестмент фонд, Вега фондови и WVP инвестициски кеш фонд (2023: Генерали инвестмент фонд, Вега фондови и WVP инвестициски кеш фонд). Објективна вредност на удели во инвестициски фондови изнесува 124.937.738 денари (2023: 192.917.043 денари) усогласена според вредноста на нето имотот по удел на Фондовите на тој датум.

27 ДЕПОЗИТИ

	2024	2023
Депозити во банки:		
Шпаркасе Банка АД Скопје	140.920.000	101.920.000
НЛБ Тутунска Банка АД Скопје	112.280.000	92.280.000
ТТК Банка Скопје	31.000.000	36.000.000
Стопанска Банка АД Скопје	181.000.000	80.000.000
Комерцијална Банка АД Скопје	-	-
Прокредит Банка	50.000.000	40.000.000
Стопанска Банка АД Битола	-	15.000.000
Халк Банка ад Скопје	99000000	-
Уни Банка АД Скопје	30.000.000	75.000.000
Капитал Банка АД Скопје	8.000.000	13.000.000
Силк Роуд Банка АД Скопје	10.000.000	10.000.000
Вкупно депозити во банки	662.200.000	463.200.000

Со состојба на 31 декември 2024 година, Друштвото има орочени депозити во банки со рок на орочување од 1 до 2 години (2023: од 1 до 5 години) со каматна стапка од 1.85%-4.00% (2023: 0.45%-4.25%). Друштвото остварува приходи од камати од ваквите депозити и истите се прикажани во рамките на приходите од вложувања (белешка 8.1).

28 ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТНИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Побарувања од премии:		
Побарувања од осигуреници и посредници	259.232.614	266.615.758
Исправка на вредност на побарувања за премии	(59.069.310)	(59.042.828)
Вкупно побарувања	200.163.304	207.572.930

Анализата на старосната структура на побарувања од непосредни работи во осигурување со состојба на 31 декември 2024 и 2023 година е како што следи:

	2024
Недоспеани	160.700.704
Доспеани:	
Од 0-31 дена	18.098.418
Од 30-60 дена	8.597.250
Од 61-120 дена	9.003.092
Од 121-270 дена	13.989.799
Од 271-365 дена	1.929.388
Над 365 дена	46.913.963
Вкупно побарувања	259.232.614

28 ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТНИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Побарувања од непосредни работи на осигурување (продолжува)

2023

Недоспеани	159.071.522
Доспеани:	
0-30 дена	26.668.337
31-60 дена	13.800.362
61-120 дена	7.647.037
121-270 дена	6.930.796
271-365 дена	2.552.415
над 365 дена	49.945.289
Вкупно побарувања	266.615.758

ДВИЖЕЊЕ НА ИСПРАВКАТА НА ВРЕДНОСТ НА ПОБАРУВАЊАТА ЗА ПРЕМИЈА, РЕГРЕСИТЕ И ОСТАНАТИТЕ ПОБАРУВАЊА

	Премија	Регреси	Останати	Вкупно
Почетна состојба 01.01.2022	57.171.141	47.194.088	8.341.184	112.706.413
Зголемување на исправката на вредност	18.829.571	-	2.750	18.832.321
Намалување на исправката на вредност	(18.002.360)	(1.949.015)	(57.293)	(20.008.668)
Крајна состојба 31.12.2022	57.998.352	45.245.073	8.286.641	111.530.066
Зголемување на исправката на вредност	18.681.418	-	164.357	18.845.775
Намалување на исправката на вредност	(17.636.942)	(854.457)	-	(18.491.399)
Крајна состојба 31.12.2023	59.042.828	44.390.616	8.450.998	111.884.442
Зголемување на исправката на вредност	16.958.134	1.297.073	523.333	18.778.540
Намалување на исправката на вредност	(16.931.652)	(1.479.822)	(215.502)	(18.626.976)
Крајна состојба 31.12.2024	59.069.310	44.207.867	8.758.829	112.036.006

29 ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Побарувања по штети рео карго	-	-
Побарувања по штети рео имот	2.518.150	1.056.226
Побарувања по штети рео останат имот	912.345	189.668
Побарувања по штети рео моторни возила	3.665.451	3.827.210
	7.095.946	5.073.104

30 ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	2024	2023
Побарувања по основ на регрес	55.409.045	55.966.427
Исправка на вредност на побарувања по основ на регрес (белешка 28)	(44.207.867)	(44.390.616)
	11.201.178	11.575.811
Побарувања од НБО за учество во Гарантен фонд	696.238	813.868
Побарувања по камати од вложувања во обврзници и депозити	19.807.866	14.057.087
Останати побарувања		
Побарувања од вработени	6.768.711	6.994.559
Дадени аванси и други депозити	10.646.277	12.776.638
Други побарувања	19.833.134	9.775.662
	37.248.122	29.546.859
Исправка на вредност на останати побарувања (белешка 28)	(8.758.829)	(8.450.998)
	28.489.293	21.095.861
Вкупно останати побарувања	60.194.575	47.542.627

31 ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

	2024	2023
Денарски сметки во банки	32.562.424	17.194.817
Благајна	90.720	225.197
Девизна сметка	375.735	327.347
Останати парични средства	580.318	490.114
Исправка на вредност на денарски сметки во банка	-	-
Вкупно	33.609.197	18.237.475

Во табелата подолу е прикажано движењето на исправка на вредност на денарски сметки во банка

	2024	2023
Почетна состојба 01.01	-	-
Дополнителна резерва за денарски сметки во банка	-	-
Крајна состојба 31.12	-	-

32 ПРОМЕНА НА ОДЛОЖЕНИТЕ ТРОШОЦИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Почетна состојба 01.01.2022	55.306.595
Зголемување за годината	70.829.541
Намалување за годината	(7.729.719)
Крајна состојба 31.12.2022	118.406.417
Зголемување за годината	27.989.244
Намалување за годината	-
Крајна состојба 31.12.2023	146.395.661
Зголемување за годината	24.055.721
Намалување за годината	-
Крајна состојба 31.12.2024	170.451.382

33 ОСТАНАТИ ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ И ОДЛОЖЕНИ ТРОШОЦИ

	2024	2023
Одложени трошоци за попусти	-	7.191.917
Одложени полиси за животно осигурување	-	-
Одложени останати трошоци	1.704.380	2.505.984
Вкупно	1.704.380	9.697.901

34 АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

	2024	2024	2023	2023
	Бр. на акции	во денари	Бр. на акции	во денари
Обични акции	95.300	586.957.551	95.300	586.957.551
Вкупно	95.300	586.957.551	95.300	586.957.551

Со состојба на 31 декември 2024 година, Акционерскиот капитал се состои 95.300 обични акции (2023: 95.300 обични акции) со номинална вредност од 100 ЕУР по акција или вкупен износ од 586.957.551 денари (2023: 586.957.551 денари).

35 СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ

	2024	2023
Кроација Осигурување д.д Загреб	49.196.000	49.196.000
Кроација Осигурување АД – Друштво за животно осигурување	15.373.150	15.373.150
Вкупно субординирани обврски	64.569.150	64.569.150

На 31 октомври 2016 година од страна на Кроација Осигурување д.д Загреб е одобрен и исплатен субординиран заем со цел да се подобри капиталната адекватност и развојот на Друштвото. Субординираниот заем претпоставува во случај на стечај или на ликвидација на друштвото за осигурување, овие обврски ќе бидат исплатени пред измирување на обврските спрема акционерите на друштвото за осигурување и носителите на хартии од вредност со неопределен рок на доспевање, но по измирување на обврските спрема останатите доверители.

Субординираните обврски се на износ од 800.000 ЕУР со еднократно доспевање на истекот на кредитот во рок од 5 години и со каматна стапка од 8.20% годишно. На 26 ноември 2019 година склучен е Анекс кон Договорот за субординиран заем со Кроација Осигурување д.д Загреб, со кој се продолжува рокот на користење на заемот до 1 ноември 2026 година. На ден 8 јуни 2020 година е склучен анекс договор со кој каматната стапка се менува на 2.30% годишно.

На 30 ноември 2021 година склучен е Анекс кон Договорот за субординиран заем со Кроација Осигурување д.д Загреб, со кој се продолжува рокот на користење на заемот до 1 ноември 2028 година и зголемување на каматната стапка на 2.625%.

На 26 декември 2019 година склучен е Договор за субординиран заем со Кроација осигурување АД – Друштво за осигурување на живот Скопје со кој Кроација осигурување АД – Друштво за осигурување на живот Скопје како заемодавач и одобрува на Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување заем во износ од 15.373.150.00 денари, со еднократно доспевање во рок од 6 години и со каматна стапка од 8.20% годишно. На ден 8 јуни 2020 година е склучен анекс договор со кој каматната стапка се менува на 2.30% годишно.

36 ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ

На 31 март 2022 година склучен е договор со Кроација Осигурување д.д Загреб за заем во износ од 1.500.000 еур со доспевање до 30 декември 2022 година и камата од 2.68%. На 28 декември 2022 година склучен е анекс кон договорот со продолжување на рокот до 28 февруари 2023 година. Друштвото во февруари 2023 целосно го исплати заемот.

37 БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

	2024	2023
Резерви за преносни премии	586.541.362	523.932.269
Резерви за настанати и пријавени штети РБНС	324.480.804	288.958.552
Резерви за настанати и непријавени штети ИБНР	356.738.853	265.244.072
Резерви за трошоци	15.892.564	11.526.458
Резерви за бонуси и попусти	17.316.188	22.481.043
Вкупно бруто технички резерви	1.300.969.771	1.112.142.394
Дел за рео во резервата за преносни премии	(48.626.023)	(10.403.359)
Дел за рео во резервата за штети	(126.547.225)	(85.599.525)
Вкупно нето технички резерви	1.125.796.523	1.016.139.510

РЕЗЕРВИ ЗА ПРЕНОСНИ ПРЕМИИ

	2023	Движење на резерва 2023	2024
Незгода	61.268.949	9.079.886	70.348.835
Здравствено	56.869.137	9.329.870	66.199.007
Каско	54.906.778	5.458.727	60.365.505
Каско Авиони	0	16.586.433	16.586.433
Имотни осигурувања	19.623.689	5.857.991	25.481.680
Пожар	32.161.642	1.826.956	33.988.598
Автоодговорност	279.209.438	8.483.582	287.693.020
Патничко осигурување	5.392.339	2.265.474	7.657.813
Транспорт	2.796.838	220.211	3.017.049
Општа одговорност	5.560.411	1.301.274	6.861.685
Останато	6.143.048	2.198.689	8.341.737
Вкупно	523.932.269	62.609.093	586.541.362

РЕЗЕРВИ ЗА НАСТНАТИ И ПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ (РБНС)

	2023	намалување	зголемување	2024
Незгода	2.972.770	95.116.334	101.476.181	9.332.617
Здравствено	16.263.630	185.909.356	180.962.766	11.317.040
Каско	22.320.170	71.475.238	80.417.449	31.262.381
Имотни осигурувања	2.999.244	12.044.881	16.304.470	7.258.833
Пожар	58.423.918	36.490.680	15.714.081	37.647.319
Автоодговорност	178.159.031	223.676.730	269.062.953	223.545.254
Патничко осигурување	7.555.389	13.420.786	8.994.757	3.129.360
Транспорт	169.200	1.034.506	1.625.306	760.000
Општа одговорност	80.200	2,939.827	3.066.627	207.000
Кредити	15.000	146.047	152.074	21.000
Вкупно	288.958.552	642.254.412	677.776.664	324.480.804

РЕЗЕРВИ ЗА НАСТАНАТИ И НЕПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ (ИБНР)

	2023	намалување	зголемување	2024
Незгода	25.309.954	1.989.723	4.737.761	28.057.992
Здравствено	5.422.603	1.381.173	3.654.706	7.696.136
Каско	6.503.033	5.660.207	4.176.673	5.019.499
Имотни осигурувања	1.441.621	256.428	841.641	2.026.834
Пожар	4.148.906	4.508.735	3.911.625	3.551.796
Автоодговорност	219.943.051	5.701.525	91.717.517	305.959.043
Патничко осигурување	2.130.781	421.187	893.286	2.602.880
Транспорт	98.094	98.094	1.184.470	1.184.470
Општа одговорност	246.029	622.114	1.016.288	640.203
Вкупно	265.244.072	20.639.186	112.133.967	356.738.853

38 ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Обврски штети незгода	24.000	-
Обврски штети Здравствено осигурување	-	-
Обврски штети каско моторни возила	-	-
Обврски штети пожар	-	-
Обврски штети други имоти	-	-
Обврски штети автоодговорност	-	-
Обврски штети туристичка помош	-	-
	24.000	-

39 ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2024	2023
Обврски за премија по реосигурување од странство	39.155.204	12.513.403

40 ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	2024	2023
Обврски кон добавувачи	3.361.152	10.797.941
Обврски спрема НБО	781.635	1.851.886
Обврски за провизија за застапување	1.353.139	9.725.431
Обврски за безбедност и противпожарен придонес	4.740.783	9.013.529
Обврски по основ на кредити и камати	-	72.800
Обврски по основ бруто плати	-	10.594.467
Останати обврски	23.473.504	15.443.539
Вкупно	33.710.213	57.499.593

41 ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА

	2024	2023
Пресметана камата - заеми	1.645.771	1.649.282
Пресметани трошоци - брокеража	2.913.283	7.590.579
Пресметани трошоци - рео	33.980.348	13.998.225
Пресметани трошоци - останато	1.033.680	90.471
Вкупно	39.573.082	23.328.557

42 ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

а) Судски спорови

Друштвото се јавува како тужена страна во поголем број на предмети од страна на физички и правни лица во вкупен износ од 132.114.772 илјади денари (2023: 84.621.361 денари) по основ на надомест на штета. Според проценката на Друштвото дел од овие предмети имаат основа и се очекува да се исплати одредена сума при што Раководството има направено проценка врз основа на правен совет од страна на правните соработници и врз база на тековно и минато искуство, а финалниот исход може да разликува.

Друштвото има судски спорови надвор од судски спорови по основ на надомест на штета во кои се јавува како тужена страна во износ од 416,698 денари (2023: 1.103.133 денари). За овие спорови не се издвоени резервации бидејќи Друштвото очекува да се решат во негова корист.

б) Гаранции на други

Со состојба на 31 декември 2024 година, Друштвото има искористено банкарски гаранции во износ од 5.121.750 денари дадени за учество на тендери (2023: 2.614.289 денари).

в) Хипотеки

Друштвото нема хипотеки или залог на свој имот за обезбедување на обврски.

43 ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Друштвото во текот на своето работење е поврзано со својот акционер, неговите поврзани друштва, како и со членовите на Одборот на Директори како клучен менаџерски персонал на Друштвото.

Трансакциите со овие поврзани субјекти се како што следи:

	2024	2023
<i>Кроација осигурање дд. Загреб</i>		
Субординиран заем	49.196.000	49.196.000
Трошоци за камата за субординиран заем	1.292.189	1.299.245
Обврски за камата за субординиран заем	1.292.189	1.295.789
Заем	-	-
Трошоци за камата за заем	-	400.898
Добавувачи во странство	172.806	611.780
Останати трошоци	3.130.938	1.148.618
Премија предадена во реосигурување	100.851.127	58.418.262
Промена на резерва на преносни премии	(15.188.704)	(4.040.525)
Провизија од реосигурување	14.353.308	5.789.720
Обврски за реосигурување	29.002.759	11.627.909
Резерви за преносна премија	25.354.200	10.165.500
Резерви за настанати штети-реосигурување	61.330.228	85.599.525
Бруто исплатени штети	30.026.009	139.307.498
Побарувања за штети во рео	6.229.286	3.846.606
Промена на резерви за настанати штети-реосигурување	(63.702.351)	(111.292.376)
Побарувања за услужни штети	-	-
Побарување по провизија за услужни штети	-	2.415.928
<i>Кроација Осигурување - Живот</i>		
Субординиран заем	15.373.150	15.373.150
Трошоци за камата за субординиран заем	353.582	353.582
Бруто полисирана премија	250.073	257.779
Попусти	6.583	7.787
Промена на резерва на преносни премии	-	19.190
Резерви за преносни премии	-	14.107
Однапред платени трошоци – осигурување	-	-
Останати трошоци	1.031.036	-
Трошоци за осигурување на менаџмент	-	-
Побарувања по основ на премија	31.757	38.297
Останати побарувања	238.139	18.240
Останати приходи	-	-
Расходи за надомести менаџментот и на членови на ОД	22.558.825	19.264.266

43 ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ (продолжува)

Побарувањата и обврските за реосигурување претставуваат побарувања и обврски спрема реосигурувачот Кроација Осигурање дд. Загреб.

Со поврзаното друштво Кроациа осигурување Друштво за осигурување на живот АД Скопје има трансакции во врска со полиси за животно и неживотно осигурување.

44 УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

На 31 декември 2024 година, Друштвото ги исполнува барањата на Законот за супервизија на осигурување во врска со покривање на маргина на солвентност, пропишаните лимити за вложувањата на капиталот утврден во согласност со Законот за супервизија на осигурување како и средствата кои ги покриваат техничките резерви. На 31 декември 2023 година, Друштвото ги исполнува барањата на Законот за супервизија на осигурување во врска со покривање на маргина на солвентност, пропишаните лимити за вложувањата на капиталот утврден во согласност со Законот за супервизија на осигурување како и средствата кои ги покриваат техничките резерви.

На 31 декември 2024 година потребното ниво на маргина на солвентност ги исполнува условите предвидени во член 75 и 77 од Законот за супервизија на осигурување. Воедно Друштвото го задоволува условот од член 77 од ЗСО во однос на гарантниот фонд, при што вишокот на Капиталот во однос на Гарантен фонд изнесува 178.375.017.00 мкд. На 31 декември 2024 година, Друштвото е усогласено за видот и обемот на вложувањата во технички резерви и капитал согласно утврдените и дозволени законски лимити на Агенцијата за Супервизија на осигурувањето. Друштвото редовно го известува регулаторот - Агенцијата за супервизија на осигурувањето ("АСО") преку кварталните извешати за овие вложувања и досега нема добиено мерка или препорака за усогласување.

Основниот индикатор за ризикот од осигурување е релевантниот коефициент на штети. Во табелата во продолжение се прикажани овие показатели по соодветните класи на осигурување.

44 УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА (продолжува)

Во 2024 година комбинираниот Бруто коефициент изнесува 99 %. Бруто коефициентот на штети 56%, додека коефициентот на трошоци 43%

2024	Коефициент на штети	Коефициент на трошоци	Комбиниран коефициент
Вкупно	56%	43%	99%
Осигурување од последици на несрекен случај – незгода	61%	38%	99%
Доброволно приватно здравствено осигурување (ДЗО)	73%	20%	93%
Осигурување на моторни возила (каска)	63%	41%	105%
Осигурување на стока во превоз (карго)	31%	26%	57%
Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	21%	46%	67%
Други осигурувања на имот	20%	60%	80%
Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	58%	51%	109%
Осигурување од одговорност од употреба на пловни објекти	0%	22%	22%
Општо осигурување од одговорност	5%	43%	49%
Осигурување на кредити	2%	81%	83%
Осигурување од финансиски загуби	0%	43%	43%
Осигурување на правна заштита	0%	0%	0%
Осигурување на туристичка помош	33%	51%	84%

45 НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Глобален данок

Во јануари 2025 година, Собранието на Република Северна Македонија го усвои Законот за минимален глобален данок на добивка. Со овој закон се уредуваат мерките за обезбедување минимално ефективно оданочување на добивката на мултинационалните групи и големите домашни групи, составните субјекти, начинот на пресметување на ефективната даночна стапка, пресметката на даночната основа и даночната обврска за дополнителен данок, исклучените субјекти, постапката за прибирање податоци за субјектите и начинот на поднесување на пријавата и плаќање дополнителен данок. Овој закон е усогласен со Директивата (ЕУ) 2022/2523 на Советот од 14 декември 2022 година за да се обезбеди глобално минимално ниво на оданочување за мултинационалните групи и големите домашни групи во Унијата. Во моментот на усвојување на овие финансиски извештаи, Министерството за финансии немаше издадено детални упатства за начинот на пресметување, пријавување и плаќање на овој данок. Дополнително, Министерството нема пропишано образец за евидентирање на овој данок. Како дел од мултинационална компанија, Друштвото, заедно со останатите составни субјекти кои припаѓаат на истата јурисдикција, спроведе пресметка согласно новата законска регулатива. Резултатите од оваа пресметка покажаа дека Друштвото нема финансиски импликации, ниту потреба од промени во финансиските извештаи.

По 31 декември 2024 година – датумот на известување, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, не се настанати други настани кои би можеле да предизвикаат корекции на овие финансиски извештаи, ниту пак материјално значајни настани кои наметнуваат потреба од промена на финансиските извештаи.

ПРИЛОГ 1– ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

Кроација осигурување АД
Друштво за неживотно осигурување

Годишен извештај 2024

СОДРЖИНА

СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ И АКТИВНОСТИТЕ НА КЛУЧНИТЕ ФУНКЦИИ ВО ДРУШТВОТО ЗА 2024 ГОДИНА	3
МАКРОЕКОНОМСКА СОСТОЈБА И ПАЗАР НА ОСИГУРУВАЊЕ.....	4
<i>Меѓународно економско окружување</i>	4
<i>Макроекономска состојба</i>	5
<i>Вработување</i>	6
<i>Инфлација</i>	7
<i>Пазар на осигурување</i>	8
ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ДРУШТВОТО	9
ФИНАНСИСКА ПОЗИЦИЈА НА ДРУШТВОТО	12
АНАЛИЗА НА ПРЕМИЈА И ШТЕТИ.....	16
УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИТЕ.....	19
АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ	23
ОПЕРАТИВЕН ПЛАН ЗА КОНТИНУИРАН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО	24
СТРАТЕШКИ НАСОКИ НА КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД ДРУШТВО ЗА НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ – СКОПЈЕ.....	24

СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ И АКТИВНОСТИТЕ НА КЛУЧНИТЕ ФУНКЦИИ ВО ДРУШТВОТО ЗА 2024 ГОДИНА

Друштвото има воспоставено едностепен систем на управување преку Одборот на директори. Одборот има четири членови од кои три се неизвршни, а еден е назначен за извршен член на Одборот на Директори со назив Генерален Директор. Еден од неизвршните членови на Одборот на Директори е независен член. Неизвршните членови на Одборот ја вршат функцијата на надзор на работењето на Друштвото, додека Генералниот Директор раководи со работењето на Друштвото.

Воспоставено е управување со значајните ризици кои влијаат на работењето преку активностите на клучните функции во Друштвото. Клучни функции воспоставени на ниво на Друштвото се:

- Функција на управување со ризиците, воспоставена преку Одбор за управување со ризици и Одбор за управување со ризици во ИТ. Одборот за управување со ризици ги разгледува ризиците на кои е изложено Друштвото во секојдневното работење, посебно ризикот од осигурување, ликвидносниот ризик, пазарниот ризик и ризикот од воведување на нови производи. Одборот го известува Генералниот Директор за оценката на ризиците.

- Функцијата на следење на усогласеност со прописи е воспоставена преку внатрешен специјалист за корпоративно управување и усогласеност со прописи кој врши континуирано следење на законските измени кои се од значење за работењето на Друштвото, дава препораки и насоки за постапување во врска со усогласувањето на Друштвото со законската и подзаконската регулатива.

- Актуарската функција во Друштвото е организирана како независна и самостојна служба која го разгледува работењето на Друштвото, спроведува анализи и дава препораки до раководството во поглед на остварувањата на финансиските резултати од аспект на актуарските правила, прописи и ризици. Актуарската функција е оперативна независна и е интегрирана во организационата единица на Друштвото на начин кој оневозможува да е под влијание на другите клучни функции или раководството на Друштвото.

Воспоставена е интерна ревизија која е независна и самостојна во своето работење. Внатрешниот ревизор за своето работење известува до Одборот на Директори на Друштвото. Внатрешниот ревизор спроведува ревизии согласно Годишен план и програма и за секоја спроведена ревизија подготвува посебен извештај со препораки за констатираните наоди. Внатрешниот ревизор го следи исполнувањето на препораките и доставува извештаи до Одборот на Директори.

Со донесена одлука на Собранието на Акционери на Друштвото на седницата одржана на ден 18.06.2024 година назначено е ревизорското друштво Друштво за ревизија ДИЛОИТ ДОО Скопје, ул. Св. Климент Охридски бр.52/11 1000 Скопје, за вршење ревизија на финансиските извештаи на КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за неживотно осигурување Скопје за 2024 година.

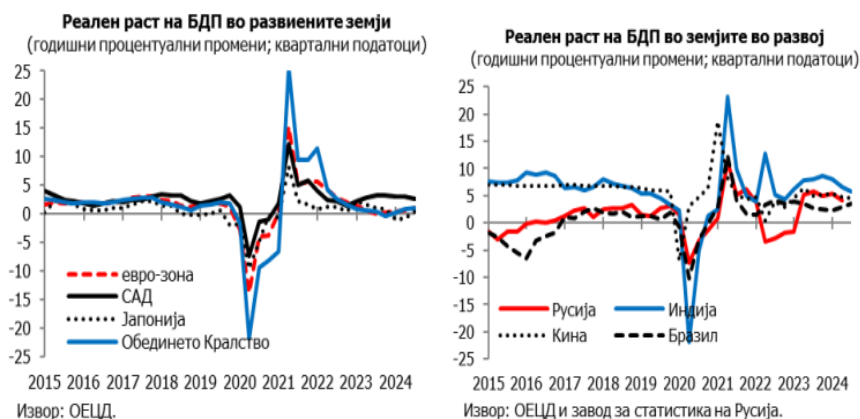
МАКРОЕКОНОМСКА СОСТОЈБА И ПАЗАР НА ОСИГУРУВАЊЕ

Меѓународно економско окружување

Глобалната економија во 2024 година и натаму расте, во услови на понатамошно забавување на инфлацијата и поолабавени финансиски услови. Сепак, глобалната активност и понатаму се одвива во услови на висока економска неизвесност и изразени геополитички тензии. Во еврозоната, којашто е нашиот најзначаен трговски партнер, економската активност оствари мал, но забрзан годишен раст во третото тримесечје од 2024 година. Сепак, економските остварувања на еврозоната се послаби во однос на другите развиени економии, во голема мера под влијание на производството и извозниот сектор на германската економија. Процесот на дезинфлација на глобално ниво сè уште трае, иако во одредени земји е забавен. Во секој случај, овие остварувања овозможува во дел од развиените земји да се продолжи со постепено нормализирање на монетарната политика, преку претпазливо намалување на каматните стапки.

Во согласност со проекциите на Меѓународниот монетарен фонд од јануари 2025 година, глобалниот економски раст од 3,2% во 2024 година благо ќе забрза и ќе се задржи на 3,3% во 2025 и 2026 година (но сè уште под историскиот просек), во услови на забавување на инфлацијата и поповолни финансиски услови. Притоа, во споредба со октомвриските проекции оцената е главно непроменета првенствено поради нагорната ревизија во САД што ги неутрализира надолните ревизии во другите големи економии. Глобалната инфлација и натаму би го задржала својот надолен тренд, при што поразвиените земји ќе го достигнат целното ниво малку побрзо од претходно очекуваното.

Инфлацијата на глобално ниво бележи намалување во 2024 иако сè уште е на релативно високо ниво. Од групата развиени земји, стапката на инфлација стагнира во еврозоната, односно просечната годишна инфлација изнесува 2,2%.

Глобалниот економски раст благо би забрзал, и од 3,2% во 2024 година, би се искачил на 3,3% во 2025 и 2026 година, во услови на намалување на инфлациските притисоци и поповолни глобални финансиски услови. Притоа, во споредба со октомвриските проекции, очекувањата за растот во 2025 година се само благо ревидирани нагоре за 0,1 п.п., додека за 2024 година и 2026 година се непроменети. Инфлацијата и натаму би се намалувала, малку побрзо од претходно очекуваното, со што во 2025 и 2026 година би се свела на 4,2% и 3,5%, соодветно, во услови на намалување на притисоците на пазарот на труд и пад на цените на енергијата. Ризиците за глобалниот раст на среден рок се главно надолни, додека краткорочните изгледи се карактеризираат со врамнотежени ризици. На надолната страна преовладува зголемената геополитичка неизвесност, заради војните и конфликтите, како и евентуалните трговски санкции.

Инфлацијата на глобално ниво во четвртиот квартал и натаму забавува, иако во мал број развиени земји, во согласност со очекувањата, таа забрза поради ниската споредбена основа кај цените на енергентите и благо зголемените притисоци од цените на храната. Така, инфлацијата во Обединетото Кралство и во САД во четвртиот квартал порасна и изнесува 3,4% и 2,7%, соодветно (2,9% и 2,6%, соодветно во претходното тримесечје).

Макроекономска состојба

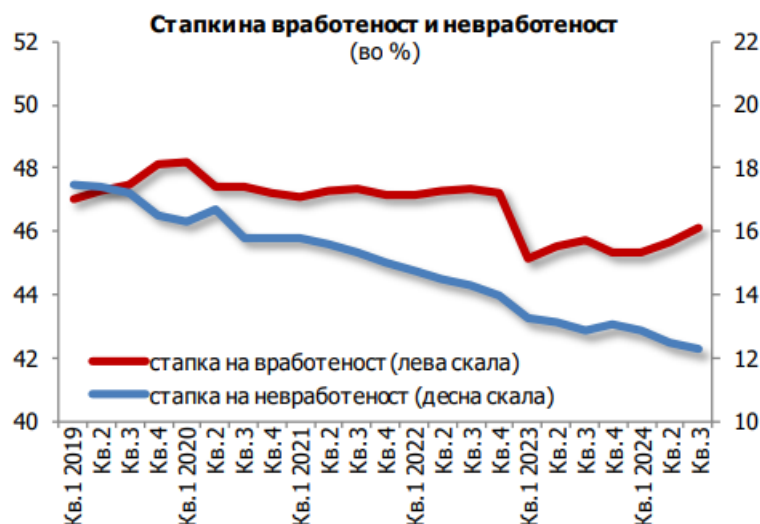
Општо земено, макроекономските показатели упатуваат дека остварувањата во клучните сегменти од економијата главно се во согласност со очекувањата. Домашната инфлација очекувано забрза во последниот квартал од 2024, главно под влијание на споредбената основа кај прехранбената компонента, а остварувањата за целата година се во согласност со проекцијата. Домашната економска активност умерено забрзува, во согласност со очекувањата од последните проекции за засилен економски раст во 2024 година. Банките и натаму обезбедуваат кредитна поддршка за домашната економија, посила од очекувањата, при посилен раст и на депозитната база. Надворешната позиција на економијата и натаму е повољна и овозможува раст на девизните резерви, коишто и натаму се во сигурната зона. Сепак, економскиот амбиент и натаму е придружен со неизвесност, а ризици за светската и за домашната економија сè уште постојат. Неопходно е натамошно следење и поголема претпазливост во однос на политиките коишто влијаат врз побарувачката во домашната економија, не само од аспект на пазарот на труд, туку и општо од аспект на патеката на фискална консолидација предвидена на среден рок.

Најновите показатели од домашната економија упатуваат на макроекономска слика којашто не отстапува значително од октомвриските оценки. Имено, реалниот БДП во третиот квартал бележи годишен раст од 3%, близу до очекувањата според октомврискиот циклус проекции. Структурно анализирано, растот произлегува од позитивниот придонес на домашната побарувачка, при раст на сите три нејзини компоненти, но пред сè на јавната потрошувачка, по која следи потрошувачката на домаќинствата, во услови на раст на расположливиот доход и солиден кредитен раст. Надворешните двигатели на растот и натаму се помалку повољни со оглед на слабата економска активност на нашите главни трговски партнери. Во третиот квартал, нето-извозот има мал негативен придонес, при непроменета годишна динамика на извозот и на увозот на стоки и услуги.

Сигналите од расположливите високофреквентни податоци за економската активност во последното тримесечје од годината засега упатуваат на позитивни годишни остварувања, првично во услужниот сегмент и кај градежната активност. За целата 2024 година, основното сценарио од октомври претпоставува економски раст од 2,3%, но имајќи ги предвид официјалните процени за остварен раст во првите три квартали од годината од 2,6%, постојат изгледи за малку подобри остварувања од проектираните за целата година. Растот би забрзал искачувајќи се на 3,3% во 2025 година и би достигнал 4% на среден рок, при очекувања за поповолно надворешно окружување, повољен амбиент за странски и домашни инвестиции и позитивен придонес од започнатите инфраструктурни проекти. На краток рок ризиците за растот и натаму се претежно надолни. Зголемената геополитичка неизвесност заради војните и конфликтите преовладува на краток рок, што може да предизвика нарушувања на енергетските пазари и на пазарите на примарни прехранбени производи. На среден рок, пак, посилената фокусираност на капиталните инвестиции, вклучително и на новиот план на Европската унија за раст на Западниот Балкан, би ја зајакнале економската интеграција, којшто би ги подобрила економските изгледи на земјата. Истовремено, и очекуваното пристапување во Единствената област за плаќање со евра (СЕПА) би ја зајакнало пазарната интеграција на земјата со земјите членки на ЕУ, што ќе доведе до намалување на трансакциските трошоци и подобрување на ефикасноста во прекуграничната трговија со ЕУ.

Вработување

Пазарот на труд во третиот квартал од 2024 година забележа умерени позитивни придвижувања на годишна основа. Така, стапката на вработеност достигна 46,1%, што претставува зголемување од 0,4 п.п. во споредба со истиот квартал од претходната година, во услови на раст на бројот на вработените за 0,8%. Слична промена има и кај стапката на невработеност (пад од 0,5 п.п.), којашто се намали и се сведе на историски најниското ниво од 12,3%, при годишен пад на бројот на невработени лица за 3,7%. Ваквите движења кај клучните параметри на пазарот на труд придонесоа за зголемување на активното население на годишна основа (за 0,2%) и намалување на неактивното население (за 0,4%).

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

Забелешка: Податоците од првиот квартал на 2023 година наваму содржат методолошка промена, со што е направен статистички прекин во серијата.

Просечната плата исплатена во земјата и натаму бележи двоцифрен годишен раст на нето и бруто-основа во 2024 година. Така, номиналниот годишен раст на просечната нето и бруто-плата во последниот квартал од 2024 година изнесува 11,8% и 12,1%, соодветно. Годишниот раст на платите и во овој квартал во најголем дел го отсликува преносниот ефект од зголемувањето на платите на вработените во јавниот сектор во септември 2023 година, а во еден дел е резултат и на зголемувањето на минималната бруто-плата од 12,15% во март 2024 година и следствено на тоа и линеарниот раст на платите во државната администрација.

Инфлација

Во четвртото тримесечје од 2024 година, годишната стапка на инфлација забрза и изнесува 4,1% (2,6% во претходното тримесечје) заради цените на храната. Забрзаниот раст на прехранбената компонента е очекуван и е главно резултат на пониската споредбена основа од минатата година, заради мерките преземени тогаш за привремено ограничување на растот на цените коишто беа во сила последните месеци од годината. Ова во еден дел беше ублажено со овогодишната мерка за ограничување на профитната маржа во трговијата на дел од основните прехранбени производи. Движењата кај останатите компоненти на инфлацијата се поволни, односно базичната инфлација речиси стагнира на годишна основа, со минимално поместување како одраз на растот на цените на тутунот поради зголемената акциза. Цените на енергијата и натаму се намалуваат при намалени цени на сите енергенти. За целата 2024 година, просечната годишна стапка на инфлација е во согласност со очекувањата и изнесува 3,5%. Во поглед на факторите коишто би влијаеле врз идната краткорочна динамика на потрошувачките цени, и во четвртиот квартал цените на домашните производители на индустриски производи остварија забрзан раст, при стабилна стапка на увезена инфлација. Во однос на очекувањата за стапката на инфлација во наредниот период, според Анкетата на Народната банка, економските аналитичари очекуваат нејзино натамошно забавување, слично со проектираната динамика на инфлација на Народната банка и на меѓународните институции.

Годишниот раст на цените на храната во четвртото тримесечје од 2024 година бележи забрзување и изнесува 4,3% во просек (0,5% во претходниот квартал). Ваквото движење е главно резултат на пониската споредбена основа од минатата година кога беа во сила споменатите мерки за привремено ограничување на растот на цените, а на крајот на октомври престана да важи и мерката за ограничување на профитната маржа во трговијата на дел од основните прехранбени производи. И во четвртиот квартал од 2024 година цените на енергијата се намалуваат и забележаа годишен пад од 2,7% (пад од 2,4% во претходниот квартал), што повторно во најголем дел се должи на падот на цените на нафтените деривати, во согласност со движењата на светските берзи. Во четвртото тримесечје од 2024 година, цените на производителите на индустриски производи забележаа годишен раст од 6,0% што претставува забрзување во споредба со растот во претходниот квартал (4,2%). Притоа, растот на цените на производите за широка потрошувачка и овој квартал има најголем придонес кон вкупниот раст на производствените цени, а позитивен придонес имаа и цените на енергијата.

Пазар на осигурување

Во 2023 година на пазарот на осигурување во Република Северна Македонија активно работат 17 друштва за осигурување, од кои 11 друштва вршат работи на неживотно осигурување, додека 6 друштва вршат работи на осигурување на живот. Друштвата за осигурување се во доминантна сопственост на странски правни лица од финансискиот сектор, кои се делумно или целосно присутни во 16 од вкупно 17 друштва за осигурување на пазарот. Притоа 15 друштва за осигурување се дел од осигурителни групации со седиште во земји-членки на ЕУ, додека едно друштво за осигурување е во целосна сопственост на домашни инвеститори. Во доменот на посредувањето, на крајот од 2024 година активни се 51 осигурително брокерски друштва, 20 друштва за застапување во осигурување и 9 банки кои вршат работи на застапување во осигурување.

Пазарот за неживотно осигурување во 2024 порасна за 9.43% во споредба со 2023 година. Осигуреници вложија 13,09 милијарди денари во сите 18 класи на неживотни осигурувања. Тоа е за 1,12 милијарда денари повеќе во споредба со 2023 година. Граѓани, фирми, здруженија и институции во 2024 склучиле 1,9 милиони договори за осигурување, според официјалните податоци на Агенцијата за супервизија на осигурување.

Во осигурување имот, најголема доброволна класа на осигурување, во 2024 граѓани и правни лица вложиле вкупно 2,5 милијарди денари, односно бележи раст од 11,04% во однос на 2023 година. Со умерен раст се карактеризираат вложувањата во каско осигурување на моторни возила. Вкупно во таа класа во 2024 се вложени 1,3 милијарди денари што е за 10,78% повеќе од претходната година. Интензивен раст на вложувањата е карактеристичен и за приватното здравствено осигурување – најбрзорастечкиот осигурителен производ од почетокот на здравствената криза до сега. Во оваа класа осигурување граѓани, фирми и институции вкупно вложија 1,30 милијарди денари, што е за 25,46% повеќе од 2023 година. Умерен раст има и кај патничкото осигурување. Вложувањата во овој осигурителен продукт достигнаа 293.8 милиони денари. Тоа е за 5,09% повеќе од 2024 година. Кај најголемата осигурителна класа – автомобилското осигурување, кое е задолжително со закон, во 2024 продажбата на полиси достигнала 5,9 милијарди денари, што е за 4,28% повеќе од 2023 година.

Главниот предизвик во осигурителната индустрија во земјава е ниската економска моќ на населението и перцепцијата дека осигурувањето е трошок, а не инвестиција, но од друга страна македонскиот осигурителен пазар е високо концентриран, конкурентен и динамичен и има потенцијал стапката на густина на осигурување од околу 95 евра по глава на жител во наредниве години експоненцијално да расте. Потенцијалот на македонскиот пазар е голем и постои континуиран позитивен тренд во сите сегменти. Кроација Осигурување - Неживот е присутна на македонскиот пазар со тенденција да развива и имплементира нови осигурителни производи со што се отвораат перспективи и можности за консолидиран пристап кон клиентите. Постои огромна можност за зголемување на резултатите во осигурителниот сектор бидејќи има голем

неискористен потенцијал за развој на осигурувањето. Причината за ова е во тоа што значаен дел од осигурителните продукти се од задолжителен карактер, но и појавата на нови ризици кои произлегуваат од динамиката на промени во глобалната економија и кои се појавуваат првпат и нудат нови можности за осигурителниот сектор.

Генерален заклучок е дека осигурителниот сектор во С.Македонија бележи напредок и е на добар пат за остварување на поставените цели. Во континуитет се зголемува опсегот на производи кои се нудат, а воедно се зголемува и интересот и свеста на граѓаните. Неколку години наназад забележано е големо подобрување, стабилност и транспарентност во работењето на осигурителните друштва, што секако е резултат и на поставената регулатива на Агенцијата за супервизија на осигурувањето која врши теренска и вонтеренска контрола и која согласно процедури, прописи и регулатива овозможува осигурителниот сектор во нашата земја да работи во согласност со европските стандарди.

ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ДРУШТВОТО

Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување – Скопје (во понатамошниот текст: Кроација Неживот) е запишано во Централниот регистар на Република Македонија на 06.05.2009 година. Компанијата е регистрирана како акционерско друштво за вршење на работи за неживотно осигурување како основна дејност.

Како основач и единствен сопственик се јавува Кроација Осигурување д.д. Загреб. ул.Јагичева бр.33 Загреб, Хрватска. Акционерскиот капитал се состои од издадени и целосно уплатени 95.300 обични акции со номинална вредност од 100 ЕУР или вкупен износ од 9.530.000 ЕУР. Крајно матично друштво е Адрис Група дд Ровињ, Хрватска.

Во рамките на својата основна дејност Друштвото ги врши следните осигурувања:

- осигурување од последици на несреќен случај - незгода;
- доброволно приватно здравствено осигурување (ДЗО);
- осигурување на моторни возила (каско);
- осигурување на шински возила (каско);
- осигурување на воздухоплови (каско);
- осигурување на пловни објекти (каско);
- осигурување на стока во превоз (карго);
- осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
- други осигурувања на имот;
- осигурување од одговорност од употреба на моторни возила;
- осигурување од одговорност од употреба на воздухоплови;
- осигурување од одговорност од употреба на пловни објекти;
- општо осигурување од одговорност;
- осигурување на кредити;
- осигурување од финансиски загуби;
- осигурување на правна заштита;
- осигурување на туристичка помош.

Во согласност со Законот за трговски друштва, Законот за супервизија на осигурувањето и Статутот на Друштвото, органи на Друштвото се Собранието на акционери и Одборот на директори, со извршениот директор како управен орган и неизвршени директори кои вршат функција на надзор.

Структурата на Одборот на директори на Друштвото е како што следува:

- Г-дин Роберт Вучковиќ - Претседател на Одборот на Директори – Неизвршен член од 05.08.2019 година
- Г-дин Марио Батариле – Неизвршен член на Одборот на Директори од 03.06.2022
- Г-ѓа Габриела Кулебанова - Независен неизвршен член на Одборот на Директори од 07.09.2020
- Г-дин Александар Манев - Извршен член на Одборот на Директори од 27.10.2020 година

Бруто надоместоците на Извршните членови на Одборот на Директори за 2024 година остварени во Друштвото изнесуваат 7.114.480 денари.

Организационата поставеност на Друштвото ги вклучува следните сектори и служби:

1. Во Дирекцијата на Друштвото
 - Служба за внатрешна ревизија
 - Кабинет на Извршниот Директор
 - Контролинг,
 - Ризици;
 - Корпоративно управување и усогласеност со прописи;
 - Маркет менаџмент;
 - Актуарство;
 - Сектор за управување со деловни процеси
 - Служба на ИТ;
 - Служба за прием во осигурување;
 - Здравствено осигурување
 - Служба за штети;
 - Служба за правни работи;
 - Служба за развој на човечки ресурси;
 - Кроација Академија;
 - Сектор за управување со продажна мрежа
 - Служба за управување со интерна продажба;
 - Подружници на друштвото (филијали);
 - Директна продажба;
 - Развој на мрежа;
 - Служба за управување со надворешна продажна мрежа;
 - Служба за развој на финасиски институции и поддршка на продажбата;
 - Call Center
 - Сектор за финансии
 - Служба за наплата и
 - Служба за сметководство;

Друштвото својата дејност ја обавува преку Дирекција и 20 подружници. Од екстерните продажни канали, Друштвото соработува со една банка, 43 брокерски друштва, 66 туристички агенции, 65 лиценцирани застапници.

На крајот на 31.12.2024 година Друштвото има 165 вработени со следната структура на образование: 15 магистри, 80 со високо, 0 вишо образование и 70 со средно образование. Од вкупниот број на вработени 68% се вработени во продажба и прием во осигурување, додека 32% се вработени во администрација.

Во текот на 2024 година, функцијата на внатрешен ревизор во Друштвото ја извршува Марија Начевска Трпеска.

ПАЗАРНА ПОЗИЦИЈА НА ДРУШТВОТО

Според последните прелиминарни податоци објавени од страна на Национално бироза осигурување, Друштвото учествува со 9,67% од вкупната бруто полисирана премија на пазарот за неживотно осигурување која изнесува 13,076 милијарди денари.

	Бруто полисирана премија за период од 01.01.2024 до 31.12.2024														во 000 МКД
Ред. бр.	Класа на осигурување	неживот											Вкупно		
		Македонија	Триглав	Евроинс	Сава	Еуролинк	Граве н.	Уника	Ос.Полиса	Халк	Кроација	Зоип			
1	Незгода	119.383	130.796	51.526	84.124	97.531	30.509	60.758	50.808	70.021	149.331	1.695	846.482		
2	Здравствено осигурување	250.866	220.790	31.318	129.982	233.861	0	122.148	0	118.365	222.232	0	1.329.562		
3	Моторни возила - каско	187.582	177.590	83.662	248.558	136.792	28.807	109.979	125.895	146.353	108.364	6.264	1.359.846		
4	Шински возила - каско	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
5	Воздухоплови - каско	166	907	0	0	76.326	0	0	562	0	20.592	0	98.552		
6	Пловни објекти - каско	180.95	161	0	965	48	0	23	450	188	0	0	2.016		
7	Стока во превоз - карго	23.015	35.197	20.358	3.783	5.704	0	14.940	3.968	5.536	5.757	0	118.258		
8	Имот од пожари и други непогоди	234.802	107.055	54.600	97.504	240.774	4.013	58.918	65.757	80.467	70.158	399	1.014.449		
9	Останати осигурувања на имот	443.833	251.276	153.938	174.576	103.678	2.377	210.017	31.904	62.722	77.386	134	1.511.841		
10	АО (вкупно)	930.717	482.449	464.985	532.202	446.750	650.490	840.560	562.222	394.257	563.146	45.401	5.913.179		
11	Одговорност воздухоплови	674	1.100	0	0	8.720	0	0	1.878	0	2.720	0	15.091		
12	Одговорност пловни објекти	733.93	365	79	1.178	715	0	524	711	357	140	0	4.802		
13	Општо осигурување од одговорност	61.092	50.798	17.601	16.618	92.268	599	50.451	28.435	33.691	13.851	58	365.463		
14	Осигурување на кредити	17.927	36.138	2.733	18.973	0	0	0	0	26.231	2.675	0	104.676		
15	Осигурување на гаранции	0,00	0	3	0	29	0	0	7	157	0	0	196		
16	Осигурување од финансиски загуби	10.497	62.550	193	9.655	944	0	9.654	0	3.913	790	0	98.196		
17	Осигурување на правна заштита	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3		
18	Осигурување на туристичка помош	24.511	60.938	11.977	53.127	47.985	5.619	21.884	25.606	15.139	26.763	13	293.563		
	Вкупно	2.305.980	1.618.108	892.973	1.371.245	1.492.125	722.416	1.499.856	898.203	957.397	1.263.908	53.965	13.076.176		

Извор: Национално биро за осигурување.

Како лидер на пазарот се јавува Осигурување Македонија со учество од 17,63% во вкупната бруто полисирана премија. Второрангирано друштво на осигурителниот пазар е Триглав осигурување со пазарно учество од 12,37%, на третото е Еуролинк осигурување со 11,41%, додека Сава Осигурување има 10,49% пазарно учество во вкупната бруто полисирана премија.

Во 2024 година, и понатаму доминантно учество има задолжителното осигурување од автоодговорност со 45,22% учество. Второто место му припаѓа на имотното осигурување со 19,32% пазарно учество. Вкупниот износ на ликвидирани штети на пазарот за неживотно осигурување за 2024 година изнесува 5,225 илјади денари при што 46,56% од штетите се однесуваат на осигурување од автоодговорност, 11,94% за имотно осигурување, а 16,14% од вкупниот износ на ликвидирани штети се за доброволно здравствено осигурување.

Десет компании за неживотно осигурување бележат раст на продажбата на осигурителни полиси што укажува на јакнење на пазарната конкуренција во секторот неживотно осигурување.

Кроација осигурување – неживот го зголемува пазарниот удел и има раст од 0,45% споредбено со 2024 година:

- Пазарот за неживотно осигурување расте 9,43%, Кроација расте 0,45%
- Незгодата има пазарен раст од 10,47%, Кроација расте 23,22%
- Патничкото осигурување доживеа пазарен раст од 5,09%, а Кроација раст од 12,34%
- ДЗО има пазарен раст од 25,46%, Кроација расте 14,71%
- Каско со пазарен раст од 10,78%, Кроација расте 13,62%
- АО доживеа пазарен раст од 4,28%, Кроација расте 4,08%

ФИНАНСИСКА ПОЗИЦИЈА НА ДРУШТВОТО

Извештај за сеопфатна добивка и загуба – биланс на успех -За периодот од 01.01-31.12.2024 во споредба со истиот период минатата година е како што следува:

во 000

МКД

	Остварено 31.12.2024	Остварено 31.12.2023	2024/2023
Заработена премија	1,080,618	950,662	13,67%
Приходи од вложувања	39,640	26,321	50,60%
Приходи од провизии од реосигурување	49,298	6,228	691,43%
Ост.осиг.технички приходи, нето од реосигурување	6,154	4,674	31,66%
Останати приходи	8,047	4,686	71,72%
Вкупни приходи	1,183,757	992,573	19,26%
Настанати штети, нето	592,460	505,534	17,19%
Промени во останатите технички резерви	(4,674)	17,434	(126,81)%
Трошоци за одобрени бонуси и попусти, нето од рео	13,334	18,256	(26,96)%
Нето трошоци за спроведување на осигурување	478,437	377,761	26,65%
Трошоци за вложувања	2,248	5,772	(61,05)%
Останати осигурително тех.трошоци, нето од рео	40,781	35,424	15,12%
Вредносно усогласување на побарувањата	6,733	1,044	544,92%
Останати трошоци	1,518	841	80,71%
Вкупни расходи	1,130,837	962,066	17,54%
Добивка или загуба пред оданочување	52,920	30,507	73,47%
Данок на добивка или загуба од редовни активности	7,827	4,506	73,70%
Добивка или загуба по оданочување	45,093	26,001	73,42%

Во 2024 година, Друштвото има раст на вкупните приходи за 19,26% и истиот произлегува од нето ефектот на зголемената заработена премија за 13,67% во однос на 2023 година. Приходите од вложувања се зголемени за 50,60% како резултат на зголемените вложувања на парични средства од докапитализација како и наплата на премија. Сите приходи бележат зголемување како резултат на подобрување на работењето на Друштвото.

Вкупните расходи се зголемени за 17,54% како резултат на зголемувањето на позицијата нето настанати штети за 17,19%. Во 2024 година има намалување на нето трошоците за спроведување на осигурувањето за -26,65%. Исто така во 2024 година, има намалување на позицијата трошоци за одобрени бонуси и попусти за -26,96%.

Билансот на состојба на ден 31.12.2024 и на 31.12.2023 година е како што следува:

во 000 МКД

	31.12.2024	31.12.2023	2024/2023
Нематеријални средства	2,911	2,402	21,19%
Материјални средства (освен земјиште и град. обј.)	8,749	9,163	-4,53%
Вложувања	1,247,221	1,114,896	11,87%
Дел од рео. во бруто технички резерви	175,173	96,003	82,47%
Одлож. и тек. даночни средства	9	9	0%
Побарувања	267,454	260,192	2,79%
Парични средства и парични еквиваленти	33,609	18,237	84,29%
Активни врем. разграничувања	172,156	156,094	10,29%
Вкупна актива	1,907,282	1,656,996	15,10%
Капитал и резерви	393,813	348,850	12,89%
Технички резерви	1,300,970	1,112,142	16,98%
Останати резерви	1,736	1,027	69,04%
Субординирани обврски	64,569	64,569	0%
Одложени и тековни даночни обврски	5,045	1,473	242,50%
Обврски	72,890	70,142	3,92%
Пасивни врем. разграничувања	68,259	58,793	16,10%
Вкупна пасива	1,907,282	1,656,996	15,10%

Во 2024 година Друштвото има раст на билансната позиција за 15,10% во однос на минатата година. Материјалните средства бележат зголемување во 2024 година како резултат на дополнителните набавки на мебел поради преселбата на Дирекцијата на Друштвото во нов деловен простор. Вложувањата во 2024 година се зголемени во однос на минатата година за 11,87%, што се должи на поголемиот пласман на вложувања за покритие на техничките резерви од дополнителни средства од докапитализација и наплатена премија. Делот од реосигурување во технички резерви бележи зголемување во однос на минатата година. Паричните средства и паричните еквиваленти бележат зголемување на крајот на 2024 година како резултат на наплатена премија. На страната на пасивата, како позначајни позиции се капиталот и резервите и позицијата субординирани обврски.

Вложувањата на Друштвото со 31.12.2024 и 31.12.2023 се прикажани во следната табела:

	2024	2023
Вложувања во заед. контрол. ентитети	17,740	17,496
Финан. влож. кои се чуваат до доспевање	381,687	379,829
Финан. влож. расположливи за продажба	57,292	57,975
Инвестициски фондови	124,937	192,917
Депозити, заеми и останати пласмани	662,200	463,200
	1,243,856	1,111,417

Побарувањата на Друштвото со 31.12.2024 и 31.12.2023 се прикажани во следната табела:

	2024	2023
Побарувања од премија	200,163	207,576
Побарувања од реосигурители	7,095	5,073
Побарувања од останати непосредни осигурителни работи	26,304	16,906
Побарувања за камати	19,807	14,057
Останати побарувања	14,081	16,579
	267,450	260,191

Структурата на побарувањата од премии на 31 декември 2024 е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	160,701	-	160,701
Доспеани, но неоштетени побарувања	18,098	-	18,098
Доспеани и оштетени побарувања	80,433	59,069	21,364
	259,232	59,069	200,163

Структурата на капиталот и резервите на Друштвото е прикажана во следната табела:

	31.12.2024	31.12.2023
Акционерски капитал	586,958	586,958
Законски резерви	1,631	1,631
Ревалоризациони резерви	37	166
Нераспределна нето добивка	1,631	1,631
Пренесена загуба	(241,537)	(267,537)
Добивка/загуба за тековниот период	45,092	26,001
	393,813	348,850

На 31.10.2016 година од страна на Кроација Осигурување д.д Загреб е одобрен и исплатен субординиран заем со цел да се подобри капиталната адекватност и развојот на Друштвото. Субординираниот заем претпоставува во случај на стечај или на ликвидација на друштвото за осигурување, овие обврски ќе бидат исплатени пред измирување на обврските спрема акционерите на друштвото за осигурување и носителите на хартии од вредност со неопределен рок на доспевање, но по измирување на обврските спрема останатите доверители.

Субординираните обврски се во износ од 800.000 ЕУР со рок на еднократно доспевање од 5 години и со каматна стапка од 8,20% годишно. На 26.11.2019 година склучен е Анекс кон Договорот за субординиран заем со Кроација Осигурување д.д Загреб, со кој се продолжува рокот на користење на заемот до 01.11.2026 година. Исто така, во 2020 година, има нов Анекс кон договорот за намалување на каматната стапка на 2,3%. На 20.12.2021 година склучен е Анекс кон Договорот за субординиран заем со Кроација Осигурување д.д Загреб, со кој се продолжува рокот на користење на заемот до 01.11.2028 година и зголемување на каматната стапка на 2,6%.

На 26.12.2019 година склучен е Договор за субординиран заем со Кроација осигурување АД – Друштво за осигурување на живот Скопје со кој Кроација осигурување АД – Друштво за осигурување на живот Скопје како заемодавач и одобрува на Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување заем во износ од 15.373.150 мкд, со рок на еднократно доспевање од 6 години и со каматна стапка од 8,20% годишно. На 08.06.2020 година склучен е Анекс кон Договорот за субординиран заем со Кроација Осигурување – Живот со кој се намалува каматната стапка на 2,3%.

На 31.03.2022 година склучен е договор со Кроација Осигурување д.д Загреб за заем во износ од 1.500.000 еур со доспевање до 30.12.2022 и камата од 2.68%. На 28.12.2022 склучен е анекс кон договорот со продолжување на рокот до 28.02.2023 година. Во февруари 2023 година, заемот е целосно вратен.

На 01.06.2020 Собранието на акционери на својата Вонредна Седица донесе Одлука за зголемување на основната главнина на Кроација осигурување АД Друштво за неживотно осигурување, преку издавање на четврта емисија на обични акции. Кроација осигурување АД Друштво за животно осигурување стана сопственик на 5800 акции со номинална вредност од 100 евра по акција. На овој начин Друштвото го зголеми капиталот за 580.000 евра.

На 30.12.2022 Кроација осигурување АД Друштво за осигурување на живот своите со 5.800 обични акции со номинална вредност од 100 ЕУР или вкупен износ 580.000 ЕУР ги продаде на Кроација Осигурување д.д. Загреб, со што е Кроација Осигурување д.д. Загреб е 100% сопственик на Друштво за неживотно осигурување КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје.

Техничките резерви на Друштвото со 31.12.2024 и 31.12.2023 година се прикажани во табелата подолу:

	2024	2023
Резерви за преносна премија	586,541	523,932
Резерви за настанати и пријавени штети РБНС	324,481	288,959
Резерви за настанати и непријавени штети ИБНР	356,739	265,244
Резерви за трошоци	15,892	11,526
Резерви за бонуси и попусти	17,316	22,481
	1,300,970	1,112,142
Дел за реосигурување	(175,173)	(96,003)
	1,125,797	1,016,139

Обврските на Друштвото со 31.12.2024 и 31.12.2023 се прикажани во табелата подолу:

	2024	2023
Обврски спрема осигуреници	24	-
Обврски спрема реосигурители	39,155	12,513
Обврски од останати непосредни осигурителни работи	25,513	32,427
Обврски за фин.влож.	0	73
Останати обврски	8,197	25,129
	72,889	70,142

АНАЛИЗА НА ПРЕМИЈА И ШТЕТИ

Во периодот 01.01-31.12.2024, Друштвото полисираше премија во износ од 1.263.908 илјади денари.

- Анализа на бруто полисираната премија по класи на осигурување**

Растот на Бруто полисираната премија во 2024 година се должи на растот на премијата од осигурување на имот и здравствено осигурување. Бруто полисираната премија од имот расте за 40,29%, здравственото осигурување за 15%, АО расте за 4,08%, а значително зголемување има и незгодата, осигурувањето од одговорност, каското и патничкото осигурување.

Доминантна класа е АО со учество во вкупното портфолио од 44%, ДЗО 18%, незгодата со учество од 12%, имот 12%, каско со 3% и одговорностите учествуваат во вкупната премија со 1%.

Соработката со брокерските друштва продолжува и во текот на 2024 година. Седа Брокер, Џокер Инс Брокер, ОБД Мобилити Брокер и ОБД ВФП АД Скопје се значајни брокерски друштва со кои Друштвото остварува соработка. Друштвото и во текот на 2024 година продолжува со соработката со Стопанска Банка АД Скопје, како дополнителен продажен канал на масовните продукти за осигурување. Дел од бруто полисираната премија Друштвото ја остварува и преку туристичките агенции и застапниците.

- **Најзначајни договори склучени во текот на 2024 година**

Друштвото генерално се фокусира кон клиенти-физички лица, но учествува и во јавните набавки и во обезбедување на осигурителни услуги и на поголеми корпоративни клиенти.

Во текот на 2024 година склучи договори за осигурување со следните значајни корпоративни клиенти:

- ✓ Стопанска банка АД Скопје,
- ✓ Кромберт и Шуберт ДООЕЛ Битола
- ✓ А1 македонија дооел Скопје
- ✓ Костал Македонија дооел
- ✓ Дирекција за заштита и спасување

- **Надомест на штети (брuto исплатени штети)**

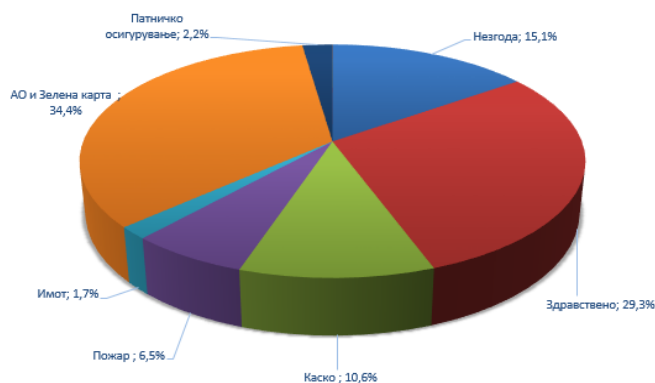
Друштвото и во текот на 2024 година продолжи со одржување на ефикасниот начин на обработка, ликвидација и исплата на штети.

во 000 МКД

Класа	Ликвидирани штети 31.12.2024	Ликвидирани штети 31.12.2023	Штети 2024/Штети 2023
Незгода	81,854	49,251	66,18%
Здравствено	158,439	137,258	15,43%
Каско	57,524	58,612	-1,86%
Пожар	35,188	141,127	-75,07%
Имот	9,206	7,597	21,18%
АО и Зелена карта	186,273	182,571	2,03%
Патничко осигурување	12,048	5,875	105,06%
Општа одговорност	127	330	-61,71%
Кредити	56	20	186,66%
Вкупно	540,715	582,647	-7,23%

Вкупниот број на исплатени штети во 2024 година изнесува 24.014. Бруто износот на ликвидираните штети вклучувајќи ги и трошоците за процена и обработка изнесува 540,715 илјади денари. Од вкупниот износ на исплатени штети 34,45% се однесуваат на штети настанати во класата автоодговорност. Со 29,30% учествуваат исплатените штети по основ на доброволно здравствено осигурување и на трето место се исплатените штети за осигурување од незгода со учество од 15,14%.

Процентуално учество на штети во вкупно ликвидираните штети за 2024 година:

- **Резерви на штети**

Резервите за настанати и пријавени штети со 31.12.2024 во однос на претходната година се прикажани во табелата подолу:

во 000 МКД

Класа	Резервирани штети 31.12.2024	Резервирани штети 31.12.2023	Резерви 2024/ Резерви 2023
Незгода	9,333	2,973	213,89%
Здравствено	11,319	16,264	-30,40%
Каско	31,262	22,320	40,06%
Транспорт	760	169	349,70%
Пожар	37,647	58,424	-35,56%
Имот	7,258	2,999	142,01%
АО и Зелена карта	223,545	178,159	25,47%
Општа одговорност	207	80	158,75%
Патничко осигурување	3,129	7,555	-58,58%
Кредити	21	15	40,00%
Вкупно	324,481	288,958	12,29%

Резервите за настанати и непријавени штети со 31.12.2024 во однос на претходната година се прикажани во табелата подолу:

во 000 МКД

Класа	Резервирани штети 31.12.2024	Резервирани штети 31.12.2023	Резерви 2024/ Резерви 2023
Незгода	28,058	25,310	11%
Здравствено	7,696	5,423	42%
Каско	5,019	6,503	-23%
Транспорт	1,184	97	1108%
Пожар	3,552	4,149	-14%
Имот	2,027	1,442	40%
АО и Зелена карта	305,959	219,943	39%
Патничко осигурување	2,603	2,131	22%
Општа одговорност	641	246	160%
Вкупно	356,739	265,244	45.91%

Пазарен ризик

Пазарниот ризик се однесува на ризик кој резултира директно или индиректно од флукуација и/или волатилност на пазарните цени на средствата, а го вклучува валутниот ризик, каматниот ризик, позицискиот ризик на сопственичките хартии од вредност и ризикот на недвижностите. Значи, Друштвото е изложено на пазарен ризик по основ на вложувањата во недвижности, вклучувајќи ги и недвижностите за извршување на дејноста како и должничките хартии од вредност преку каматниот ризик. Друштвото е исто така изложено на валутен ризик преку отворената валутна позиција. Законот за супервизија на осигурувањето пропишува типови и карактеристики на средствата за покривање на техничките резерви, како и дозволени лимити на вложување (во понатамошниот текст: регулаторни лимити). Иако регулаторните лимити ги следат вложувањата во однос на техничките резерви, Друштвото со истите управува и се усогласува преку вложувањата, преку поединечно следени лимити во функција на управување со пазарниот ризик.

Ризик на крива на приносите

Друштвото е изложено на каматен ризик поради вложување во каматоносни финансиски инструменти тн. Инструменти кои носат фиксен принос (eng. fixed income), а самата изложеност на каматниот ризик не зависи само од природата на овие инструменти туку и од сметководствената класификација. Друштвото на месечна основа ги анализира пазарните стапки на депозитите и приносот кој го остварува. Имено инструментите класифицирани во HTM и L&R се вреднуваат по метод на амортизиран трошок (не по фер вредност), со што нивните пазарни вредности не влијаат врз финансиската позиција и резултатот на Друштвото.

Ризик од рочна неусогласеност

Ризикот од рочна неусогласеност се појавува кога рочната структура на средствата и обврските е неусогласена, посебно во случај кај каматоносните обврските (ветуваат исплата на камата), а доаѓа до израз кога рочната структура на средствата е пократка од обврските, бидејќи по доспевање на истите Друштвото треба во иднина да ги рефинансира вложувањата по каматна стапка која денес не му е позната нити сигурна. Во таа прилика може да се случи пазарните стапки да бидат дури пониски од неговите пасивни каматни стапки (каматни стапки по кои Друштвото плаќа за своите обврски).

Валутен ризик

Валутниот ризик се однесува на ризик од потенцијална загуба поради промена на курсот, а се следи во однос на отворената валутна позиција на Друштвото. Значи, самиот факт дека курсот на валутите е променлив, односно флукуира, не имплицира дека постои ризик ако Друштвото не е изложено на други валути. Изложеноста на Друштвото кон валутниот ризик се согледува преку вкупната отворена девизна позиција (валутната усогласеност на вкупните средства и обврски) и нема корист да се следи преку валутната изложеност на поединечно финансиско средство или обврска.

Управувањето со валутниот ризик е преку следење на отворената девизна позиција на Друштвото на редовна фреквенција и соодветно прилагодување на финансиските инвестиции на Друштвото.

Ризик на недвижностите со кои се извршува дејноста

Ризикот од загуба произлегува од промена на пазарната вредност на недвижниот имот во сопственост на Друштвото и кој му служи на Друштвото за вршење на дејноста. Управувањето со ризикот од загуба поради флукуација на пазарната вредност на недвижниот имот во сопственост на Друштвото, а којшто го користи Друштвото за вршење на дејноста се прави со вреднување на имотот еднаш годишно и се споредува со сметководствената вредност.

Ликвидносен ризик

Ликвидносниот ризик се однесува на неможноста да се трансформираат одредени средства во пари или ризик од неможност на усогласување на краткорочните платежни можности од една страна со краткорочните обврски од друга страна. Како мерка за ликвидност Друштвото го следи показателот за ликвидност согласно одредбите на Правилникот на АСО за начинот на пресметување на показателот на ликвидност и најмалата вредност на показателот на ликвидност на друштвата за осигурување. Друштвото дневно го пресметува и следи показателот за ликвидност, а истиот мора да биде поголем или еднаков на еден.

Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик по основ на вложувањата, односно изложеност на финансиските инструменти – должнички хартии од вредност, депозити во банките како и заеми на осигурениците, како и на кредитен ризик кој произлегува од извршување на осигурителната дејност, како што е наплата на побарувањата, односно наплата на побарувањата од реосигурување.

- Управувањето со кредитниот ризик на вложувањата во депозити во банки се состои од воспоставен рејтинг систем за проценка на кредитниот ризик; нивото на одлучување за превземање на ризикот се базира на рејтинг системот односно ризичноста на вложувањето; редовен мониторинг на изложеноста и ризичноста на предметното портфолио; превземање на навремени активности за делумно или целосно намалување на изложеноста; мониторинг на усогласеноста со регулаторните лимити.
- Управувањето со кредитниот ризик по основ на побарувањата за премија од осигурување се одвива во следните чекори: 1) редовно подобрување на наплатата на побарувањата; 2) пропишана процедура за наплата на побарувањата; 3) месечна исправка на вредноста на побарувањата во согласноста со Правилникот на регулаторот.

Ризик на осигурување

Ризикот на осигурување се однесува на ризик кој може да настане ако вистинските исплати на штети и надоместоци ја надминуваат нето книговодствената вредност на обврските од осигурување поради случајност, грешка и/или промена на околности. Ризикот на осигурување го вклучува ризикот од настапување на штетен настан, ризик поради одредување на висината на премијата (тарифирање), ризик на издвојување на резерфци, како и ризикот на реосигурување.

- Друштвото управува со ризикот на осигурување преку лимити за продажба/прием (било преку дефинирани услови за продажба, било преку проценка на ризикот при прием во осигурување), дизајнот на производите (вклучувајќи адекватна ценован политика) и преку управување со реосигурувањето. Стратегијата на продажба/прием тежи кон различност која ќе обезбеди рамнотежа на портфолиото кој ќе овозможи израмнување на осигурителниот ризик, а со адекватно реосигурително покрите

ќе ја редуцира варијабилноста на резултатите на работењето. Сите договори за осигурување по правило се годишни и овозможуваат брза реакција на настаните.

- Друштвото управува со ризикот на осигурување и преку процесите на пресметување на техничките резерви, со контролна улога на актуарот во предметните процеси. Имено, со годишниот извештај на Друштвото, наменуваниот актуар дава мислење за адекватноста на техничките резерви и премијата од осигурување како и посебен извештај со кој го потврдува сопственото учество во делот на таблиците за максимално покритие.

- Еден од основните показатели на ризикот на премија, како и ризикот за настанување на штетен настан кај неживотните осигурување се квотите на штети.

Ризик на издвојување на резерви

- Пресметката и анализата на адекватноста на техничките резерви е во доменот на актуарот на Друштвото. Наименуваниот актуар на Друштвото дава мислење за адекватноста на резервите. Пресметката на резервите ја ревидира и овластениот надворешен ревизор на Друштвото.

- Резервите за преносни премии се определуваат во висина на оној дел од премијата кој се пренесува за следниот пресметковен период во износ помеѓу изминатиот период на осигурување и преостанатиот период до истек на договорот за осигурување.

- Резервите за бонуси и попусти се издвојуваат во висина на износот кој осигурениците имаат право да го примат врз основа на: 1) право на учество во добивката и останати права кои произлегуваат од договорот за осигурување (бонуси); 2) право на делумно намалување на премијата (попусти); 3) право на поврат на дел од премијата кој се однесува на преостанатиот период на осигурување поради предвремено престанување на осигурувањето (отказ).

- Резервите за штети се издвојуваат во износ на проценетите обврски кое Друштвото треба да ги плати, врз основа на договорот за осигурување во кои осигурителниот настан се појавил до крај на пресметковниот период, без разлика дали настанот е пријавен, вклучувајќи ги и трошоците кои произлегуваат од ненавремено извршување на обврските на Друштвото во однос на комплетирање на барањата за штети.

- Резервите за штети покрај проценетите обврски за пријавени и понатаму неликвидирани штети, вклучуваат и процена на обврските за веќе настанати непријавени штети.

Ризик на реосигурување

- Друштвото ги реосигурува договорите за осигурување, над максималниот износ на покриеност над таблицата на максимално покритие.

- Друштвото за секоја деловна година усвојува програма за реосигурување во зависност од структурата на осигурителното портфолио, и одредува со кои договори за осигурување ќе го осигура вишокот на ризик

Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризик од загуби поради неадекватни или погрешни внатрешни деловни процеси, односно настани предизвикани од грешки на вработените, грешки во системот, настанување на неповолни надворешни настани; исто така го вклучува и правниот ризик. Од дефиницијата е видно дека оперативниот ризик е во корелација со големината на субјектот, како и комплексноста на неговата внатрешна организација, процесите, ИТ системот и сл. Системот на управување со оперативен ризик е воспоставен низ неколку аспекти и нивоа како што следи:

- Управувањето со ИТ ризиците е надлежност на Одделението за информатичка поддршка на деловните процеси, а регулирано е со следните интерни акти на Друштвото: Стратегија на развој на ИТ системот, Регистар, методологија на проценка на ИТ ризиците, Политика на безбедност на ИТ системот, Процедура за управување со правата на пристап.
- Работење на второстепената комисија за процесите за обработка на штети кои дополнително претставуваат еден од изворите на оперативните ризици, како и управување со корпоративната сигурност.
- Останатите оперативни ризици, односно оперативни ризици во останатите деловни процеси и организациски единици се третирани преку контролните механизми (интерни контроли) во оделните процеси, а се регулирани со правилници и останати интерни акти која ги пропишуваат и регулираат предметните процеси и активности.
- Секторот за внатрешна ревизија во согласност со годишниот план за работа, ги ревидира деловните процеси и издава препораки за унапредување на истите, со цел на подобрување на системот на интерни контроли.
- Функцијата на усогласување со прописите на Друштвото овозможува преку соодветни процедури за усогласување со регулаторната рамка и роковите.

Вложувања во средства кои ги покриваат техничките резерви

Табелата подолу ја дава пресметката на вложувањата на средства кои ги покриваат техничките резерви на Друштвото на ден 31 декември 2024 и 2023 во согласност со регулативата:

	2024	2023
Вложувања на средства		
а) Пари во благајна и на сметки (макс. до 3% од технички резерви)	33,609	7,162
б) Депозити во банки (макс. до 60% од тех. резерви)	662,200	453,200
в) Хартии од вредност издадени од РМ (максимум до 80% од тех. резерви)	424,698	423,906
г) Обврзници и други должнички хартии со кои не се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ, ако нивен издавач е правно лице со седиште во РМ	2,000	2,000
д) Удели и акции на инвест. фондови регист. во РМ (макс. до 20% од тех. резерви)	124,938	192,917
Вкупно средства	1,247,445	1,079,185
Технички резерви		
а) Резерви за преносни премии	537,915	513,529
б) Резерви за бонуси и попусти	17,316	22,480
в) Резерви за штети	570,565	480,130
Вкупно технички резерви	1,125,796	1,016,139
Средства кои ги надминуваат/недостасуваат во споредба со резервите	121,649	63,046

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, паричните средства во благајна и средства на банкарски сметки не смеат да надминат 3% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви. Депозити во банки кои имаат издадена дозвола од НБРМ не смеат да надминат 60% од вкупните средства кои ги покриваат резервите по договорите за осигурување. Обврзниците или другите хартии од вредност издадени и гарантирани од Република Македонија не смеат да надминат 80%, а инвестициските фондови да не надминат 20% од вкупните средства кои ги покриваат резервите по договорите за осигурување.

На 31 декември 2024 година паричните средства во благајна и средства на банкарски сметки учествуваат со 2,69% (2023: 0,66%), депозити во банки учествуваат со 53,08% (2023: 41,99%), државните записи и државните обврзници изнесуваат 34,05% (2023: 39,28%), додека инвестициски фондови учествуваат со 10,02% (2023: 17,88%), обврзниците и други должнички хартии од вредност со кои не се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ, ако нивен издавач е правно лице со седиште во РМ, во вкупните вложувања на средства учествуваат со 0,16% (2023: 0,19%).

На 31 декември 2024 година износот на средствата кои ги надминуваат резервите изнесува 121,648 илјади мкд (2023: 63,046 илјади мкд).

АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ

Табелата подолу ја дава пресметката на вкупниот капитал и односот со маргината на солвентност и гарантниот фонд на Друштвото на ден 31 декември 2024 и 2023 во согласност со регулативата. Друштвото е во согласност со пропишаните барања.

	2024	2023
1. Капитал		
а) Уплатен акционерски капитал	586,958	586,958
б) Резерви	1,631	1,631
в) Ревалоризациони резерви	33	166
г) Нераспределена добивка	-	-
д) Акумулирана добивка	1,631	1,631
ѓ) Откупени сопствени акции (-)	-	-
е) Нематеријални средства (-)	-2,911	-2,402
ж) Акумулирана и тековна загуба (-)	-241,536	-267,537
з) Субординиран заем	29,517	42,431
Вкупно капитал	375,323	363,008
2. Маргина на солвентност	200,476	142,317
3. Гарантен фонд (3,000,000 ЕУР)	184,485	184,480
4. Вишок на капитал над маргина на солвентност	174,847	220,543
5. Вишок на капитал над гарантен фонд	190,838	178,380

Друштвото во текот на своето работење е поврзано со својот акционер, неговите поврзани друштва, како и со членовите на Одборот на Директори како клучен менаџерски персонал на Друштвото. Трансакциите со поврзаните лица се однесуваат на побарувањата и обврските за реосигурување со реосигурувачот Кроација Осигурување дд, Загреб.

Друштвото во текот на 2024 година, има трансакции со поврзаното друштво Кроација осигурување Друштво за осигурување на живот АД Скопје, по основ на полиси за животно и неживотно осигурување како и обврски по основ на субординиран заем. Друштвото во текот на 2024 година, има трансакции со поврзаното друштво Миленијум Београд, по основ на обработка на услужни штети.

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН ЗА КОНТИНУИРАН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО

СТРАТЕШКИ НАСОКИ НА КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД ДРУШТВО ЗА НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ – СКОПЈЕ

Во периодот 2025 – 2029 година, Кроација Осигурување АД - Друштво за неживотно осигурување планира да ги постави следните стратешките приоритети:

- Фокус на **развојот на незадолжителните осигурувања**, акцент е ставен на имотните класи во вкупната премија на Друштвото;
- Остварување на **раст на полисираната премија во просек од 5-10%** на годишно ниво и позиционирање на Друштвото во првите 5 компании за осигурување според овој параметар;
- **Зголемување на вредноста на капиталот** на Друштвото преку органски раст и акумулирање на позитивните финансиски резултати;
- **Зајакнување на интерната продажна мрежа**

За остварување на стратешките определби на Друштвото ќе се посвети на развој и реализација на следните стратешки проекти:

▪ **Јакнење на интерна продажна мрежа**

При анализа на перформансите кои интерната продажна мрежа ги остварила во изминатиот период и споредба со состојбите на пазарот на осигурување, се констатира дека идните напори на Друштвото треба да се насочени кон зголемување на ИПМ, односно и тоа преку:

- Зголемување на бројот на вработени
- Вкрстена продажба
- Едукации и менторирање,
- Подигање на нивото на корпоративна култура кај вработените
- Продажни акции и програми за мотивирање и наградување
- Креирање на оперативен процес и алатки за следење на продажните резултати
- Зголемување на мотивациониот дух помеѓу вработените во продажба

Друштвото во следниот период од работењето интензивно ќе вложува во развој на сопствена интерна мрежа на продажба. Вложувањето во својата интерна мрежа, на Друштвото ќе му овозможи конкурентска предност и зголемување на вкупната осигурителна премија и значителен пораст на бројот на нови осигуреници.

Планираниот финансиски резултат за 2024 година е остварен и надминат за 18,7% во делот на бруто полисирана премија а надминат за 20% во делот на реализирана добивка.

▪ **Развивање и јакнење на банко-осигурувањето**

Во 2018 година Друштвото склучи Договор за соработка со Стопанска Банка АД Скопје и со тоа ја започна имплементацијата на банко-осигурувањето во рамките на своето работење. Оваа соработка претставува стратешко поврзување на Друштвото со една од најреномираните македонски банки, а во насока на развивање и јакнење на банко-осигурување како нов канал на продажба. Стратешка определба на Друштвото и на Банката примарно е продажба на полиси за имотно осигурување, осигурување од индивидуална незгода и здравствено патничко осигурување преку продажните канали на Банката, а сè, со цел на клиентите да им се овозможи квалитетен и лесен пристап до различни финансиски услуги. Дополнително во текот на 2022 година е зголемена соработката со Стопанска банка во делот на осигурување на кредити. Визијата на двете финансиски институции е постојано проширување и продлабочување на соработката со континуирано комбинирање на банкарските и осигурителните услуги, во интерес на двете финансиски институции, а со цел поголемо задоволство на клиентите.

Друштвото во наредниот период ќе остане фокусирано на стратешката цел за јакнење на банкоосигурувањето како нов канал на продажба преку:

- Отпочнување на деловна соработка и со други реномирани македонски банки. Во оваа смисла, потенцијал се гледа во воспоставување на соработка со банките со кои сестринската Компанија, Кроација Осигурување – Живот АД Скопје, веќе има Договори за соработка во делот на банко-осигурување;
- Развој на постојните осигурителни производи кои ги нуди Друштвото преку додавање на дополнителна вредност и пакети на услуги со цел посеопфатен пристап и одговор на барањата на клиентите;
- Јакнење на довербата, соработката и континуирано инвестирање во подобрување на постоечките процеси и обуки на банкарите и мотивирање на истите.

▪ **Проширување на корпоративната мрежата**

Во наредниот период Друштвото планира да реализира повеќе проекти и продажни акции за кои смета дека можат да го забрзаат растот на продажбата на производите – корпоративни презентации, поголема соработка со членките на стопанските комори, здруженија на граѓани, синдикати, со цел да го приближи концептот на осигурување до колку што е можно поширок опфат на потенцијални осигуреници.

▪ **Комплетна дигитализацијата на осигурителниот бизнис**

Од аспект на новонастанатите глобални случувања, Друштвото планира да се наметни како лидер во дигитализацијата на осигурителниот бизнис во државата, преку воведување на иновативни дигитални канали на продажба, со асистенција и искуството кое го има матичната куќа.

▪ **Интегриран систем за прием, обработка и решавање на штети**

Друштвото планира да применува интегриран систем за прием, обработка и решавање на штети со кој ќе се забрза постапката за одговор по оштетени побарувања во насока на остварување на максимално можно задоволство на клиентите и преку намалување на времето и постапките потребни за решавање на штети да ги намали трошоците поврзани со самиот процес на решавање и исплата на штети.

Друштвото е должно да воспостави интегриран систем за пријава, евиденција и обработка на барањето за надомест, кој ќе обезбеди целосно дигитализирано извршување на процесот на пријава, евиденција и обработка на барањата за надомест како и навремени, точни и потполни информации за предметите на штети, со имплементирани соодветни контроли при внес и обработка на податоците.

- **Операционализација на сите административни трошоци**

Во услови на инфлација, Друштвото во наредниот период планира да направи операционализација на сите административни трошоци, а вложување во трошоци кои индиректно би стимулирале раст на Друштвото.

ПЛАН НА РАЗВОЈ НА ПРОИЗВОДИ ЗА НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ

Една од стратешките вредности на Кроација Осигурување АД – Друштво за неживотно осигурување ќе биде фокусот кон клиентот негова лојалност на долг рок. Во таа насока Друштвото постојано будно ќе ги следи потребните на постојните и идните осигуреници преку континуирана интеракција, иновации во дигиталните технологии, подобрување на ангажираноста на клиентите и воведување на масовна персонализација на нашите осигурителни производи. Имено, Кроација Осигурување АД – Друштво за неживотно осигурување ќе презема активности за развој на нови производи и збогатување на понудата согласно потребите на надворешните клиенти, финансиската моќ, профитабилност и нивното стратешко значење за Друштвото и тоа преку:

- Развој на новите производи кои ќе се темелат на барања и потреби од постојни и потенцијални осигуреници
- При креирање на производите ќе се водиме од транспарентноста во условите, иновативни покретија, правичност во поглед на соодносот на премија за непријавени/пријавени штети како и оперативна ефикасност преку овозможување на лесен начин за добивање на пресметка и издавање на полиси спрема клиентите;

Развојот на новите производи се темели на барања и потреби од постојни и потенцијални осигуреници, како и активно истражување на Друштвото на понудата на производи за осигурување на живот на меѓународниот осигурителен пазар, преку пренесување на искуства на реномирани меѓународни осигурителни компании.

Кроација осигурување да биде лидер во креирањето и имплементирањето на новите трендови во индустријата. Со менување на секојдневниот живот на нашите клиенти, мора да се промени и Друштвото, создавајќи нови и понапредни решенија. Иднината на осигурувањето е дигитална, предизвикувачка и иновативна.

При креирање на производите Друштвото ќе се води од транспарентноста во условите, иновативни покретија, правичност во поглед на соодносот на премија за непријавени/пријавени штети како и оперативна ефикасност преку овозможување на лесен начин за добивање на пресметка и издавање на полиси спрема клиентите.

Микропроизводите од друга страна, имаат за цел да опфатат еден сегмент од она што вистински претставува соодветна осигурителна заштита но е ефикасен механизам кој на луѓето им се наоѓа во дадена ситуација, а преку самото купување клиентите стекнуваат потреба за осигурување. Преку потребата од микроосигурување неминовно се стекнува навика за годишно осигурување, што е секако долгорочна цел.

Во следниот период Друштвото континуирано ќе продолжи да ги следи потребите на осигурениците и светските искуства со цел дополнување на понудата.

ПРОГРАМА „ДОБРО Е ДА СЕ БИДЕ ВО КРОАЦИЈА“ ЗА 2024 ГОДИНА

Амбициозноста, професионалноста и мотивираноста на нашите вработени е наша движечка силата, а успехот на Кроација е заслуга на секој поединец кој е дел од компанијата. Клучот на нашиот успех е токму тимската работа, професионалниот пристап, корпоративната култура, упорноста и лојалноста.

Кроација Осигурување користи транспарентен кариерен систем кој ги вклучува вработените во преземањето одговорност за личниот, професионалниот и кариерниот раст и развој. Системот овозможува добра комуникација меѓу менаџерите и вработените, одлична координација и транспарентен начин на мерење на резултатите.

Во услови на високо конкурентно опкружување развојот на квалитетен кадар е стратешка определба на Компанијата. Постигнатите резултати се должат на тимска работа, меѓусебна соработка, почит, отворена и искрена комуникација, како и почитување на највисоките критериуми и стандарди во секојдневното работење. Негувајќи тимски дух и инвестирајќи во знаење, градиме стабилна компанија чиј приоритет е постојан квалитет во своите услуги. Друштвото континуирано вложува во едукација и доусовршување на своите вработени учествувајќи на домашни и странски обуки и семинари, или ангажирајќи стручни обучувачи од земјата и странство.

Меѓусебната доверба и искрената комуникација претставуваат темел за успех. Да имате доверба во некогו значи да верувате во неговата доследност, добронамерност, како и да можете да ги предвидите неговите активности на основа на претходните искуства. Градејќи стабилен однос исполнет со меѓусебна доверба ние веруваме во Вас и дека ќе ги исполните нашите очекувања.

Водени од фактот дека вредноста и достигнувањата на компанијата зависат пред се од самите вработени, Кроација Осигурување го вовеле програмот „Бенефиција плус“, а во 2021 оваа програма добива назив **„Добро е да се биде во Кроација“** (во духот на корпоративните вредности) кој овозможува дополнителни бенефиции за лојални вработени.

Согласно планот на Друштвото за развој на сите канали на продажба и во 2024 година се имплементира наградниот програм **„Добро е да се биде во Кроација“**, а се со цел задржување на лојалните вработени и наградување на оние кои постигнуваат добри резултати.

Кроација Осигурување АД

Друштво за неживотно осигурување - Скопје

Извршен Директор

Александар Манев

Потврда на актуарот

1) Назив на Друштво: **Кроација осигурување АД Скопје – Друштво за неживотно осигурување**

Адреса: **ул. Железничка 41, Скопје**

Телефон: **+ 389 2 3251 100**

Веб-адреса: **www.web.crosig.mk**

Период за којшто се известува: **01.01.2024-31.12.2024**

Име и презиме на актуарот: **Маја Серафимова-Наjkова**

Телефон: **+ 389 70 697 330**

E-mail адреса: **maja.najkova@crosig.mk**

2) Потврдата се изготвува во однос на следните класи на осигурување:

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	

3) Информации и податоци кои ги користи актуарот:

Податоците се извлечени од базите на податоци од информатичкиот систем Осис изработен од софтверската кука Ултра Доо .

Поради минимизирање на ризикот од грешка при влезот на податоците воведени се одредени забрани и ограничувања, а дел од влезните податоци се контролирани од стручните служби при прием во осигурување, сектор за проценка и ликвидација на штети и ИТ сектор.

Друштвото работи со информатичкиот систем Осис од моментот на основање, кој е подложен на перманентно надоградување и усовршување, но секако фактот за ненамерна грешка при внес и обработка на податоците не е исклучена. Генерално, врз основа на достапните податоци, овозможено е минимизирање на неизвесноста во проценките кои се изработуваат.

Договорите за реосигурување се склучуваат во Служба за прием во осигурување. Сите податоци во врска со реосигурување се добиваат од стручни лица вработени во овој сектор.

4) Валута

Начинот и времето на конверзија на странските валути во денари се врши врз основа на среден курс на Народна банка на Р. Северна Македонија на денот на пресметка.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

5) Тарифи на премии

Во тековната година Друштвото има воведено нови тарифи или има направено измена во постоечките тарифи на премии.

☒ а) Да б) Не

1. *Одборот на директори на Друштвото на својата 2-ра коресподентска седница оджана на ден 19.04.2024 година ја усвои следнива Одлука:*

- *Одлука за изменување и дополнување на Одлука за утврдување на делот на премија за вршење на дејноста на осигурување на сопствениците на моторни возила од одговорност за штети предизвикани на трети лица.*

Мислење:

Предмет на актуарско мислење е предлог за измена на делот на премијата за вршење на дејноста на осигурување од Тарифата на премии за осигурување на сопствениците на моторните возила од одговорноста за штети предизвикани на трети лица.

Врз основа на анализата за трошоците на ниво на пазар на осигурување на Р.С. Македонија, порастот на стапката на инфлација за период од 2018 до 2023 година, како и показателите од статистички податоци за пораст на просечната нето исплатена плата за истиот период, се предлага измена во делот на премијата за вршење на дејноста на осигурување за тарифните групи 1,2,3,4,5,6,7 и 9 да изнесува 50,01% од техничката премија дефинирана во Тарифата на премии за осигурување на сопствениците на моторните возила од одговорноста за штети предизвикани на трети лица, наместо постоечкиот дефиниран износ од 30% од техничката премија. Исклучок на ова ќе бидат возилата до 44KW, од тарифната група 1, каде делот на премија за вршење на дејноста на осигурување изнесува 30% од техничката премија.

Предлогот за ваквата промена следи по направените анализи од аспект на:

Анализата за трошоците на ниво на пазар на осигурување на Република Северна Македонија за домашна автоодговорност за 2023 година, ги даде следниве резултати:

-Коефициентот на трошоци (со вклучена провизија) за цел осигурителен пазар во Р.С.Македонија изнесува 59,52%

-Коефициентот на трошоци (без вклучена провизија) за цел осигурителен пазар во Р.С.Македонија изнесува 36,24%

-Коефициент на трошоци и приходи (со вклучена провизија) за цел осигурителен пазар во Р.С.Македонија изнесува 51,5%

-Коефициент на трошоци и приходи (без вклучена провизија) за цел осигурителен пазар во Р.С.Македонија изнесува 28,3%

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

Движење на стапката на инфлација за период 2018-2023г.

Согласно економските показатели за Република Северна Македонија, според податоците од Народна Банка на Република Северна Македонија и Еуростат, стапката на инфлација за 2018 година изнесува 1,5% (според Еуростат 2,3%), за 2019 год. е 0,8% (0,9% според Еуростат), во 2020 година според двата извори е 1,2%, за 2021 година стапката на инфлација изнесува 3,2% (според Еуростат изнесува 3,4%) за 2022 година стапката на инфлација изнесува 14,2% (според Еуростат изнесува 14,0%), додека пак проекцијата на НБРМ за стапката на инфлација за 2023 година е 9,5% (според Еуростат изнесува 9,0%). Следствено, зголемената стапка на инфлација низ годините предизвикува зголемување на трошоците за вршење на дејноста на ниво на целата осигурителна индустрија.

Просечна нето месечна плата за период 2018-2023г.

Согласно податоците од Државниот завод за статистика просечната нето плата за декември 2018 година изнесува 25.784,00 денари, за декември 2019 година 26.836,00 денари, за декември 2020 година просечната нето плата изнесува 28.294,00 денари, односно има раст од 10%. Просечната нето плата за декември 2021 година изнесува 29.943,00 денари, што значи дека има раст од 6%, во декември 2022 година нето просечната плата изнесува 34.364,00 денари, односно 15% раст во однос на 2021 година. За декември 2023 година просечната нето плата изнесува 39.998,00 денари и бележи раст од 16%.

Просечна нето плата во Р.С.Македонија											
Извор	2018	2019	раст/пад	2020	раст/пад	2021	раст/пад	2022	раст/пад	2023	раст/пад
ДЗС	25.784,00	26.836,00	4%	28.294,00	5%	29.943,00	6%	34.364,00	15%	39.998,00	16%

Порастот на просечната нето плата рефлектира на зголемување на административните трошоци на осигурителните компании и дополнително ја оправдува измената на делот на премијата за оваа класа на осигурување.

Со овие измени се очекува доволност на премијата за покривање на идните обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување и подобрување на комбинираниот резултат од работењето на Друштвото во оваа класа на осигурување.

2. Одборот на директори на Друштвото на својата 3-та коресподентска седница оджана на ден 07.05.2024 година ја усвои следнива Одлука:

- Одлука за изменување и дополнување на Одлука за утврдување на делот на премија за вршење на дејноста на осигурување на сопствениците на моторни возила од одговорност за штети предизвикани на трети лица.

Мислење:

- Предмет на актуарско мислење е предлог за измена на делот на премијата за вршење на дејноста на осигурување од Тарифата на премии за осигурување на

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

сопствениците на моторните возила од одговорноста за штети предизвикани на трети лица.

- Врз основа на Тарифата на премии за осигурување на сопствениците на моторните возила од одговорноста за штети предизвикани на трети лица објавена во Службен весник од страна на Комисијата за осигурување од автомобилска одговорност која влегува на сила од 07.05.2024 во која се дефинира максималниот износ во износ од 30% од техничката премија, Друштвото ќе ја применува одлуката и максималниот износ од 30% ќе го применува за сите тарифни групи.

3. Одборот на директори на Друштвото на својата 5-та коресподентска седница оджана на ден 12.07.2024 година ја усвои следнива Одлука:

- Одлука за усвојување Тарифи на премии за осигурување од автомобилска асистенција.

Мислење:

- Кај предложените Тарифи на премии за осигурување на автомобилска асистенција предмет на осигурување е асистенција од страна на Асистентска компанија за корисникот/осигуреникот на осигурување во случај на настанување на осигурителен случај. Согласно предложените Тарифи на премии можат да се осигураат моторни возила наменети за превоз на лица со најмалку 4 тркала, кои покрај седиште на возачот има уште најмногу 8 седишта (категорија M1) и моторни возила за превоз на стоки од категорија N1. Осигурувањето има важност на територија на Европа.
- Врз основа на понудените тарифи на премии (цени на услуги) од страна на асистентската кука е дефинирана техничката премија, а делот на премијата за спроведување на осигурување е дефинирана врз основа на утврдените провизиски стапки и очекуваните идни трошоци на Друштвото.
- Согласно Меродавниот технички резултат кој ќе биде изработен во наредните години или други елементи кои се значајни за утврдување на висина на премија, ќе следат измени на предложените Тарифи на премии и прилагодување на производот до потенцијалните осигуреници.

4. Одборот на директори на Друштвото на својата 7-ма седница оджана на ден 19.12.2024 година ја динесе следнива Одлука:

- Одлука за усвојување на Тарифа на премии за каско осигурување на возила.

Мислење:

- Врз основа на анализата на коефициентите на штети во изминатиот тригодишен период забележан е континуиран пораст на просечната ликвидирана штета кој се должи на пораст на цените на резервните делови, работната рака и услугите за поправка на возилата, предлог измените на тарифите на премии за каско осигурување на моторни возила се во насока на

Со почит, осигурано од Кроација

амортизирање на идната инфлација и подобрување на коефициентот на штети. Во 2024г. споредено со 2023г., просечната ликвидирана штета е зголемена за 8%, а во однос на 2022г. во износ од 11%.

- *Измените се однесуваат генерално на зголемување на премиските стапки за 10% во сите тарифни групи, воведување на повисоки износи на франшизи како и воведување на максимален лимит на покритие за осигурување од кршење на стакла со задолжителна франшиза.*
- *Со овие измени се очекува доволност на премијата за покривање на идните обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување и подобрување и на комбинираниот резултат од работењето на Друштвото во оваа класа на осигурување.*
- *Согласно Меродавниот технички резултат кој ќе биде изработен во наредните години или други елементи кои се значајни за утврдување на висина на премија, ќе следат измени на предложените Тарифи на премии и прилагодување на производот до потенцијалните осигуреници.*

6) Технички резерви

Податоците за бруто техничките резерви и техничките резерви – дел од реосигурување и/или соосигурување од соодветните статистички обрасци, кои се составен дел на Правилникот за статистички осигурителни стандарди, се пресметани во согласност со Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и актуарските стандарди и друштвото за осигурување може да одговори на сите свои обврски од осигурувањето.

☒ а) Да б) Не

Методите за пресметка на сите типови резерви се исти со методите опишани во претходната актуарска потврда.

☒ а) Да б) Не

-Друштвото започнувајќи од 01.01.2021 година користи неколку методологии за пресметка на Резервата за настанати но непријавени штети. Првенствено врз основа на дефинираните претпоставки кои се користат во методологиите наведени во Интерниот правилник за пресметка на технички резерви, актуарот ја следи исполнетоста на претпотавките и утврдување на соодветноста на користење на избраниот метод/методи преку детална анализа на податоците. Во случај на неисполнетост, актуарот може да пристапи и кон искористување на други признати актуарски методи.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

6.1. Резерви за преносни премии

Во портфолиото на друштвото за осигурување се вклучени:

- ① договори за осигурување кај коишто ризикот е рамномерно распределен за времетраењето на договорот,
- ② договори за осигурување кај коишто ризикот линеарно се зголемува или намалува за времетраењето на договорот,
- 3) договори за осигурување кај коишто ризикот нелинеарно се зголемува или намалува за времетраењето на договорот.

Притоа:

при пресметката на резервите за преносни премии по договорите од точка 1) е користен методот про-рата темпорис опишан во Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви

а) ☒ Да б) ☐ Не

По исклучок на претходното, на пресметковниот датум 31.12.2024 Друштвото има 37 активни договори од Осигурување на објекти во градба и монтажа, кај кои Резервата за преносни премии се пресметува за секој договор поединечно со примена на линеарен модел. Линеарниот модел за пресметка на преносна премија кај договори за осигурување кај коишто ризикот линеарно се зголемува или намалува за времетраењето на договорот започна да се применува од 31.03.2024 година.

Во извештајниот период склучени се и 357 договори од Осигурување на кредити – CPI, кај кои распределбата на ризикот е нерамномерна во периодот на осигурување, за ризикот смрт од незгода и траен инвалидитет, додека 645 договори се активни договори на пресметковниот датум 31.12.2024. При изготвување на договорот за осигурување, сумата на осигурување опаѓа за фактор време, премиите се калкулирани за цело времетраење на договорот, со опаѓачки суми на осигурување, па соодветно преносната премија се пресметува на принцип на неживотно осигурување, односно со про-рата темпорис.

При пресметка на резервите за преносни премии-дел во реосигурување користен е методот про-рата темпорис опишан во Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, за сите договори за ресигурување кои се склучени во периодот.

Со почит, осигурано од Кроација

6.1.1. Дополнителна резерва за неистечени ризици

Согласно Правилникот за пресметка на технички резерви Друштвото пресметува дополнителна резерва за неистечени ризици, во бруто износ, најмалку еднаш годишно со состојба на 31 декември од тековната година и вака пресметаниот износ се додава на процената на резервата за преносни премии направена на последниот датум од секој пресметковен период во текот на една календарска година.

На ден 31.12.2024 година резервата за неистечени ризици е пресметана на начин такашто се земени во предвид сите параметри од техничкото работење на друштвото и тоа:

очекуван коефициентот на штети

Класа 01:

Очекуваниот коефициент на штети е избран од ултимативниот коефициент на штети од пресметката на настанати непријавени штети за година на настан 2024, кој воедно е и најголем во последните 4 години на настан.

Класа 02:

Очекуваниот коефициент на штети е избран од ултимативниот коефициент на штети од пресметката на настанати непријавени штети за година на настан 2024, кој воедно е и најголем во последните 4 години на настан. Забележан е тренд на намалување на коефициентот на штети низ годините, што се должи на неколку фактори: ограничени покритија на медицински услуги и ограничени лимити на покритие, премин од гаранции на рефундации, воведување на франшиза кај голем број на клиенти, континуирана корекција на премијата за медицинска инфлација.

Класа 03:

Очекуваниот коефициент на штети е избран како просек на ултимативните коефициент на штети од пресметката на настанати непријавени штети за година на настан 2024 и 2023 ($ULR_AY_2024=70.02\%$, $ULR_AY_2023=72.00\%$), коригиран за износот на наплатените регреси во календарската 2024.

Класа 07:

Очекуваниот коефициент на штети е избран од ултимативниот коефициент на штети од пресметката на настанати непријавени штети за година на настан 2024, кој воедно е и најголем во последните 3 години на настан и поголем од просекот на ултимативните коефициенти на штети за последните 4 години.

Класа 89:

Очекуваниот коефициент на штети е избран како просек од последните 4 години од ултимативните проектирани штети, добиени при пресметка на Резервата за настанати но непријавени штети, кој е поголем од ултимативниот коефициент на штети за година на настан 2024.

Класа 10:

Очекуваниот коефициент на штети е избран од ултимативниот коефициент на штети од пресметката на настанати непријавени штети за година на настан 2024, за АО вкупно (тарифи 1001, 1002 и 1005) коригиран за една голема штета во износ од 21,8М мкд, која е имплицитно вклучена во пресметката на настанати но непријавени штети преку проценка на ИБНР предадена во реосигурување, во кој е земена претпоставка дека

Со почит, осигурано од Кроација

ќе се случат два настанани кои го надминуваат самопридржајот на Друштвото. Во текот на 2024 пријавен е еден штетен настан со година на настан 2024 кој го има надминато самопридржајот на Друштвото и е поставена резервата на максималниот износ согласно минималните износи за нематеријални штети. Со тоа за година на настан 2024 во проекцијата на ултимативните штети се проектирани вкупно 3 настанани кои го надминуваат самопридржајот (една во РБНС, две во ИБНР). Дополнително, како и во 2023 година, во очекуваниот коефициент на штети изземени се наплатените регресни побарувања во календарската година.

Класа 13:

Очекуваниот коефициент на штети е избран како просек од последните 4 години од ултимативните проектирани штети, добиени при пресметка на Резервата за настанани но непријавени штети.

Класа 14:

Очекуваниот коефициент на штети е избран конервативно и изнесува 20%, а реализираниот годишен коефициент за 2024 изнесува 2,27%.

Класа 18:

Очекуваниот коефициент на штети е избран од ултимативниот коефициент на штети од пресметката на настанани непријавени штети за година на настан 2024, кој воедно е и најголем во последните 4 години на настан

очекуван коефициент на трошоци

Коефициентот на трошоци е пресметан на следниот начин: Сите оперативни трошоци во тековната година, намалени за трошоците кои влегуваат во пресметката на DAC (трошоци на стекнување и финансиските попусти од тековното работење) во однос на заработената премија. На наведените трошоци се додадени приход од пристојби на штети од Национално Биро за осигурување, приход од провизија на услужни штети и слично, кои се поврзани со техничкото работење на Друштвото.

Во пресметката на DAC започнувајќи од 2022 година вклучени се фиксните плати на сектор продажба и прием во осигурување, согласно новиот правилник за признавање на трошоците за стекнување.

ЛАТ тестот покажа потреба од издвојување на Резерва за неистечени ризици кај класите за осигурување 02-здравствено осигурување и 03-каска моторни возила.

Пресметаната висина на Резервата за неистечени ризици со датум на процена 31.12.2024 год. изнесува 9.013.995 мкд, односно движење на резервата во износ од 490.216 мкд во однос на издвоената резерва за неистечени ризици на ден 31.12.2023 год.

Следната процена за дополнителната резерва за неистечени ризици ќе биде направена на 31.12.2025 година.

Со почит, осигурано од Кроација

6.1.2. Процена на одложени трошоци за стекнување

Трошоците настанати при склучувањето на општите договори за осигурување, кои се одложуваат вклучуваат провизии на директната продажба и провизии за сите останати надворешни дистрибутивни канали за продажба, а се пресметуваат и евидентираат во билансите на Друштвото врз основа на полисирана премија. Дополнително, во одложени трошоци за стекнување се вклучени и трошоци по основ на надоместоци кои се исплаќаат на вработените во внатрешна продажна мрежа, односно вработените кои директно и исклучиво работат на склучување на нови, односно обнова на постоечки договори за осигурување (полиси), евиденторани на konto 4700.

Во текот на 2019 година, Агенцијата за супервизија на осигурување донесе Правилник за изменување и дополнување на правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување, објавен во Службен весник на Република Северна Македонија на 16 август 2019 (бр. 170/2019).

Согласно оваа подзаконска регулатива, друштвата за осигурување кои применуваат сметководствени политики на признавање, последователно мерење и обелоденување на трошоците за стекнување кои се разликуваат од барањата содржани во Прилог 3 од Упатство за пополнување на финансиските извештаи од овој правилник, се должни да обезбедат идна примена на променети сметководствени политики најдоцна со состојбата на одложените трошоци за стекнување на 01.01.2021 година.

На ден 29.12.2021 год., Агенцијата за супервизија на осигурување донесе Правилник за изменување и дополнување на правилникот за контен план на Друштвата за осигурување и реосигурување, објавен во Службен весник на Република Северна Македонија на 31 декември 2021 год (бр. 303/2021).

Врз основа на споменатите правилници како и Упатството за примена на контниот план за друштвата за осигурување и реосигурување (Службен весник на РСМ 170/2019), со состојба на 31.12.2021 година Друштвото целосно ги примени одредбите на споменатите Правилници.

Методот за пресметка на одложените трошоци за стекнување е конзистентен со методот за пресметка на бруто резервата за преносни премии, во делот каде пресметката се врши за секоја пресметна провизија за осигурување од Брутополисираната премија со методот про рата темпорис, додека пресметката на одложени трошоци за стекнување во делот на трошоците од konto 4700 (плати на вработени), се врши на принцип на 23/24 (претпоставен почеток во месецот е средина на месец).

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул. Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

6.2. Резерви за бонуси и попусти

Друштвото издвојува резерва за бонуси и попусти на два начини:

- *за договори за осигурување на менаџери од последици од несреќен случај кај кои висината на Резервата за бонуси и попусти е еднаква на однапред договорен % од заработената премија утврден за секој поединечен договорот за осигурување.*
- *За договори на кои е утврден % за учество во технички резултат од работењето. На 31.12.2024 година, согласно реализираните технички резултати, Друштвото издвои резерва за бонуси и попусти за еден клиент, класа 01, во износ од 95.320мкд.*

И во двата случаи, издвоената резерва за бонуси и попусти на 31.12.2024 година Друштвото ја пресметува согласно Правилникот за минимални стандарди за пресметка на технички резерви.

6.3. Резерви за штети

6.3.1. Резерви за настанати и пријавени штети

Резервите за настанати и пријавени штети се проценети во согласност со интерните правила на друштвото за осигурување во врска со штетите, Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и Правилникот за минималната содржина на евиденцијата и начинот на пријава, резервација и ликвидација на штети од страна на друштвата за осигурување.

☒ а) Да б) Не

Процена на резервите за настанати и пријавени штети - дел во реосигурување се проценети во согласност со интерни правила на Друштвото, за сите настанати пријавени штети кои произлегуваат од склучените договорите за осигурување за кои Друштвото обезбедило реосигурително покритие.

Резервите за настанати пријавени штети - дел во реосигурување се издвоени за следните класи на осигурување:

Класа 08,09: за штети покриени со реосигурително покритие врз основа на пропорционален договор за реосигурување, surplus, согласно соодветно утврден % при предавањето на ризикот во периодот на склучување на договорот, како и за штети покриени со XI непропорционален договор за реосигурување. Дополнително, започнувајќи од 2023 год. Друштвото склучи договор за реосигурување за осигурување на мобилни уреди, каде премијата се предава 100% во реосигурување, соодветно и пријавените штети.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

Класа 10 (ЗАО и ЗК) : за штетни настани (повеќе поединечни штети) покриени со реосигурително покритие врз основа treaty XL непропорционален договор за реосигурување. Висината на издвоената резерва за настанати непријавени штети-дел од реосигурување се издвојува врз основа на вкупниот пријавен износ за секој штетен настан поединечно, вклучително и висината на ликвидирани износи.

Класа 10 (Осигурување од одговорност на возачот за примена роба за превоз во патен сообраќај): за штети покриени со реосигурително покритие каде премијата се пласира согласно treaty Q/S договор за реосигурување во релативен износ од 90%.

Класа 13: за штети покриени со реосигурително покритие каде премијата се пласира согласно treaty Q/S договор за реосигурување во релативен износ од 90%, за договори склучени до 31.12.2021 год.

Врз основа на измените и дополнувањата на Правилникот за минимални барања за прием, обработка, резервација и исплата на барање за надомест на штета и/или осигурен износ донесени на седница одржана на ден 01.08.2023 година, од страна на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување:

-Друштвото за осигурување е должно да издвојува резерва за штети се до денот на исплата на барањето за надомест, односно до денот на донесување на негативна одлука по барањето за надомест.

Следствено, Друштвото треба да има обврска по основ ликвидирани штети која се книжи на konto 200, односно АОП позиција 123 од БС износ од 0 мкд.

Во билансот на Друштвото на ден 31.12.2024 година за класа 01 постои обврска за ликвидирани, а неисплатени штети во износ од 24.000 мкд, поради настанување на техничка грешка при исплата на штетата. За штетата е изотвен налог за исплаќање, па соодветно штетата го променува статусот од резервирана во ликвидирани.

6.3.1.1. Рентни штети

Во евиденцијата на Друштвото на 31.12.2024 евидентирано е едно рентно побарување од еден штетен настан, кој претставува составен дел од резервите за настанати и пријавени штети, за кои е пресметан капитализиран износ на рента на следниот начин:

- користени се таблици на смртност 2021-2023 од Државен завод за статистика.
- каматна стапка е избрана во износ од 2,26%, согласно остварениот приносот од вложувања на Друштвото за изминатиот 3 годишен период
- капитализираниот износ е пресметан по формула за привремена антиципативна рента во траење од n години за лице на возраст x години.

Дополнително, евидентирани се уште 8 рентни штети од 4 штетни настани, за кои нема доволно влезни параметри согласно кои би се направила соодветна актуарска пресметка за висина на капитализираната рента. Истите се резервирани на износ согласно мислење на адвокати кои ги водат овие предмети.

Со почит, осигурано од Кроација

6.3.2. Резерви за настанати но непријавени штети

Во зависност од карактеристиките на класата на осигурување, осигурителното портфолио на Друштвото, видовите и квалитетот на расположливите податоци, резервите за настанати но непријавени штети овластениот актуар за двојна контрола ги пресмета со користење на еден или комбинација од следните актуарски методи:

1. Основен Chain Ladder на основа на исплатени (ликвидирани) штети,
2. Основен Chain Ladder на основа на пријавени штети,
3. Метод на очекувана штета (Expected claim technique),
4. Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на исплатени (ликвидирани) штети,
5. Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на пријавени штети.

Кај сите класи на осигурување при пресметка на резервита за настанати но непријавени штети се користи дводимензионална матрица, каде основа во матрицата претставуваат штетите кои се исплатени (ликвидирани) или пријавени, развиени по периоди на настан и периоди на ликвидација, односно состојба на резервација на последниот пресметковен датум. Периодите се земени во облик: од 01.01 до 31.12 од соодветната година. Во матрицата покрај повторно отворените штети, кои претставуваат развој на постоечките штети, земени се и директните трошоци за обработка на штети.

При изработка на матрицата земени се во предвид сите исплати (ликвидации) на штети во период од 16 години, започнувајќи од 01.10.2009 година, од основање на Друштвото, односно состојбата на резервација на пријавени штети на последниот пресметковен датум 31.12.2024.

Значајно е да се напомене дека започнувајќи од 2021 година, начинот на евидентирање, пријава и динамика на решавање на штети е различен во однос на искуството кое го имало Друштвото во претходните години. Забележан е раст на бројот и износот на ликвидирани штети кај сите класи на осигурување, особено во нултата година на развој.

Класа 01

Кај оваа класа на осигурување избран е Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на пријавени штети како најсоодветен при Run off анализата од back test-от за изминатите 4 години, со релативен резултат во интервал од (+2%) до (+24%) кој се однесува за периодите 2020-2024, 2021-2024, 2022-2024 и 2023-2024 година.

Резултатите од Run off анализата направена врз основа на back test за изминатите 4 години се прикажани во следната табела:

Run-off (back test)	2023		2022		2021		2020	
CL Reported	-1.498.964	-6%	-1.917.322	-10%	2.569.318	14%	2.714.435	12%
CL Paid	4.735.955	16%	1.240.337	5%	2.991.143	16%	-3.476.580	-21%
ECT	-103.389	0%	-214.267	-1%	-214.487	-1%	-169.487	-1%
B-F Reported	547.613	2%	963.872	4%	4.890.834	24%	1.935.113	9%
B-F Paid	4.314.760	14%	3.911.320	15%	5.609.136	27%	-1.247.685	-7%

Со почит, осигурано од Кроација

При пресметка на резервата земени се следните претпоставки:

1. Коефициентите на развој во триаголникот на ликвидирани штети се избрани како пондериран просек за последните 5 години. Не е отстранет ниту еден age to age фактор. Се забележува поразлично искуство во последните 3 години, особено во првата и втората развојна година во однос на претходното искуство до 2020 година. Од овие причини направена е промена на претпоставките и наместо искуството од сите години на развој (претпоставка земена при процена на ИБНР на 31.12.2023, со исклучени развојни фактори од 2010 и 2012), земено е искуството од последните 5 години на развој.
 2. Коефициентите на развој во триаголникот на ликвидирани штети се избрани како пондериран просек за последните 5 години. Не е отстранет ниту еден age to age фактор. Исто како и во триаголникот на ликвидирани штети, во триаголникот на пријавени штети искуството од последните години е поразлично од предходното искуство, па и во овој случај се променети претпоставките, односно 5 годишното искуство дава пореална слика за идниот развој на штети, во однос на целокупното искуство од основање на Друштвото.
 3. Избраните очекувани коефициенти на штети по години на настан во Bornhuetter - Ferguson-ова метода се определени врз основа на просечен очекуван коефициент на штети од последните 8 години со додадена имплицитна маргина за неповолни отстапувања од 3%. Истите се непроменети во однос на избраните очекувани коефициенти на штети на 31.12.2023г.
- Искуството од позрелите години (2010-2016) е поразлично и е со значително повисоки реализирани коефициенти на штети.

Класа 02

Кај оваа класа на осигурување при пресметка на резервата за настанати но непријавени штети се користи дводимензионална матрица, каде основа во матрицата претставуваат штетите кои се исплатени (ликвидирани) или пријавени, развиени по периоди на настан и периоди на ликвидација, односно состојба на резервација на последниот пресметковен датум. Периодите се земени на квартална основа, за износ на ликвидирани и состојба на резервирани штети за секој поединечен квартал.

Избрана е B-F метода на основа на пријавени штети како најсоодветен при Run off анализата од back test-от за изминатите 4 квартали со релативен резултат во интервал од (0%) до (+20%) кој се однесува за периоди 31.12.2023-31.12.2024, 31.03.2024-31.12.2024, 30.06.2024-31.12.2024, 30.09.2024-31.12.2024:

Run-off (back test)	Qtr3_2024		Qtr2_2024		Qtr1_2024		Qtr4_2024	
CL Reported	3.382.644	18%	8.110.446	17%	1.242.432	4%	-532.244	-2%
CL Paid	18.698.814	45%	454.242	1%	2.641.209	8%	13.820.735	39%
ECT	-3.293.245	-4%	-3.260.627	-3%	-3.260.627	-4%	3.554.320	5%
B-F Reported	4.000.274	20%	8.579.250	18%	1.686.567	5%	96.568	0%
B-F Paid	14.413.325	37%	-95.087	0%	4.001.346	11%	12.655.637	37%

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

При пресметка на резервата земени се следните претпоставки:

1. Коефициентите на развој во триаголникот на ликвидирани штети се избрани како максимум од сите пресметани просеци за сите периоди, освен за 2 периоди и тоа 1q_2022 и 3q_2021. Исклучени се само 2 развојни age to age фактори за 1q_2022 и 3q_2021 поради ликвидација на 2 штети за систематски прегледи кои се пријавени во 2024.
2. Коефициентите на развој во триаголникот на пријавени штети се избрани на ист начин како и во триаголникот на ликвидирани штети, како максимум од сите пресметани просеци за сите периоди, освен за 2 периоди и тоа 1q_2022 и 3q_2021. Исклучени се само 2 развојни age to age фактори за 1q_2022 и 3q_2021 поради ликвидација на 2 штети за систематски прегледи кои се пријавени во 2024.
3. Избраните очекувани коефициенти на штети по години на настан во Bornhuetter - Ferguson-ова метода се определени врз основа на просечен очекуван коефициент на штети од целокупното искуство на Друштвото, со додадена имплицитна маргина за неповолни отстапувања од 15% и истите изнесуваат 86,8%.

Класа 03

Кај оваа класа на осигурување избран е Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на пријавени штети како најсоодветен при Run off анализата од back test-от за изминатите 4 години, со релативен резултат во интервал од (+19%) до (+24%) кој се однесува за периоди, 2020-2024, 2021-2024, 2022-2024 и 2023-2024 година.

Резултатите од Run off анализата направена врз основа на back test за изминатите 4 години се прикажани во следната табела:

Run-off (back test)	2023		2022		2021		2020	
CL Reported	5.210.654	20%	8.527.673	30%	6.230.429	29%	5.010.671	24%
CL Paid	9.038.776	23%	5.485.439	17%	4.009.135	15%	6.469.646	22%
ECT	1.533.856	2%	1.093.652	2%	1.686.487	3%	10.179.364	19%
B-F Reported	5.147.158	19%	8.408.881	30%	6.483.271	30%	5.117.866	24%
B-F Paid	6.898.699	18%	5.500.208	16%	6.095.332	21%	7.263.368	24%

При пресметка на резервата земени се следните претпоставки:

1. Коефициентите на развој во триаголникот на ликвидирани штети се избрани како пондериран просек за последните 5 години. Не е отстранет ниту еден age to age фактор.
2. Коефициентите на развој во триаголникот на пријавени штети се избрани како пондериран просек за последните 5 години. Не е отстранет ниту еден age to age фактор.
3. Избраните очекувани коефициенти на штети по години на настан во Bornhuetter - Ferguson-ова метода се определени врз основа на просечен очекуван коефициент на штети од сите години на искуство започнувајќи од 2011 година со додадена маргина за неповолни отстапувања од 3% и истиот изнесува 60,6%.

Промена во однос на методологијата и избраните развојни коефициенти во однос на проценката на резервата за настанати непријавени штети на 31.12.2023г има само за избраните развојни корфициенти, такашто е земен 5 годишен weighted average на

Со почит, осигурано од Крoација

31.12.2024, додека на 31.12.2023 беше земено искуството од сите години. Оваа претпоставка е сменета поради значајно позитивните износи добиени Run off анализата за РБНС и за ИБНР, како и поразлично искуство во последните 3 години во однос на претходното искуство.

Класа 10

Кај оваа класа на осигурување се проценува Резервата за настанати непријавени штети за поткласите 1001 и 1002 заедно (DMTPL+GC).

Избран е Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на пријавени штети како најсоодветен при Run off анализата од back test-от за изминатите 4 години, со релативен резултат на бруто принцип во интервал од (-6%) до (+15%), односно на нето принцип во интервал од (+2%) до (+12%), кој се однесува за периоди 2020-2024, 2021-2024, 2022-2024 и 2023-2024 година.

Резултатите од Run off анализата направена врз основа на back test за изминатите 4 години се прикажани во следните табели, во бруто и нето износ:

Run-off (back test) GROSS	CL Paid		CL Reported		ECT		BF reported		BF paid	
RUNOFF 2023 -> 2024	44.034.999	12%	55.047.201	13%	11.599.191	2%	53.831.766	12%	51.003.174	13%
RUNOFF 2022 -> 2024	36.507.611	12%	45.430.912	13%	13.388.089	3%	54.391.782	15%	61.719.277	18%
RUNOFF 2021 -> 2024	-36.576.260	-14%	-28.539.788	-10%	-36.419.831	-9%	-19.184.524	-6%	-12.747.650	-4%
RUNOFF 2020 -> 2024	-39.956.203	-18%	-17.483.375	-6%	-46.461.910	-13%	-2.691.973	-1%	-6.137.791	-2%

Run-off (back test) NET	CL Paid		CL Reported		ECT		BF reported		BF paid	
RUNOFF 2023 -> 2024	32.230.062	10%	43.242.265	12%	-205.746	0%	42.026.830	11%	39.198.237	11%
RUNOFF 2022 -> 2024	19.170.143	8%	28.093.443	10%	-3.949.379	-1%	37.054.313	12%	44.381.809	15%
RUNOFF 2021 -> 2024	-13.359.084	-6%	-5.322.612	-2%	-13.202.655	-4%	4.032.653	2%	10.469.526	4%
RUNOFF 2020 -> 2024	-14.486.138	-7%	7.986.690	3%	-20.991.844	-7%	22.778.092	8%	19.332.275	8%

а) Нето резерви за класа 10 (поткласи 1001 и 1002 заедно (DMTPL+GC))

Триаголникот на ликвидирани и на пријавени штети е формиран така што се исклучени сите износи на штети кои надминуваат самопридржај од 150.000 еур, односно за сите штети кои имаат износ поголем од 150.000 еур, истите се вклучени во триаголниците со максималниот износ од 150.000 еур. На овој начин беа формирани и триаголниците на ликвидирани и пријавени штети на 31.12.2023.

Во триаголниците на ликвидирани и пријавени штети е земено целото искуство на Друштвото, од основање, без да биде исклучена ниту една штета.

Искуството во последните 4 години е значајно променето во начинот на евиденција, пријава и обработка на штетите, започнувајќи од четвртиот квартал 2020 година, кога во Друштвото се случува промена на менаџерскиот тим, а особено со промена на Директорот на процена и ликвидација на штети. Од тој момент се забележува пораст на ликвидираните и пријавените штети во нултата година на развој, во однос на претходното искуство на Друштвото. Од овие причини искуството на Друштвото до 2019 година не е релевантно и не одговара како основа за проекција на идниот развој на штети.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул. Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

1. Во годините на настан 2021-2024 се забележува значаен пораст на ликвидираниите штети споредено со претходното искуство за оваа класа на осигурување. Имено вкупно ликвидираниите штети во однос на заработената премија за годините 2021-2024 се во релативен износ од 17% до 19%, додека претходното искуство, за сите години наназад, изнесува во просек 13% (ликвидирани штети во нултата развојна година во однос на заработената премија), што претставува просечен пораст од 38%.

При процена на резервата на настанати штети на 31.12.2023г. поради горенаведените причини првиот развоен фактор во триаголникот на ликвидирани штети беше избран такашто беше земен просек од првите age to age развојни фактори за 2020, 2021 и 2022г., со додадена маргина за неповолни отстапувања од 3%. Вториот развоен фактор беше избран такашто беше земен просек од развојните age to age развојни фактори за година настан 2019, 2020 и 2021г.

Првите 4 развојни коефициенти во триаголникот на ликвидирани штети при процена на резервата на 31.12.2024г. се избрани како пондериран просек за последните 5 години.

Користен е tail factor кој го претставува очекуваниот иден развој на настанатите и пријавени штети со состојба на 31.12.2024. За процена на адекватноста на висината на tail factor-от направен е регресионен модел користејќи ги развојните фактори по години на настан, односно на емпириските податоци фитувани се повеќе криви од фамилијата на експоненцијални криви и избрана е Weibull-ва крива кај која емпириските и теоретските податоци имаат варијабилност, односно се совпаѓаат во 94%. На соодветен начин се избрани и развојните коефициенти, од 5тиот до 14 тиот развоен фактор. Остранет е само еден age to age фактор кај 5тиот развоен коефициент, за AY_2016.

2. На ист начин се избрани развојните коефициенти во триаголникот на пријавени штети, како што е опишано за развојните фактори во триаголникот на ликвидирани штети.

Во годините на настан 2021-2024 се забележува значаен пораст на пријавените штети споредено со претходното искуство за оваа класа на осигурување. Имено вкупно пријавените штети во однос на заработената премија за годините 2021-2024 се во релативен износ од 31% до 33%, додека претходното искуство, за сите години наназад, изнесува во просек 26% (пријавени штети во нултата развојна година во однос на заработената премија), што претставува просечен пораст од 23%.

Првите 4 развојни коефициенти во триаголникот на пријавени штети при процена на резервата на 31.12.2024г. се избрани како пондериран просек за последните 5 години.

Користен е tail factor кој го претставува очекуваниот иден развој на настанатите и пријавени штети со состојба на 31.12.2024. За процена на адекватноста на висината на tail factor-от направен е регресионен модел користејќи ги развојните фактори по години на настан, односно на емпириските податоци фитувани се повеќе криви од фамилијата на експоненцијални криви и избрана е Weibull-ва крива кај која емпириските и теоретските податоци имаат варијабилност, односно се совпаѓаат во 57%. На соодветен начин се избрани и развојните коефициенти, од 5тиот до 14 тиот развоен

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул. Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

фактор. Остранет е само еден age to age фактор кај 5тиот развоен коефициент, за AY_2016.

Доколку се отстрани уште еден age to age фактор за 12тиот развоен коефициент за AY_2011 се добива Weibull-ва крива кај која емпириските и теоретските податоци имаат варијабилност во износ од 89%, меѓутоа се добива значајно пониска состојба на ИБНР за секоја година на настан, во вкупен износ од -52,8М мкд. Од овие причини е избран tail factor со отстранет само еден age to age фактор, односно Weibull-ва крива кај која емпириските и теоретските податоци имаат варијабилност од 57%.

3. Избраниот очекуван коефициент на штети по години на настан во Bornhuetter - Ferguson-ова метода е определен врз основа на просечен очекуван коефициент на штети од сите години на искуство започнувајќи од 2010 година, со исклучок на коефициентите на штети со датум настан од 2011та и од 2017та година, со исклучително високи коефициенти на штети од над 63%. Дополнително, додадена е и маргина за неповолни отстапувања од 5% и истиот изнесува 52,6%.

б) резерви за класа 10 (поткласи 1001 и 1002 заедно (DMTPL+GC)) - дел од реосигурување

Врз основа на препорака од надворешна ревизија за 2023г. во која беше наведено Друштвото да размисли за користење на алтернативни методи за пресметување на уделот на реосигурување на IBNR кои би дале помалку волатилни резултат за Домашен MTPPL и зелен картон, проценката на 31.12.2024год. е направена по метод на Frequency-Severity.

Земено е во предвид целокупното досегашно искуство на Друштвото за штети кои го надминуваат самнопридржајот на Друштвото во износ од 150.000 еур, такашто е добиен вкупниот број на очекувани штети (Frequency) во износ од 5 штети, додека распределбата по години на настан е следна: за AY_2024=2,04, за AY_2023=1,32, за AY_2022=0,88, за AY_2021=0,32, за AY_2020=0,26.

Просечниот износ на штета над самопржјај (Severity) е земен од досегашното искуство од вкупно 9 штети во износ од 12,6М мкд. Не е исклучена ниту една штета од примерокот.

На овој начин е проценет IBNR Re во износ од 61М мкд.

Резерви за настанати но непријавени штети – дел од реосигурување

Кај Класа 1005 (Осигурување од одговорност на возачот за примена роба за превоз во патен сообраќај), класа 07 и класа 10 подкласа 1005, издвоена е резерва за настанати непријавени штети – дел од реосигурување согласно treaty Q/S договор за реосигурување во релативен износ од 90%.

- Во билансите на Друштвото евидентиран е еден поголем штетен настан од ризик пожар, со датум на настан 12.06.2024 година, за клиентот Пелагонија Енерџи ДООЕЛ, со датум на пријава 14.6.2024 година и проценет износ од 9,2М мкд. Овој ризик е покриен со квотен сурплусен договор во износ од 98,75% (9,1М мкд) евидентиран како РБНС - дел за реосигурување.

Со почит, осигурано од Кроација

Вкупната резерва за настанати штети (РБНС и ИБНР) на 31.12.2024 во бруто износ изнесува 681.328.409 мкд, односно споредено со 31.12.2023 година има движење од 127.058.157 мкд, додека нето резервата за настанати штети е во износ од 554.781.184 мкд, односно движење во износ од 86.110.457 мкд споредено со 31.12.2023.

6.3.3. Резерви за повторно отворени штети

Резервите за повторно отворени штети друштвото за осигурување ги регистрира како:

а) нови ☒ б) развој на постојните

Резервите за повторно отворени штети, односно резервите за штети кои ќе бидат повторно отворени се вклучени во резервите за настанати и пријавени штети, односно во резервите за настанати но непријавени штети.

☒ а) Да б) Не

Согласно Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, резервата за настанати но непријавени штети се пресметува врз основа на триангулација на штети, со која се добива резерва која ги опфаќа и штетите кои ќе бидат повторно отворени. Не постојат повторно отворени штети за кои е потребна поединечна анализа.

6.3.4. Резерви за трошоци за обработка на штети

-Резервите за директни трошоци за обработка на штети се интегрален дел од резервите за настанати и пријавени штети и резервите за настанати но непријавени штети.

☒ а) Да б) Не

- Резервите за директни трошоци за обработка на штети се интегрален дел од резервите за настанати и пријавени штети и резервите за настанати но непријавени штети, единствено за штетите од класа 10 тарифа 11, зелена карта. За сите останати класи и тарифи, резервите за директни трошоци за обработка на штети се издвојуваат и обработуваат поединечно и независно од резервата за настанати и пријавени штети. Ликвидацијата на трошоците за обработка на штети се резлизира независно од ликвидацијата на штетата и во најголем број случаи датумот на ликвидација на трошоците за обработка на штети е помал од датумот на ликвидација на штетата.

-Не постои резерва за директен трошок за обработка на штети кој е значителен во однос на штетите или се појавува во различен период од времето на обработка и решавање на штетата.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

-Согласно Правилникот за пресметка на технички резерви, износот на резервите за индиректни трошоци за обработка на штети Друштвото го проценува врз основа на фактичките индиректни трошоци кои се поврзани со обработката на штети. Доколку проценетиот износ е помал од:

$$\max \{0,5\% * (\text{РБНС} + \text{ИБНР}), \frac{\text{ТШ}}{\frac{1}{2} * \text{РБНС} + \text{БИШ}} * (\frac{1}{2} \text{РБНС} + \text{ИБНР})\}$$

тогаш како износ за резервата за индиректни трошоци за обработка на штети се зема износот од горенаведената формула .

- Износот на резервите за индиректни трошоци за обработка на штети со датум 31.12.2024 е пресметана такашто претставува 2,317 % од збирот на резервите за настанати и пријавени штети, резервите за настанати но непријавени штети и резервите за директни трошоци за обработка на штети.

Следната процена ќе биде направена на 31.12.2025 година.

6.4. Еквилизациона резерва

- Во билансните позиции на Друштвото кај класа 14 евидентирана се вкупно 3 штети во изминатите 5 години, следствено нема потреба за издвојување на еквилизациона резерва кај класата 14-кредити.
- За останатите класи на осигурување Друштвото процени дека нема потреба од издвојување на еквилизациона резерва на ден 31.12.2024.

6.5. Други технички резерви

- Друштвото оцени дека на пресметковниот датум 31.12.2024 година нема потреба од издвојување на други технички резерви.

6.6. Run-off анализа

Run-off анализата за бруто резервите за штети е изготвена за 13 периоди и тоа:

31.12.2011-31.12.2024, 31.12.2012-31.12.2024, 31.12.2013-31.12.2024, 31.12.2014- 31.12.2024, 31.12.2015-31.12.2024, 31.12.2016-31.12.2024, 31.12.2017-31.12.2024, 31.12.2018-31.12.2024, 31.12.2019-31.12.2024, 31.12.2020-31.12.2024, 31.12.2021-31.12.2024, 31.12.2022-31.12.2024, 31.12.2023-31.12.2024.

Во табела а) прикажани се резултатите од анализата во бруто износ врз основа на прокнижените состојби на резерви од 2011 до 2023 година.

Во табела б) прикажани се резултатите од анализата во бруто износ врз основа на прокнижените состојби на резерви од 2011 до 2023 година со вклучени наплатени регресни побарувања.

Во табела в) прикажани се резултатите од анализата во нето износ врз основа на прокнижените состојби на резерви од 2011 до 2023 година.

Со почит, осигурано од Кроација

Во табела 2) прикажани се резултатите од анализата во нето износ врз основа на прокнижените состојби на резерви од 2011 до 2023 година со вклучени наплатени регресни побарувања.

Кај сите класи на осигурување резултатите добиени од гледна точка на 31.12.2024 за брuto резервите и за нето резервите за ниту една година не се разликуваат за значаен материјален износ во однос на резултатите прикажани во претходната актуарска потврда, освен за класа 10 (DMTPL+GC), поради промена на методологијата за проценка ИБНР нето избран е Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на пријавени штети и проценети се повисоки износи за позрелите години на настан, поради поконзервативен пристап во однос на проценката на 31.12.2023 година, како и поради промена на методологијата на ИБНР дел од реосигурување, каде е избран Frequency-Severity метод, наместо процената на брuto резервите на 31.12.2023 каде беше избран Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на ликвидирани штети, опишани во 6.3.2. Резерви за настанати но непријавени штети.

Позначајни износи на резултатот од анализата има за класа 10, тарифа 10, за еден настан, такашто Run off анализата покажува значајни разлики во однос на издвоените резерви на крајните пресметковни датуми:

- за година на настан 2021, за класа 10, тарифа 10, настаната е тешка сообраќајна несреќа за осигуреник Лимани Лабино. Исплатени се материјални штети за оштетеното возило во 2021 година, како и 3 мали нематеријални штети за телесни повреди. Во 2022 година случајот преминува во судски спор поради констатирање на тежок инвалидитет на мало бебе. Во 2023 година, по добивањето пресуда, зголемен е РБНС за душевна болка на мајката, бабата, дедото и браќата/сестрите на детето. Дополнително, зголемено е барањето за ануитет за бебето поради трајна неспособност за работа. Бидејќи Друштвото нема доволна документација за утврдена трајна попреченост за работа на детето, висината на ануитет за детето не е пресметана и не е резервирана во РБНС. Настанот е случен во Македонија, според локалната регулатива максималната сума на осигурување за нематеријална штета е 337.500 евра. Остатокот е резервиран во IBNR на 31.12.2023 година во износ од 9.441.477 МКД (153.519 ЕУР). Во текот на 2024 година, има второстепена пресуда и зголемена е резервата за настанати пријавени штети, а ослободена е резервата за настанати непријавени штети која беше издвоена на 31.12.2023, за идентичен износ. Од овие причини во 2024 год. има негативен Run-off резултат за РБНС, а позитивен Run-off резултат за ИБНР за истиот износ.

Резултатот од Run-off анализата Вкупно (РБНС и ИБНР) за оваа година на настан 2021год. изнесува +2%.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул. Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

Табела а)

Бруто Run off Вкупно (РЕНС и ИБНР)																	
		незгода		каско моторни возила		имот вкупно		Вкупно		ЗАО		ЗК		општа одговорност		Вкупно	
		износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%
		01.1	01.2	03.1	03.2	89.1	89.2	10.1	10.2	1001.1	1001.2	1002.1	1002.2	13.1	13.2	0000.1	0000.2
31.12.2011	11	-4.633.235	-287%	-4.902.319	-98%	-254.748	-66%	-76.172.365	-380%	-54.517.918	-300%	-21.654.447	-1140%	15.359	19%	-86.414.632	-313%
31.12.2012	12	-17.753.512	-278%	-2.854.359	-25%	-114.463	-2%	-88.381.182	-158%	-68.131.646	-168%	-19.718.865	-129%	-573.757	-50%	-108.962.516	-134%
31.12.2013	13	-10.575.230	-60%	1.832.585	10%	-8.896.058	-220%	-49.370.058	-44%	-36.619.044	-43%	-12.751.014	-46%	124.107	13%	-66.372.856	-42%
31.12.2014	14	-10.788.215	-65%	-1.862.375	-25%	-11.164.461	-484%	-39.974.472	-34%	-41.469.053	-58%	1.494.581	3%	-69.739	-62%	-63.492.548	-43%
31.12.2015	15	-4.520.372	-21%	-2.899.227	-42%	-9.773.671	-281%	-64.210.810	-52%	-66.756.049	-82%	2.545.239	6%	24.824	12%	-81.671.099	-52%
31.12.2016	16	-102.621	0%	-3.328.218	-34%	-7.792.691	-222%	-80.370.533	-57%	-66.499.593	-63%	-14.321.940	-41%	-179.633	-2994%	-91.094.916	-51%
31.12.2017	17	-2.025.096	-9%	-11.142.104	-74%	-9.212.560	-186%	-163.634.345	-115%	-118.412.762	-102%	-45.565.396	-177%	-48.363	-33%	-186.952.971	-101%
31.12.2018	18	-7.459.986	-65%	-7.637.611	-60%	-2.938.545	-76%	-134.038.171	-83%	-117.006.369	-97%	-18.018.318	-49%	-98.213	-92%	-151.685.085	-79%
31.12.2019	19	-1.613.878	-12%	2.436.424	11%	33.095	1%	-109.365.550	-53%	-39.183.893	-24%	-71.402.463	-181%	1.178.990	84%	-106.807.600	-43%
31.12.2020	20	4.707.135	19%	8.347.624	34%	2.845.482	57%	-45.383.388	-18%	15.869.320	8%	-63.030.878	-142%	1.335.158	85%	-28.519.106	-9%
31.12.2021	21	10.120.729	40%	10.092.017	40%	5.093.782	65%	-59.021.253	-22%	-23.005.180	-12%	-37.097.657	-54%	684.088	85%	-34.420.963	-10%
31.12.2022	22	3.478.629	14%	11.726.436	37%	8.422.881	6%	29.897.806	9%	1.764.326	1%	24.644.136	32%	699.166	83%	58.972.488	10%
31.12.2023	23	3.258.531	11%	7.342.580	25%	4.802.132	7%	3.587.404	1%	-3.411.252	-1%	4.095.400	6%	127.358	39%	19.682.113	4%

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

Run-off анализата за класа 10, тарифа 10 и 11, на бруто принцип во која се вклучени само износи на резервирани и ликвидирани штети, без директни трошоци е изработена и по години на настан за издвоените резерви на 31.12.2023 година, од гледна точка на 31.12.2024 година, од каде се забележува за кои години на настан се појавуваат позначајни негативни, односно позитивни износи, опишани погоре:

*Only claims without direct cost, DMTP+GC															
Gross Total Run-off for 2024 in MKD Accident years	Opening RBNS claim reserves as at 31.12.2023	Opening IBNR claim reserves as at 31.12.2023	Claims paid in 2024 for claims occurred before 31.12.2023, reported before 31.12.2023	Claims paid in 2024 for claims occurred before 31.12.2023, reported after 31.12.2023	Outstanding RBNS claim reserves at end of the reporting period for claims occurred and reported before 31.12.2023	Outstanding RBNS claim reserves at end of the reporting period for claims occurred before 31.12.2023 and reported after 31.12.2023	Outstanding IBNR claim reserves at end of the reporting period for claims occurred before 31.12.2023	Run-off RBNS	Run-off RBNS %	Run-off IBNR	Run-off IBNR %	Run-off Total	Run-off Total %		
2009	0	7.358	0	0	0	0	0	0	0%	7.358	100%	7.358	100%		
2010	0	73.356	0	0	0	0	129.691	0	0%	-56.334	-77%	-56.334	-77%		
2011	6.918.465	0	0	0	6.918.465	0	470.201	0	0%	-470.201	0%	-470.201	-7%		
2012	0	219.199	0	0	0	0	576.251	0	0%	-357.052	-163%	-357.052	-163%		
2013	0	778.198	0	0	0	0	2.582.277	0	0%	-1.804.079	-232%	-1.804.079	-232%		
2014	613.516	582.881	0	0	0	0	2.832.397	613.516	100%	-2.249.516	-386%	-1.636.000	-137%		
2015	22.584	1.845.823	0	0	22.584	0	3.443.360	0	0%	-1.597.536	-87%	-1.597.536	-86%		
2016	2.766.069	2.097.853	141.105	0	2.850.014	0	3.961.618	-225.050	-8%	-1.863.765	-89%	-2.088.815	-43%		
2017	9.462.055	4.378.496	1.232.450	0	7.689.718	0	5.672.518	539.887	6%	-1.294.022	-30%	-754.135	-5%		
2018	4.661.146	4.223.145	31.917	0	4.661.146	0	5.818.236	-31.917	-1%	-1.595.091	-38%	-1.627.008	-18%		
2019	8.174.665	6.965.395	947.914	0	7.229.557	0	7.247.158	-2.806	0%	-281.763	-4%	-284.569	-2%		
2020	13.906.360	8.866.009	1.343.570	0	11.677.198	0	11.651.678	885.592	6%	-2.785.669	-31%	-1.900.077	-8%		
2021	35.470.994	27.773.725	12.881.671	108.836	31.350.262	228.730	17.284.443	-8.760.939	-25%	10.151.716	37%	1.390.777	2%		
2022	26.753.127	54.894.279	5.538.133	1.800.190	22.099.668	1.078.100	38.444.207	-884.674	-3%	13.571.782	25%	12.687.108	16%		
2023	65.914.077	105.210.544	41.634.649	16.634.635	25.526.502	16.664.011	69.663.254	-1.247.074	-2%	2.248.644	2%	1.001.570	1%		
Total	174.663.058	217.916.261	63.751.409	18.543.661	120.025.114	17.970.841	169.777.287	-9.113.465	-5%	11.624.472	5%	2.511.007	1%		

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

Табела б)

Бруто Run off Вкупно (РБНС и ИБНР) со наплатени регреси																	
		незгода		каско моторни возила		имот вкупно		Вкупно		ЗАО		ЗК		општа одговорност		Вкупно	
		износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%
		01.1	01.2	03.1	03.2	89.1	89.2	10.1	10.2	1001.1	1001.2	1002.1	1002.2	13.1	13.2	0000.1	0000.2
31.12.2011	11	-4.633.235	-287%	-4.560.238	-91%	-240.803	-62%	-72.187.015	-360%	-50.532.568	-279%	-21.654.447	-1140%	15.359	19%	-82.073.256	-298%
31.12.2012	12	-17.753.512	-278%	-2.854.359	-25%	-114.463	-2%	-83.039.616	-149%	-62.790.080	-155%	-19.718.865	-129%	-573.757	-50%	-103.620.950	-128%
31.12.2013	13	-10.575.230	-60%	1.832.585	10%	-8.896.058	-220%	-42.823.841	-38%	-30.145.532	-35%	-12.678.309	-45%	124.107	13%	-59.826.639	-38%
31.12.2014	14	-10.788.215	-65%	-1.862.375	-25%	-11.164.461	-484%	-36.917.547	-31%	-38.412.128	-54%	1.494.581	3%	-69.739	-62%	-60.435.623	-41%
31.12.2015	15	-4.520.372	-21%	-2.899.227	-42%	-9.773.671	-281%	-60.313.301	-49%	-62.858.540	-78%	2.545.239	6%	24.824	12%	-77.773.590	-50%
31.12.2016	16	-102.621	0%	-2.709.939	-28%	-7.792.691	-222%	-74.571.068	-53%	-60.796.508	-58%	-14.225.560	-40%	-179.633	-2994%	-84.677.172	-48%
31.12.2017	17	-2.025.096	-9%	-10.771.175	-72%	-9.183.797	-185%	-156.472.889	-110%	-111.965.481	-96%	-44.851.221	-175%	-48.363	-33%	-179.391.823	-97%
31.12.2018	18	-7.459.986	-65%	-6.689.117	-53%	-2.938.545	-76%	-124.643.137	-77%	-108.778.519	-90%	-16.851.134	-46%	-98.213	-92%	-141.341.557	-74%
31.12.2019	19	-1.613.878	-12%	2.582.802	11%	33.095	1%	-106.438.878	-52%	-36.492.130	-22%	-71.167.554	-180%	1.178.990	84%	-103.734.550	-42%
31.12.2020	20	4.707.135	19%	8.566.002	35%	2.845.482	57%	-42.930.542	-17%	18.322.166	9%	-63.030.878	-142%	1.335.158	85%	-25.847.882	-8%
31.12.2021	21	10.120.729	40%	10.729.486	42%	5.093.782	65%	-56.041.076	-21%	-20.025.003	-10%	-37.097.657	-54%	684.088	85%	-30.803.317	-9%
31.12.2022	22	3.478.629	14%	11.904.031	38%	8.422.881	6%	31.678.369	9%	3.471.089	1%	24.717.936	32%	699.166	83%	60.930.646	11%
31.12.2023	23	3.258.531	11%	7.342.580	25%	4.802.132	7%	3.983.655	1%	-3.015.001	-1%	4.095.400	6%	127.358	39%	20.078.364	4%

Во поразвиените години се забележува позитивниот ефект на наплатените регресни побарувања, во однос на Run-off анализата во бруто износ во која не се земени во предвид истите. За понезрелите години, ефектот на наплатените регресни побарувања е во незначителен износ.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерството за финансии на РМ.

Табела в)

Нето Run off Вкупно (РБНС и ИБНР)																	
		незгода		каско моторни возила		имот вкупно		Вкупно		ЗАО		ЗК		општа одговорност		Вкупно	
		износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%
		01.1	01.2	03.1	03.2	89.1	89.2	10.1	10.2	1001.1	1001.2	1002.1	1002.2	13.1	13.2	0000.1	0000.2
31.12.2011	11	-4.633.235	-287%	-4.902.319	-98%	-254.748	-66%	-76.172.365	-380%	-54.517.918	-300%	-21.654.447	-1140%	1.536	19%	-86.410.910	-316%
31.12.2012	12	-17.753.512	-278%	-2.854.359	-25%	-114.463	-2%	-87.898.448	-158%	-68.126.516	-168%	-19.718.865	-129%	66.944	28%	-108.103.887	-135%
31.12.2013	13	-10.575.230	-60%	1.832.585	10%	-8.896.058	-220%	-49.382.324	-44%	-36.631.310	-43%	-12.751.014	-46%	12.411	13%	-66.616.245	-43%
31.12.2014	14	-10.788.215	-65%	-1.862.375	-25%	-11.164.461	-484%	-39.974.472	-34%	-41.469.053	-58%	1.494.581	3%	-6.974	-62%	-63.451.679	-44%
31.12.2015	15	-4.520.372	-21%	-2.899.227	-42%	-9.773.671	-281%	-64.210.810	-52%	-66.756.049	-82%	2.545.239	6%	2.482	12%	-81.696.098	-52%
31.12.2016	16	-102.621	0%	-3.328.218	-34%	-7.792.691	-222%	-80.510.849	-57%	-66.394.208	-63%	-14.321.940	-41%	-27.120	-4520%	-91.381.469	-52%
31.12.2017	17	-2.025.096	-9%	-11.142.104	-74%	-9.212.560	-186%	-151.236.838	-107%	-114.829.428	-99%	-35.949.491	-140%	-21.171	-144%	-173.881.496	-94%
31.12.2018	18	-7.459.986	-65%	-7.637.611	-60%	-2.938.545	-76%	-128.091.238	-85%	-113.423.035	-94%	-14.766.855	-49%	-36.600	-342%	-145.972.710	-81%
31.12.2019	19	-1.613.878	-12%	2.214.326	12%	33.095	1%	-63.800.151	-33%	-35.600.559	-22%	-28.321.672	-99%	73.850	52%	-62.862.126	-27%
31.12.2020	20	4.707.135	19%	7.558.623	32%	2.843.815	57%	-1.261.059	-1%	21.177.249	11%	-22.616.125	-68%	83.370	26%	13.560.768	5%
31.12.2021	21	10.120.729	40%	9.303.016	38%	5.061.226	65%	-11.969.022	-5%	-5.023.647	-3%	-7.053.533	-14%	108.927	90%	11.288.327	4%
31.12.2022	22	3.478.629	14%	11.726.436	37%	9.526.725	67%	24.816.049	8%	13.917.214	6%	10.549.901	19%	71.787	34%	54.468.419	14%
31.12.2023	23	3.258.531	11%	7.342.580	25%	5.837.114	34%	17.638.896	5%	10.164.018	3%	7.184.552	11%	675	0%	34.799.840	7%

Доколку Run-off анализата се разгледува на нето принцип за 31.12.2023 , кај класа 10 од гледна точка на 31.12.2024 год. Run-off анализата има резултат од +5%, а за сите класи на осигурување - Вкупно резултатот од анализата изнесува +7%.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерството за финансии на РМ.

Run-off анализата за класа 10, тарифа 10 и 11, на нето принцип во која се вклучени само износи на резервирани и ликвидирани штети, без директни трошоци е изработена и по години на настан за издвоените резерви на 31.12.2023 година, од гледна точка на 31.12.2024 година е прикажана во табелата подолу:

*Only claims without direct cost, DMTP+GC															
NET Total Run-off for 2024 in MKD Accident years	Opening RBNS claim reserves as at 31.12.2023	Opening IBNR claim reserves as at 31.12.2023	Claims paid in 2024 for claims occurred before 31.12.2023, reported before 31.12.2023	Claims paid in 2024 for claims occurred before 31.12.2023, reported after 31.12.2023	Outstanding RBNS claim reserves at end of the reporting period for claims occurred and reported before 31.12.2023	Outstanding RBNS claim reserves at end of the reporting period for claims occurred before 31.12.2023 and reported after 31.12.2023	Outstanding IBNR claim reserves at end of the reporting period for claims occurred before 31.12.2023	Run-off RBNS	Run-off RBNS %	Run-off IBNR	Run-off IBNR %	Run-off Total	Run-off Total %		
2009	0	7.358	0	0	0	0	0	0	0%	7.358	100%	7.358	100%		
2010	0	73.356	0	0	0	0	129.691	0	0%	-56.334	-77%	-56.334	-77%		
2011	6.918.465	0	0	0	6.918.465	0	470.201	0	0%	-470.201	0%	-470.201	-7%		
2012	0	219.199	0	0	0	0	576.251	0	0%	-357.052	-163%	-357.052	-163%		
2013	0	778.198	0	0	0	0	2.582.277	0	0%	-1.804.079	-232%	-1.804.079	-232%		
2014	613.516	582.881	0	0	0	0	2.832.397	613.516	100%	-2.249.516	-386%	-1.636.000	-137%		
2015	22.584	1.845.823	0	0	22.584	0	3.443.360	0	0%	-1.597.536	-87%	-1.597.536	-86%		
2016	2.766.069	2.097.853	141.105	0	2.850.014	0	3.961.618	-225.050	-8%	-1.863.765	-89%	-2.088.815	-43%		
2017	9.462.055	2.484.003	1.232.450	0	7.689.718	0	5.672.518	539.887	6%	-3.188.515	-128%	-2.648.628	-22%		
2018	4.661.146	4.136.508	31.917	0	4.661.146	0	5.818.236	-31.917	-1%	-1.681.728	-41%	-1.713.645	-19%		
2019	8.174.665	4.672.250	947.914	0	7.229.557	0	7.247.158	-2.806	0%	-2.574.908	-55%	-2.577.714	-20%		
2020	13.906.360	6.571.046	1.343.570	0	11.677.198	0	8.357.114	885.592	6%	-1.786.069	-27%	-900.477	-4%		
2021	34.895.350	17.326.065	12.881.671	108.836	19.603.822	126.708	13.254.384	2.409.856	7%	3.836.137	22%	6.245.994	12%		
2022	26.753.127	49.610.261	5.538.133	1.800.190	22.099.668	1.078.100	27.354.324	-884.674	-3%	19.377.646	39%	18.492.972	24%		
2023	65.914.077	97.780.034	41.634.649	16.634.635	25.526.502	16.664.011	52.954.728	-1.247.074	-2%	11.526.660	12%	10.279.586	6%		
Total	174.087.414	188.184.835	63.751.409	18.543.661	108.278.674	17.868.819	134.654.255	2.057.330	1%	17.118.100	9%	19.175.430	5%		

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

Табела г)

Нето Run off Вкупно (РБНС и ИБНР) со наплатени регреси																	
		незгода		каска моторни возила		имот вкупно		Вкупно		ЗАО		ЗК		општа одговорност		Вкупно	
		износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%
		01.1	01.2	03.1	03.2	89.1	89.2	10.1	10.2	1001.1	1001.2	1002.1	1002.2	13.1	13.2	0000.1	0000.2
31.12.2011	11	-4.633.235	-287%	-4.560.238	-91%	-240.803	-62%	-72.187.015	-360%	-50.532.568	-279%	-21.654.447	-1140%	1.536	19%	-82.069.534	-300%
31.12.2012	12	-17.753.512	-278%	-2.854.359	-25%	-114.463	-2%	-82.556.882	-148%	-62.784.950	-155%	-19.718.865	-129%	66.944	28%	-102.762.321	-129%
31.12.2013	13	-10.575.230	-60%	1.832.585	10%	-8.896.058	-220%	-42.836.107	-38%	-30.157.798	-36%	-12.678.309	-45%	12.411	13%	-60.070.028	-39%
31.12.2014	14	-10.788.215	-65%	-1.862.375	-25%	-11.164.461	-484%	-36.917.547	-31%	-38.412.128	-54%	1.494.581	3%	-6.974	-62%	-60.394.754	-41%
31.12.2015	15	-4.520.372	-21%	-2.899.227	-42%	-9.773.671	-281%	-60.313.301	-49%	-62.858.540	-78%	2.545.239	6%	2.482	12%	-77.798.589	-50%
31.12.2016	16	-102.621	0%	-2.709.939	-28%	-7.792.691	-222%	-74.711.384	-53%	-60.691.123	-58%	-14.225.560	-40%	-27.120	-4520%	-84.963.725	-48%
31.12.2017	17	-2.025.096	-9%	-10.771.175	-72%	-9.183.797	-185%	-144.075.382	-102%	-108.382.147	-93%	-35.235.316	-137%	-21.171	-144%	-166.320.348	-90%
31.12.2018	18	-7.459.986	-65%	-6.689.117	-53%	-2.938.545	-76%	-118.696.204	-79%	-105.195.185	-88%	-13.599.671	-45%	-36.600	-342%	-135.629.182	-75%
31.12.2019	19	-1.613.878	-12%	2.360.704	13%	33.095	1%	-60.873.479	-31%	-32.908.796	-20%	-28.086.763	-99%	73.850	52%	-59.789.076	-26%
31.12.2020	20	4.707.135	19%	7.777.001	33%	2.843.815	57%	1.191.787	1%	23.630.095	12%	-22.616.125	-68%	83.370	26%	16.231.992	6%
31.12.2021	21	10.120.729	40%	9.940.485	40%	5.061.226	65%	-8.988.845	-4%	-2.043.470	-1%	-7.053.533	-14%	108.927	90%	14.905.973	5%
31.12.2022	22	3.478.629	14%	11.904.031	38%	9.526.725	67%	26.596.612	9%	15.623.977	6%	10.623.701	19%	71.787	34%	56.426.577	14%
31.12.2023	23	3.258.531	11%	7.342.580	25%	5.837.114	34%	18.035.147	5%	10.560.269	4%	7.184.552	11%	675	0%	35.196.091	8%

Во повеќе развиените години се забележува позитивниот ефект на наплатените регресни побарувања, во однос на Runoff анализата во нето износ во која не се земени во предвид истите. За понезрелите години, ефектот на наплатените регресни побарувања е во незначителен износ.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерството за финансии на РМ.

7) Реосигурување и соосигурување

7.1. Реосигурување

Реосигурителното покритие за периодот е обезбедено согласно Програмата за Реосигурување и табелата за максимално покритие која друштвото ја има усвоено за 2024 година. Склучени се генерални трети договори за незгода, каско, имотните осигурувања, одговорност, транспорт и соодветно за автоодговорност и зелена карта, согласно наведените максимални покритија во Програмата за планирано реосигурување. Во Табелата е прикажан коефициентот на штети добиен врз основа на заработена техничка премија.

Годишен коефициент на штети за период 01.01.2024-31.12.2024		Коефициент на штети со ефект на реосигурување	Коефициент на штети без ефект на реосигурување
незгода	01	88,1%	87,6%
здравствено	02	104,4%	104,4%
каска моторни возила	03	91,5%	90,1%
каска шински возила	04	0,0%	0,0%
каска воздухоплови	05	0,0%	0,0%
каска пловни објекти	06	0,0%	0,0%
карго	07	53,1%	44,3%
имот од пожар и др.опасн.	08	7,7%	30,5%
имот останато	09	45,4%	28,3%
АО (вкупно)	10	65,8%	75,1%
одговорност воздухоплови	11	0,0%	0,0%
одговорност пловни објекти	12	0,0%	0,0%
општа одговорност	13	12,0%	7,5%
кредити	14	4,5%	4,5%
гаранции	15	0,0%	0,0%
финансиски загуби	16	0,0%	0,0%
правна заштита	17	0,0%	0,0%
туристичка помош	18	59,5%	59,4%
Вкупно		75,2%	76,1%

Со почит, осигурано од Кроација

Во Табелата подолу е прикажан коефициентот на штети пресметан врз основа на заработена премија, односно коефициентот за техничка премија не е земен во предвид.

Годишен коефициент на штети за период 01.01.2024-31.12.2024		Коефициент на штети со ефект на реосигурување	Коефициент на штети без ефект на реосигурување
незгода	01	61,7%	61,3%
здравствено	02	73,1%	73,1%
каска моторни возила	03	64,3%	63,3%
каска шински возила	04	0,0%	0,0%
каска воздухоплови	05	0,0%	0,0%
каска пловни објекти	06	0,0%	0,0%
карго	07	37,2%	31,0%
имот од пожар и др.опасн.	08	5,4%	21,4%
имот останато	09	31,8%	19,8%
АО (вкупно)	10	50,7%	57,8%
одговорност воздухоплови	11	0,0%	0,0%
одговорност пловни објекти	12	0,0%	0,0%
општа одговорност	13	8,4%	5,3%
кредити	14	2,3%	2,3%
гаранции	15	0,0%	0,0%
финансиски загуби	16	0,0%	0,0%
правна заштита	17	0,0%	0,0%
туристичка помош	18	32,7%	32,7%
Вкупно		54,9%	55,5%

Годишниот коефициент на штети за 2024 год. за класа 10 во бруто износ изнесува 57,8% и е зголемен во споредба со бруто Годишниот коефициент на штети за 2023 год. за 8,6 п.п., поради промена на методологија за процена на ИБНР дел од реосигурување. Годишниот коефициент на штети за 2024 год. за класа 10 во нето износ се разликува за -1,3 п.п. во споредба со реализираниот коефициент во 2023 год.

Со почит, осигурано од Кроација

8) Потребно ниво на маргина на солвентност и гарантен фонд

Пресметката на потребното ниво на маргината на солвентност, гарантниот фонд и капиталот е направена согласно Законот, Правилникот за пресметка на потребното ниво на маргина на солвентност и Правилникот за видовите и описот на ставките што ќе се земат предвид при пресметка на капиталот.

- ☒ а) Да б) Не

Потребното ниво на маргина на солвентност ги исполнува условите предвидени во член 75 и 77 од Законот за супервизија на осигурување. Воедно Друштвото го задоволува условот од член 77 од ЗСО во однос на гарантниот фонд, при што Вишокот на Капиталот во однос на Гарантен фонд изнесува 190.812.275 мкд, односно 103%.

Со почит, осигурано од Кроација

9) Финансиски извештаи и годишен извештај за работењето

- Динамиката на решавање и исплата на штетите се прикажани во следните табели:

период 01.01.2024- 31.12.2024	Број на ликвиди рани штети	Број на одбиени штети	Број на резервиран и штети на 31.12.2023	Број на пријавен и штети	Динамика на решавање на штети во %
	1	2	3	4	$5 = (1+2)/(3+4) * 100$
незгода	1	1.550	271	190	84,82
здравотвено	2	17.812	2.382	1.858	95,22
како моторни возила	3	679	157	280	70,67
како шинок возила	4	0	0	0	0,00
како воздухоплови	5	0	0	0	0,00
како пловни објекти	6	0	0	0	0,00
каро	7	0	1	1	50,00
имот од пожар и др.опасн.	8	40	40	32	76,19
имот останато	9	233	81	81	72,85
АО (вкупно)	10	3.128	488	1.188	74,98
одговорноот воздухоплови	11	0	0	0	0,00
одговорноот пловни објекти	12	0	0	0	0,00
општа одговорноот	13	18	6	4	82,76
кредити	14	2	2	2	80,00
гаранции	15	0	0	0	0,00
финансови загуби	16	0	0	0	0,00
правна заштита	17	0	0	0	0,00
туристичка помош	18	552	105	249	83,91
Вкупно		24.014	3.511	3.865	89,70

Од прикажаните износи може да се заклучи дека Друштвото има адекватни процедури за обработка на пријавените штети кои се потврдуваат со резултат од 89,70% во текот на 2024 година.

Со почит, осигурано од Кроација

- Динамиката на исплата на штетите е прикажана во следната табела:

период 01.01.2024-31.12.2024		Број на исплатени штети	Број на ликвидиран и штети	Динамика на исплата на штети во %
		1	2	3=1/2*100
незгода	1	1.549	1.550	99,94
здравствено	2	17.812	17.812	100,00
како моторни возила	3	679	679	100,00
како шински возила	4	0	0	0,00
како воздухоплови	5	0	0	0,00
како пловни објекти	6	0	0	0,00
каро	7	0	0	0,00
имот од пожар и др.опаш.	8	40	40	100,00
имот останато	9	233	233	100,00
АО (вкупно)	10	3.128	3.128	100,00
одговорност воздухоплови	11	0	0	0,00
одговорност пловни објекти	12	0	0	0,00
општа одговорност	13	18	18	100,00
кредити	14	2	2	100,00
гаранции	15	0	0	0,00
финансови загуби	16	0	0	0,00
правна заштита	17	0	0	0,00
туристичка помош	18	552	552	100,00
Вкупно		24.013	24.014	100,00

Просечната динамика на исплата на штети е во износ од 100% во однос на ликвидираните штети . Започнувајќи од 2023 година Друштвото се усогласи со измените и дополнувањата на Правилникот за минимални барања за прием, обработка, резервација и исплата на барање за надомест на штета и/или осигурен износ донесени на седница одржана на ден 01.08.2023 година, од страна на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување, такашто во обрската за исплата на ликвидиран и штети на 31.12.2024 има само една штета во износ од 24.000мкд, за класа 01, која е ликвидирана а неисплатена, за која имаше технички проблем при исплата.

Со почит, осигурано од Кроација

- Просечното времетраење за решавање на штетите е прикажано во следната табела:

Просечно времетраење во денови					
Периоди		2024	2023	2022	2021
незгода	1	25	20	35	49
здравствено	2	19	17	22	20
каско моторни возила	3	101	93	104	109
каско шински возила	4	0	0	0	0
каско воздухоплови	5	0	0	0	0
каско пловни објекти	6	0	0	0	0
карго	7	0	57	209	0
имот од пожар и др.опасн.	8	98	107	86	63
имот останато	9	58	67	61	76
АО (вкупно)	10	83	89	97	126
одговорност воздухоплови	11	0	0	0	0
одговорност пловни објекти	12	0	0	0	0
општа одговорност	13	30	19	44	504
кредити	14	93	64	0	0
гаранции	15	0	0	0	0
финансиски загуби	16	0	0	0	0
правна заштита	17	0	0	0	0
туристичка помош	18	126	140	63	70
Вкупно		33	30	37	60

Просечното времетраење за решавање на штети за сите класи на осигурување во 2024 година изнесува 33 денови. Во класа 18 во текот на 2023 и 2024 година Друштвото има значајна забавена динамика на исплата на штети, која се реализира преку асистентска куќа "Europe Assistance", која ги решава штетите и динамиката на решавање во Друштвото зависи директно и единствено од динамиката која ја спроведува овој надворешен соработник. Во втората половина на 2024 година Друштвото ја промени оваа асистентска куќа со "Coris Assistance", следствено просечното времетраење се намали во 2024 во однос на 2023 година и се очекува овој параметар да биде значајно намален во 2025 година.

Со почит, осигурано од Кроација

Анализа на сензитивност и стрес-анализа

Друштвото за осигурување воспостави процедура во која се дефинирани квантитативни граници за спроведување на анализа на сензитивност, односно стрес-анализа на претпоставките кои се применуваат за процена на техничките резерви.

Квантитативните граници друштвото ги определува на основа на разумно очекување за случување на дадено сценарио.

Анализата на сензитивност, односно стрес-анализата се спроведува на начин што при креирање на дадено сценарио, односно екстремно сценарио, истовремено се менува само една претпоставка.

За целите на спроведување на анализата на сензитивност и стрес-анализата направени се неколку сценарија и тоа:

сценарио 1	пораст на брутополисирана премија за 3% во однос на реализација 2024
сценарио 2	пораст на брутополисирана премија за 10% во однос на реализација 2024
сценарио 3	пораст на брутополисирана премија за 50 мил мкд во однос на реализација 2024 со датум почеток скаденца на 31.12.2024
сценарио 4	пораст од 10% на ликвидирани штети во 2024, резерви за настанати пријавени штети на исто ниво како реализација
сценарио 5	маргина за неповолни отстапувања на очекуваниот коефициент на штети од 10%

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул. Железничка бр. 41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр. 12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

Тестирањето за финансиската состојба на Друштвото во случај на промени на условите во кои оперира (анализа на сензитивност), како и во случај на сериозни шокови (стрес-анализа) покажа резултати прикажани во следнава табела:

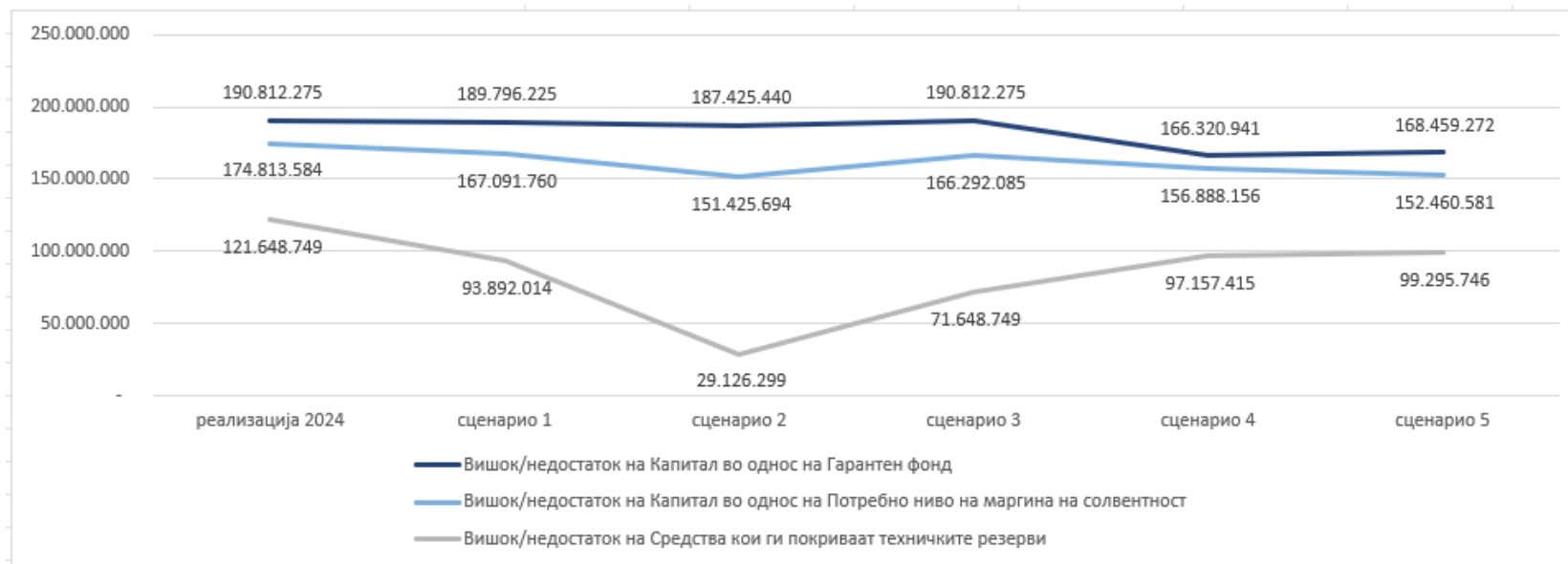
	реализација 2024	реализација 2024 во %	сценарио 1	сценарио 1 во %	сценарио 2	сценарио 2 во %	сценарио 3	сценарио 3 во %	сценарио 4	сценарио 4 во %	сценарио 5	сценарио 5 во %
Потребно ниво на маргина на солвентност	200.476.191		207.181.964		220.477.246		208.997.690		193.910.285		200.476.191	
Капитал	375.289.775		374.273.725		371.902.940		375.289.775		350.798.441		352.936.772	
Гарантен фонд	184.477.500		184.477.500		184.477.500		184.477.500		184.477.500		184.477.500	
Вкупно вложувања на средства кои ги покриваат техничките резерви	1.247.445.272		1.247.445.272		1.247.445.272		1.247.445.272		1.229.136.361		1.247.445.272	
Вкупно нето технички резерви	1.125.796.523		1.153.553.258		1.218.318.973		1.175.796.523		1.131.978.946		1.148.149.526	
Вишок/недостаток на Капитал во однос на Гарантен фонд	190.812.275	103%	189.796.225	103%	187.425.440	102%	190.812.275	103%	166.320.941	90%	168.459.272	91%
Вишок/недостаток на Капитал во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност	174.813.584	87%	167.091.760	81%	151.425.694	69%	166.292.085	80%	156.888.156	81%	152.460.581	76%
Вишок/недостаток на Средства кои ги покриваат техничките резерви	121.648.749	11%	93.892.014	8%	29.126.299	2%	71.648.749	6%	97.157.415	9%	99.295.746	9%

Врз основа на хипотетички зададените услови, тестирањето ги покажа следниве резултати:

- Вишок на Капитал во однос на Гарантниот фонд во релативен износ од над 90% во сите сценарија .
- Вишок на Капитал во однос на Потребното ниво на маргина на солвентност во сите сценарија во релативен износ над 69% во сите сценарија.
- Недостаток на Средства кои ги покриваат нето техничките резерви нема во ниту едно од наведените сценарија.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул.Железничка бр.41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр.12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерството за финансии на РМ.

Врз основа на гореприкажаните резултати спроведени со анализата на сензитивност и стрес анализата, при реализирање на хипотетичките сценарија, Друштвото во ниту едно сценарио не би имало недоволно средства кои би биле доволни за покривање на нето техничките резерви како и недостаток на Капитал во однос на Гарантниот фонд и во однос на Потребното ниво на маргина на солвентност.

Со почит, осигурано од Кроација

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје, ул. Железничка бр. 41, 1000 Скопје, т/ф +389 2 3251 100, www.crosig.mk, contact@crosig.mk, ЕДБ 4080009502945, ЕМБС 6479570, Жиро-сметки: НЛБ Банка АД Скопје: 210-0647957003-44, Шпаркасе Банка АД Скопје: 250-0010025872-61, Стопанска Банка АД Скопје: 200-0019578231-60, Комерцијална Банка АД Скопје: 300-0000029294-36, Силк роуд Банка АД Скопје: 280-1001028421-77, Стопанска Банка АД Битола: 500-0000007950-39, Основна главнина 9.530.000,00 евра; Решение за дозвола за вршење на работи на осигурување бр. 12-1/391/2-2008 од 10.02.2009 на Министерство за финансии на РМ.

Конечното мислење за состојбата на друштвото за осигурување прикажана во финансиските извештаи и годишниот извештај за работењето е:

- ☒ а) позитивно б) мислење со резерва в) негативно

10. Останато

Во периодот 01.01 - 13.02.2025 година, во сметководствената евиденција на Друштвото евидентирани се полиси чии скаденци започнуваат на ден 31.12.2024 или порано, со вкупен износ за бруто полисирана премија од -961.406 мкд и со износ на пресметана резерва за преносна премија на ден 31.12.2024 година од -329.013 мкд, такашто Вишокот на Вкупно дозволените вложувања на средства кои ги покриваат техничките резерви во износ од 121.648.749 мкд (110,8% од нето техничките резерви) би бил уште повисок за покривање на нето техничките резерви корелигирани за промените кои би се евидентирале во билансите на Друштвото после пресметковниот датум 31.12.2024.

За сите класи на осигурување Друштвото се стреми кон најдобра можна процена на вкупната резерва за настанатите штети, односно издвојување на адекватни технички резерви наменети за долгорочно обезбедување за извршување на обврските по договорите за осигурување.

Датум,
12.03.2025

Потпис

Со почит, осигурано од Кроација

ПРИЛОГ 2 – ГОДИШНА СМЕТКА

ЕМБС: 06479570

Целосно име: КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД - Друштво за неживотно осигурување Скопје

Вид на работа: 600

Тип на годишна сметка: Сметка за неживотно осигурување

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2024

Листа на прикачени документи:

Објаснувачки белешки и други прилози

Финансиски извештаи

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
1	-- АКТИВА: А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	2.401.766,00			2.911.347,00
3	-- Останати нематеријални средства	2.401.766,00			2.911.347,00
4	-- Б. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (005+008+009+010+011+012)	12.641.610,00			12.113.295,00
5	-- Недвижности (006+007)	3.478.307,00			3.364.401,00
7	-- Градежни објекти	3.478.307,00			3.364.401,00
8	-- Постројки и опрема	9.163.303,00			8.748.894,00
13	-- В.ВЛОЖУВАЊА (014+015+021+040)	1.111.417.632,00			1.243.856.194,00
15	-- II.ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА (016+017+018+019+020)	17.496.456,00			17.739.932,00
20	-- Останати финансиски вложувања во подружници, придружени друштва и заеднички контролирани друштва	17.496.456,00			17.739.932,00
21	-- III.ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+034+035)	1.093.921.176,00			1.226.116.262,00
22	-- Вложувања во хартии од вредност (023+026+030)	630.721.176,00			563.916.262,00
23	-- Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до достасаност (024+025)	379.829.466,00			381.686.620,00
25	-- Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	379.829.466,00			381.686.620,00
26	-- Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба (027+028+029)	57.974.667,00			57.291.904,00
28	-- Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	57.974.667,00			57.291.904,00
30	-- Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата (031+032+033)	192.917.043,00			124.937.738,00
33	-- Акции, удели и останати сопственички инструменти	192.917.043,00			124.937.738,00
35	-- Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	463.200.000,00			662.200.000,00
36	-- Депозити	463.200.000,00			662.200.000,00
42	-- Д. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	96.002.884,00			175.173.248,00
43	-- Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за преносни премии	10.403.359,00			48.626.023,00

46	-- Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	85.599.525,00			126.547.225,00
51	-- Е.ПОБАРУВАЊА (052+056+057)	260.200.684,00			267.462.827,00
52	-- I.ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (053+054+055)	207.575.951,00			200.163.304,00
53	-- Побарувања од осигуреници	108.401.500,00			110.760.743,00
54	-- Побарувања од застапници и од посредници	99.174.451,00			89.402.561,00
56	-- II.ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	5.073.104,00			7.095.946,00
57	-- III.ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (058+059+060+061)	47.551.629,00			60.203.577,00
58	-- Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	16.906.446,00			26.304.870,00
59	-- Побарувања по основ на вложувања	14.057.087,00			19.807.866,00
61	-- Останати побарувања	16.588.096,00			14.090.841,00
62	-- Ж.ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	18.237.475,00			33.609.197,00
65	-- И. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ(АВР)	156.093.562,00			172.155.761,00
66	-- ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+004+013+041+042+050+051+062+063+064+065)	1.656.995.613,00			1.907.281.869,00
67	-- J. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – АКТИВА				61.050.160,00
68	-- ПАСИВА: А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (069+070-071-072+073+074+079-080+081-082)	348.868.421,00			393.817.410,00
69	-- I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	586.957.551,00	✓		586.957.551,00 ✓
73	-- V. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА	184.899,00	✓		41.140,00 ✓
74	-- VI. РЕЗЕРВИ (075+076+077+078)	1.631.191,00	✓		1.631.191,00 ✓
78	-- Останати резерви	1.631.191,00	✓		1.631.191,00 ✓
79	-- VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	1.631.191,00			1.631.191,00
80	-- VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	267.537.499,00	✓		241.536.411,00 ✓
81	-- IX. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	26.001.088,00	✓		45.092.748,00 ✓
85	-- Б.СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	64.569.150,00			64.569.150,00
86	-- В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (087+088+089+090+091+092)	1.112.142.393,00			1.300.969.771,00
87	-- Бруто резерви за преносни премии	515.408.490,00			577.527.367,00
89	-- Бруто резерви за штети	565.729.081,00			697.112.221,00
90	-- Бруто резерви за бонуси и попусти	22.481.043,00			17.316.188,00
92	-- Бруто останати осигурително технички резерви	8.523.779,00			9.013.995,00
94	-- Д. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И НЕИЗВЕСНОСТИ (095+096)	1.026.597,00			1.736.092,00
95	-- Резервирања за пензиски планови, отпремнини и слични обврски кон вработените	1.026.597,00			1.736.092,00
99	-- Ж. ОБВРСКИ (100+104+105)	71.596.117,00			77.930.336,00
100	-- I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (101+102+103)				24.000,00
101	-- Обврски спрема осигуреници				24.000,00
104	-- II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	12.513.403,00			39.155.204,00
105	-- III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (106+107+108+109+110)	59.082.714,00			38.751.132,00
106	-- Обврски по основ на финансиски вложувања	72.800,00			
107	-- Останати обврски од непосредни работи на осигурување	32.426.964,00			25.512.696,00
108	-- Обврски кон вработените	10.784.448,00			223.753,00
109	-- Тековни даночни обврски	1.454.124,00			5.040.920,00
110	-- Останати обврски	14.344.378,00			7.973.763,00
112	-- S. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	58.792.935,00			68.259.110,00

113	-- ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (068+085+086+093+094+097+098+099+111+112)	1.656.995.613,00			1.907.281.869,00
114	-- И.ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА ПАСИВА	58.092.482,00			61.050.160,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
201	-- А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+211+234+235)	992.572.755,00			1.183.757.422,00
202	-- I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА) (203+204+205-206-207-208+209+210)	950.661.831,00			1.080.617.901,00
203	-- Бруто полисирана премија за осигурување	1.092.107.377,00			1.263.908.393,00
207	-- Бруто полисирана премија пренесена во реосигурување/ретроцесија	61.224.307,00			159.394.279,00
208	-- Промена во резервата за преносна премија	84.499.623,00			62.118.877,00
210	-- Промена во бруто резервата за преносна премија-дел за реосигурување	4.278.384,00			38.222.664,00
211	-- II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (212+219+228)	26.321.383,00			39.640.034,00
219	-- Приходи од останати вложувања (220+221+222+223+224)	23.892.386,00			34.696.356,00
220	-- Приходи од камати	18.995.909,00			30.348.879,00
221	-- Приходи по основ на курсни разлики	1.125.311,00			280.557,00
223	-- Нереализирани добивки од вложувања	3.664.971,00			2.021.299,00
224	-- Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања (225+226+227)	106.195,00			2.045.621,00
225	-- Финансиски вложувања расположливи за продажба	106.195,00			2.045.621,00
228	-- Останати приходи од вложувања (229+233)	2.428.997,00			4.943.678,00
233	-- Останати приходи од вложувања	2.428.997,00			4.943.678,00
234	-- III. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	10.903.087,00			55.451.671,00
235	-- IV. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ И ДРУГИ ПРИХОДИ	4.686.454,00			8.047.816,00
236	-- Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (237+245+255+258+261+280+298+301)	962.065.979,00			1.130.837.346,00
237	-- I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (238-239-240-241+242-243-244)	505.534.146,00			592.459.993,00
238	-- Бруто исплатени штети	582.646.647,00			540.715.287,00
239	-- Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	5.499.628,00			5.822.256,00
241	-- Бруто исплатени штети-дел за реосигурување/ретроцесија	139.307.498,00			32.868.477,00
242	-- Промени во бруто резервите за штети	-20.945.308,00			131.383.139,00
244	-- Промени во бруто резервите за штети-дел за реосигурување	-88.639.933,00			40.947.700,00
245	-- II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ) (246+249+252)	17.433.959,00			-4.674.639,00

252	-- Промени во останати технички резерви, нето од реосигурување (253-254)	17.433.959,00			-4.674.639,00
253	-- Промени во останати бруто технички резерви	17.433.959,00			-4.674.639,00
258	-- IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (259+260)	18.256.051,00			13.333.797,00
259	-- Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	447.006,00			
260	-- Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	17.809.045,00			13.333.797,00
261	-- V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (262+267)	377.760.564,00			478.437.062,00
262	-- Трошоци за стекнување на осигурувањето (263+264+265+266)	257.696.118,00			322.528.404,00
263	-- Провизија	202.437.088,00			242.910.592,00
264	-- Останати трошоци	6.938.005,00			7.346.850,00
265	-- Промена во одложените трошоци за стекнување	-27.989.244,00			-16.863.804,00
266	-- Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	76.310.269,00			89.134.766,00
267	-- Административни трошоци (268+269+275+276)	120.064.446,00			155.908.658,00
268	-- Амортизација и вредносно усогласување (обезвреднување) на материјалните и нематеријалните средства кои служат за вршење на дејноста	2.588.532,00			3.829.909,00
269	-- Трошоци за вработените (270+271+272+273+274)	54.373.505,00			66.959.618,00
270	-- Плати и надоместоци	34.316.255,00			42.604.121,00
271	-- Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	3.200.157,00			4.049.006,00
272	-- Придонеси од задолжително социјално осигурување	13.745.000,00			17.450.048,00
274	-- Останати трошоци за вработените	3.112.093,00			2.856.443,00
275	-- Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност со сите давачки	1.098.985,00			1.934.531,00
276	-- Останати административни трошоци (277+278+279)	62.003.424,00			83.184.600,00
277	-- Трошоци за услуги	37.082.432,00			55.393.802,00
278	-- Материјални трошоци	4.902.412,00			4.023.314,00
279	-- Трошоци за резервирања и останати трошоци од работењето	20.018.580,00			23.767.484,00
280	-- VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (281+287)	5.772.275,00			2.248.886,00
281	-- Расходи од вложувања во друштва во група (282+283+284+285+286)	2.248.647,00			1.874.491,00
282	-- Расходи за камати од друштва во група	1.652.827,00			1.645.771,00
283	-- Расходи за курсни разлики од друштва во група	595.820,00			228.720,00
287	-- Расходи од останати вложувања (288+289+290+291+294+295)	3.523.628,00			374.395,00
288	-- Расходи за камати	426.480,00			710,00
289	-- Расходи за курсни разлики	1.635.520,00			327.441,00
291	-- Реализирани загуби од продажба (капитална загуба) на вложувања (292+293)				46.225,00
292	-- Финансиски вложувања расположиви за продажба				46.225,00
295	-- Останати расходи од вложувања (296+297)	1.461.628,00			19,00

297	-- Загуби од обезвреднување на вложувањата и останати расходи од вложувања	1.461.628,00			19,00
298	-- VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (299+300)	35.423.556,00			40.781.468,00
300	-- Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	35.423.556,00			40.781.468,00
301	-- VIII. ОСТАНАТИ РАСХОДИ (302+303)	1.885.428,00			8.250.779,00
302	-- Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување	1.044.476,00			6.733.252,00
303	-- Останати финансиски и други расходи	840.952,00			1.517.527,00
306	-- Добивка за деловната година (201+304) -- (236+305)	30.506.776,00			52.920.076,00
310	-- Добивка пред оданочување (306+308) или (306-309)	30.506.776,00			52.920.076,00
312	-- Данок на добивка	4.505.688,00			7.827.328,00
315	-- ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (310-312+313-314)	26.001.088,00			45.092.748,00
317	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	142,00			163,00
318	-- Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	12,00			12,00
319	-- ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ	26.001.088,00			45.092.748,00
329	-- Добивка за годината	26.001.088,00			45.092.748,00
348	-- Вкупна сеопфатна добивка за годината (329+346) или (346-330)	26.001.088,00			45.092.748,00

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
609	-- Набавна вредност на софтвер со лиценца	16.630.950,00			17.863.686,00
611	-- Акумулирана амортизација на софтвер со лиценца	14.229.184,00			14.952.339,00
612	-- Сегашна вредност на софтвер со лиценца (< или = АОП 003 од БС)	2.401.766,00			2.911.347,00
625	-- Набавна вредност на градежни објекти	5.037.027,00			5.037.027,00
627	-- Акумулирана амортизација на градежни објекти	1.558.720,00			1.672.626,00
628	-- Сегашна вредност на градежни објекти(< = АОП 007 од БС)	3.478.307,00			3.364.401,00
633	-- Набавна вредност на информациска и телекомуникациска опрема	1.491.679,00			1.491.679,00
635	-- Акумулирана амортизација на информациска и телекомуникациска опрема	1.491.679,00			1.491.658,00
636	-- Сегашна вредност на информациска и телекомуникациска опрема(< = АОП 008 од БС)	21,00			21,00
637	-- Набавна вредност на компјутерска опрема	11.673.957,00			13.364.235,00
639	-- Акумулирана амортизација на компјутерска опрема	10.469.339,00			11.263.042,00
640	-- Сегашна вредност на компјутерска опрема(< = АОП 008 од БС)	1.204.618,00			2.101.193,00

656	-- Краткорочни депозити(< или = АОП 036 од БС)				229.000.000,00
657	-- Долгорочни депозити(< или = АОП 036 од БС)	463.200.000,00			463.200.000,00
670	-- Побарувања од купувачи(< или = АОП 061 од БС)				153.700,00
671	-- Парични средства во банка и во благајна(< или = АОП 062 од БС)	18.237.475,00			33.609.197,00
679	-- Обврски по основ на финансиски лизинг(АОП 680+681)	68.129,00			
681	-- долгорочни	68.129,00			
682	-- Обврски спрема добавувачи(< или = АОП 110 од БС)	14.344.378,00			3.361.152,00
683	-- Приходи по основ на провизија од реосигурување и учество во добивка(< или = АОП 234 од БУ)	6.228.953,00			49.297.589,00
684	-- Трошоци од услуги на физички лица кои не вршат дејност(= АОП 275 од БУ)	1.098.985,00			1.934.531,00
685	-- Трошоци за наемнини(< или = АОП 277 од БУ)	14.330.847,00			22.815.155,00
686	-- Трошоци за банкарски услуги(< или = АОП 277 од БУ)	2.935.808,00			3.603.815,00
687	-- Трошоци за премии за осигурување(< или = АОП 277 од БУ)	8.163.258,00			9.498.638,00
688	-- Трошоци телекомуникациски и транспортни услуги(< или = АОП 277 од БУ)	5.357.001,00			7.285.171,00
689	-- Трошоци за услуги за одржување(< или = АОП 277 од БУ)	3.021.110,00			4.864.093,00
690	-- Трошоци за маркетинг, репрезентација, спонзорства и даноци(< или = АОП 277 од БУ)	8.184.177,00			10.613.956,00
691	-- Трошоци за останати услуги(< или = АОП 277 од БУ)	691.244,00			2.329.534,00
693	-- Трошоци за канцелариски и потрошен материјал (< или = АОП 278 од БУ)	1.386.311,00			1.822.853,00
694	-- Трошоци за комунални услуги (струја, вода и сл.) (< или = АОП 278 од БУ)	2.379.438,00			1.018.573,00
697	-- Трошоци за весници и списанија (< или = АОП 278 од БУ)	14.000,00			18.500,00
698	-- Отпис на ситен инвентар (< или = АОП 278 од БУ)	82.993,00			50.421,00
699	-- Трошоци за потрошено гориво (< или = АОП 278 од БУ)	1.039.670,00			1.106.971,00
700	-- Останати материјални трошоци (< или = АОП 278 од БУ)				5.996,00
701	-- Трошоци за резервирања(< или = АОП 279 од БУ)	23.461,00			709.495,00
702	-- Трошоци за придонеси и членарина (< или = АОП 279 од БУ)	197.712,00			271.320,00
703	-- Трошоци по основ на надоместоци за службени патувања и патни трошоци(< или = АОП 279 од БУ)	1.531.847,00			1.950.564,00
704	-- Трошоци по основ на надоместоци на членови на органи на управување(< или = АОП 279 од БУ)	1.040.882,00			657.967,00
705	-- Трошоци за стручно усовршување(< или = АОП 279 од БУ)	1.855.853,00			3.252.039,00
707	-- Трошоци за ревизија(< или = АОП 279 од БУ)	1.993.231,00			3.084.746,00
709	-- Трошоци за даноци и придонеси(< или = АОП 279 од БУ)	3.194.980,00			2.209.782,00
710	-- Останати трошоци од работењето(< или = АОП 279 од БУ)	10.180.614,00			11.631.571,00

712	- - Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	142,00			
------------	--	--------	--	--	--

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
4493	- 65.120 - Неживотно осигурување				1.183.757.422,00

Потпишано од:

ZHAKLINA JANKOVA

CN=KIBSTrust Issuing Qsig CA G2,
 OID.2.5.4.97=NTRMK-5529581, OU=KIBSTrust
 Services, O=KIBS AD Skopje, C=MK
 KIBSTrust Issuing Qsig CA G2

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.